

Ársreikningur samstæðu 2020

Efnisyfirlit

Helstu atriði	2
Skýrsla stjórnar	3 - 6
Áritun óháðs endurskoðanda	7 - 10
Rekstrarreikningur samstæðunnar	11
Yfirlit um heildarafkomu samstæðunnar	12
Efnahagsreikningur samstæðunnar	13
Eiginfjáryfirlit samstæðunnar	14
Sjóðstreymisyfirlit samstæðunnar	15 - 16
Skýringar með ársreikningi samstæðunnar	17 - 88
Viðauki - óendurskoðaður	
Stjórnarháttayfirlýsing Íslandsbanka hf. 2020	89 - 95

Helstu atriði 4F20

Um okkur

Íslandsbanki er leiðandi fjármálfyrirtæki á Íslandi með djúpstæðar rætur í íslenskrri atvinnusögu sem nær yfir 145 ár. Markaðshlutdeild bankans er á bilinu 25-40% á innanlandsmarkaði.

Með hlutverkið „saman erum við hreyfiafl til góðra verka svo að þú náir árangri“ og framtíðarsýnina að vera #1 í þjónustu að leiðarljósi vinna þrjú viðskiptasvið þétt saman til þess að tryggja góð sambönd við viðskiptavinum bankans.

Til að koma enn betur til móts við síbreytilegar þarfar viðskiptavina hefur Íslandsbanki þróað margvíslegar stafrænar lausnir svo sem app Íslandsbanka og Kass. Á sama tíma rekur bankinn skilvirkasta útibúanetið með 12 útibú staðsett á lykilstöðum um land allt.

Íslandsbanki hefur BBB/A-2 lánshæfismat frá S&P Global Ratings.

Bankinn

12 útibú

745 Heildarfjöldi stöðugilda Íslandsbanka í lok árs

Markaðshlutdeild*

32% einstaklingar

35% lítil og meðalstór fyrirtæki

35% stór fyrirtæki og fagfjárfestar

Sjálfbærni

Fyrsti íslenski bankinn til að birta sjálfbæran fjármálaramma

Fyrsta sjálfbæra skuldabréfaútgáfa íslensks banka

Aðili að PCAF - alþjóðlegu samstarfsverkefni fjármálfyrirtækja um þróun og notkun á loftslagsmæli fyrir lána- og eignasafn bankans

Stafrænar áfangar

Notkun appsins hefur aukist hjá öllum markhópum

Fyrsta lausn bankans í opnum bankaheimi gefin út

Áframhaldandi vöxtur í nýjum lánnum og endurfjármögnun í gegnum sjálfvirka ferla bankans

Lánshæfi og vottanir

S&P Global Ratings

BBB/A-2

Stöðugar horfur

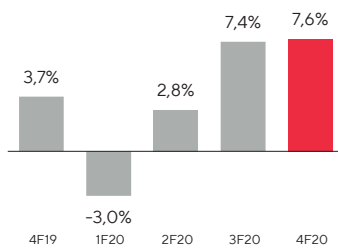

JAFNLAUNAVOTTUN 2018 - 2021

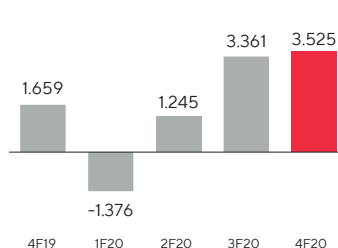

FYRIRMYNDARFYRIRTÆKI Í STJÓRNARHATTUM

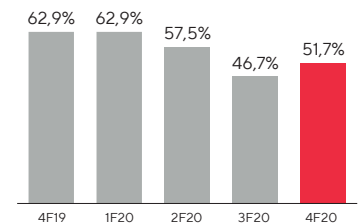
Arðsemi eigin fjár

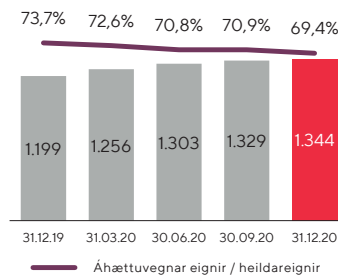
Hagnaður (tap) eftir skatta (m.kr.)

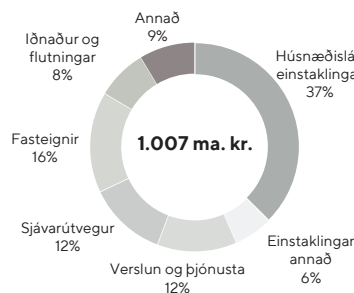
Kostnaðarhlutfall

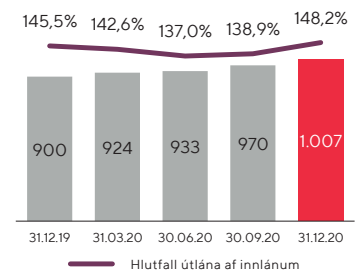
Heildareignir (ma. kr.)

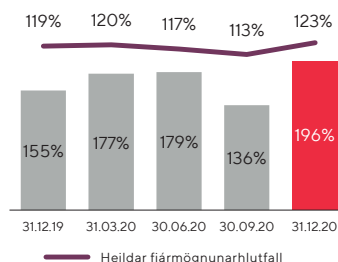
Útlán til viðskiptavina (eftir atvinnugreinum 31.12.20)

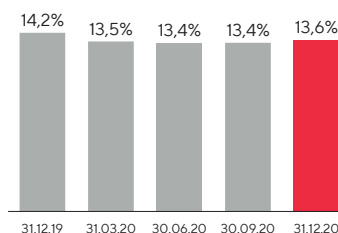
Útlán til viðskiptavina (ma. kr.)

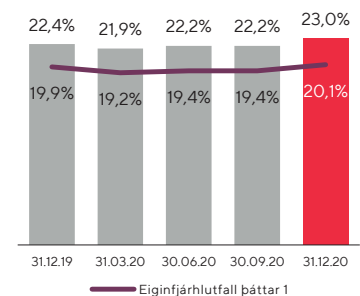
Heildar lausafjárþekjuhlutfall

Vogunarhlutfall

Eiginfjárhlfall

Upplýsingarnar hér að ofan hafa ekki verið endurskoðaðar af endurskoðendum bankans
*Byggt á Gallup könnunum um aðalviðskiptabanka

Skýrsla stjórnar

Ársreikningur Íslandsbanka hf. ("bankans" eða "Íslandsbanka") fyrir fjárhagsárið 2020 samanstendur af ársreikningi Íslandsbanka hf. og dótturfélaga hans, en saman er vísað til þeirra sem "samstæðunnar".

Starfsemin á árinu 2020

Íslandsbanki býður alhliða fjármálaþjónustu fyrir heimili, fyrirtæki og stofnanafjárfesta á Íslandi. Samstæðan er eitt af stærstu fyrirtækjum á Íslandi á sviði banka- og fjármálaþjónustu og er með sterka markaðshlutdeild innanlands. Framtíðarsýn Íslandsbanka er að vera #1 í þjónustu.

Hagnaður af starfsemi samstæðunnar fyrir árið 2020 nam 6.755 milljónum króna, sem samsvarar 3,7% arðsemi eigin fjár. Stjórn bankans leggur til að 3,4 milljarðar króna verði greiddir í arð til hluthafa, sem nemur 50% af hagnaði ársins og er í samræmi við stefnu bankans um að greiða 40-50% af hagnaði ársins í arð. Stjórn bankans getur boðað til sérstaks hluthafafundar síðar á árinu þar sem tillaga um greiðslu arðs af hagnaði fyrri rekstrarára kann að vera lögð fram. Vegna óvissu um áhrif COVID-19 heimfaraldursins á íslenskt efnahagslíf og hvatningar stjórnvalda og eftirlitsaðila þá greiddi bankinn ekki arð á árinu 2020. Í árslok voru 779 starfsmenn hjá samstæðunni í fullu starfi, þar af 745 í bankanum sjálfum, 57% konur og 43% karlar.

Hreinar vaxtatekjur jukust um 1,7% milli ára, þar sem lægra vaxtaumhverfi vó upp á móti vexti efnahagsreikningsins sem leiðir til lækkunar á vaxtamun um 0,1 prósentustig. Hreinar þóknunartekjur lækkuðu um 3,4%. Aðrar hreinar rekstrartekjur voru neikvæðar að fjárhæð 743 milljónir króna vegna neikvæðra hreinna fjármunatekna. Stjórnunarkostnaður lækkaði um 7,1% milli ára. Launakostnaður lækkaði um 7,9% vegna fækkunar stöðugilda. Annar rekstarkostnaður lækkaði um 6,1% auk þess sem umtalsverð lækkun var á bæði bankaskatti og iðgjaldi til Tryggingarsjóðs innstæðueigenda og fjárfesta. Hrein virðisbreyting fjáreigna var neikvæð um 8,8 milljarða króna og má rekja aukna virðisrýmun nær einvörðungu til áhrifa COVID-19 á lán til fyrirtækja.

Efnahagsreikningur samstæðunnar óx um 12,1% á milli ára í kjölfar 11,9% aukningar á útlánnum til viðskiptavina þar sem aukningin var mest í útlánnum til einstaklinga eða um 28%. Aukin markaðshlutdeild á húsnæðislánamarkaði náðist vegna lægra vaxtaumhverfis og minni lánveitinga lífeyrissjóða. Hlutfall útlána í vanskilum lækkaði úr 3,0% í 2,9% á árinu og lán á stigi 2 skv. IFRS 9 fóru úr 2,6% í 15,6%, vegna aukinna líkinda á vanskilum á lánnum til fyrirtækja í ferðaþjónustu og er skýringin sú að hlutfall lána með umlíðun hækkaði, vegna COVID-19 heimsfaraldursins.

Innlán viðskiptavina jukust um 9,9% á árinu. Aukning var hjá öllum viðskiptaeyningum, mest hjá Fyrirtækjum og fjárfestum 24,5%. Skuldabréfaútgáfa bankans gekk vel á árinu. Bankinn gaf út sértryggt skuldabréf að fjárhæð 30,9 milljarðar króna með reglubundnum útboðum á árinu. Í lok apríl lækkaði alþjóðlega lánshæfismatsfyrirtækið S&P lánshæfismat bankans í BBB+/A-2 með stöðugum horfum úr BBB+/A-2 með neikvæðum horfum. Lánshæfismót hinna stóru íslensku bankanna voru jafnframt lækkuð á sama tíma og í öllum tilvikum voru ástæður lækkunar minnkandi efnahagssumsvif og áhrif vegna COVID-19.

Eigið fé samstæðunnar nam 186,2 milljörðum króna og heildareignir námu 1.344,2 milljörðum króna í árslok. Heildareignarfjárlutfall samstæðunnar var 23%. Heildarkrafa bankans um eiginfjárgrunn var lækkuð á árinu þar sem sveiflujöfnunaraúkunin var lækkaður úr 2,00% niður í núll vegna óvissuþátta í efnahagslífinu vegna COVID-19. Heildarkrafan um eiginfjárgrunn er því 17,0% og er vel undir eiginfjárlutfalli bankans. Lausafjárstaða bankans er sterk og vel yfir lögbundnu lágmarki.

COVID-19 heimsfaraldurinn hefur haft áhrif á fjölmarga viðskiptavini bankans og einnig á rekstur bankans. Starfsfólk okkar hefur unnið heima stóran hluta ársins sem hefur þó ekki haft áhrif á afköst og sáust mettölur í árlegri vinnustaðargreiningu um starfsánægju. Þar sem tímabil samkomutakmarkana heldur áfram að lengjast má hinsvegar búast við meiri áhrifum á starfsfólk, sem vonast til að komast aftur í hefðbundið ástand og geta þá mætt í það minnsta 3-4 daga í viku á vinnustaðinn.

COVID-19 hefur jafnframt haft mikil áhrif á útibú og opnun þeirra og við höfum séð mikla aukningu í notkun á öðrum dreifileiðum. Á síðustu árum hafa heimsóknir í útibú minnkað um ríflega 70%. Samhliða þessum breytingum þá voru útibúin á Höfða og Granda sameinuð útibúinu í Laugardal. Eftir sameininguna rekur bankinn þrjú útibú á höfuðborgarsvæðinu.

Árið 2020 lagði Íslandsbanki enn meiri áherslu á sjálfbærni. Á fjórða ársfjórðungi varð bankinn fyrstur íslenskra banka til að skilgreina og birta sérstakan ramma utan um þau lán og fjárfestingar í eignasafni sínu sem flokkast sem sjálfbær. Í kjölfarið varð bankinn fyrsti íslenski bankinn til að gefa út sjálfbær skuldabréf. Fyrst með 300 milljóna evra sjálfbærri skuldabréfaútgáfu þar sem umfram eftirspurn var nærri fjórföld og síðar með 2,7 milljarða króna skuldabréfaútgáfu á innlendum grænum skuldabréfum sem var seld til íslenskra fjárfesta. Bankinn er byrjaður að nota þessa fjármuni og veitti fyrsta græna lánið í desember 2020.

Framtíðarhorfur

Í ljósi þess hversu stórt hlutfall ferðaþjónustan er af bæði útflutningstekjum og vinnumarkaðinum, þá varð íslenskt efnahagslíf óhjákvæmilega fyrir miklu höggi vegna COVID-19 heimsfaraldursins. Samdráttur í vergrí landsframleiðslu árið 2020 var líklega meiri en 8%, sem er mesti samdráttur í nútímasögu Íslands síðustu áratugina. Um það bil 2/3 af lækkun vergrar landsframleiðslu er vegna minnkandi útflutnings og 1/3 er vegna minni innlendra eftirspurnar. Hins vegar hafa viðbrögð hagstjórnarinnar dregið talsvert úr áhrifum á heimili og fyrirtæki þar sem vaxtastig hefur verið lækkað og ríkisútgjöld aukin talsvert til að greiða fyrir stuðningsaðgerðum fyrir þær atvinnugreinar sem orðið hafa verst úti og til að auka fjárfestingu hins opinbera.

Skýrsla stjórnar

Þar af leiðandi hafa vanskil og gjaldþrot verið minni en óttast var og meirihluti íslenskra heimila hefur komist hjá umtalsverðri lækkun á ráðstöfunartekjum.

Hversu lengi þessi efnahagssamdráttur mun vara fer eftir því hversu hratt ferðapjónusta kemst í eðlilegt horf og efnahagslíf tekur við sér á heimsvísu. Hröð þróun, framleiðsla og dreifing bóluæfnis hefur hægt og bítandi aukið líkurnar á efnahagslegum bata á Íslandi. Ef gert er ráð fyrir að áhrif COVID-19 á komandi mánuðum dvíni þá eru góðar líkur á því að verg landsframleiðsla vaxi með eðlilegum hætti á síðari hluta 2021. Aðalhogfræðingur bankans spáir því að hagvöxtur verði 3,2% að jafnaði árið 2021 og verður vöxturinn drifinn áfram af auknum útflutningi ásamt aukinni fjárfestingu hins opinbera og hóflegum vexti einkaneyslu. Árið 2022 mun væntur 5,0% hagvöxtur verða drifinn áfram af aukinni innlendra eftirspurn.

Enn er talsverð óvissa með heildaráhrif COVID-19 heimsfaraldursins á ferðapjónustuna á Íslandi og sérstaklega hvort ferðamönnum muni fjölga hratt strax á árinu 2021. Stuðningur við viðskipavini bankans í gegnum þessa efnahagslægd mun verða í forgrunni næstu mánuði. Eftir því sem efnahagslífið tekur við sér mun áherslan færast meira í áttina að aukinni arðsemi og að stjórn bæði kostnaði, vexti efnahagsreikningsins og tekjum. Þess er vænst að vinnuumhverfi starfsfólks færist í átt að nýjum veruleika þar sem starfsfólk ver hluta vikunnar í heimavinnu. Fjárhagsstaða bankans er áfram sterk þrátt fyrir efnahagslegar áskoranir og bankinn er vel í stakk búinn til að halda áfram að vera #1 í þjónustu.

Áhættustýring

Starfsemi Íslandsbanka felur í sér margs konar áhættu og stýring þeirrar áhættu er óaðskiljanlegur hluti af starfsemi bankans og hefur bankinn markvisst byggt upp ábyrga innri áhættumenningu meðal starfsfólks. Stjórn bankans ber endanlega ábyrgð á því að umgjörð áhættustýringar og innra eftirlits í bankanum sé fullnægjandi. Sú umgjörð er skilgreind og henni miðlað í stefnuskjölum um áhættustýringu og innra eftirlit sem eru samþykkt af stjórn og felur stjórn bankastjóra að tryggja innleiðingu og eftirfylgni stefnunnar.

Stjórn bankans lýsir hér með yfir að áhættustýring Íslandsbanka sé fullnægjandi er viðkemur starfsemi bankans og stefnu.

Fjallað er um umgjörð áhættustýringar innan bankans í skýringum 46-66 og í óendurskoðaðri áhættuskýrslu bankans.

Eignarhald

Bankinn er að fullu í eigu íslenska ríkisins og urðu engar breytingar á eignarhaldinu á árinu 2020. Bankasýsla ríkisins fer með eignarhlut ríkisins í samræmi við lög um Bankasýslu ríkisins nr. 88/2009.

Íslenska ríkið gaf út í febrúar 2020 uppfærða eigendastefnu ríkisins fyrir fjármálfyrirtæki sem nær til þeirra fjármálfyrirtækja sem Bankasýsla ríkisins hefur umsjón með. Í samræmi við grein 2.3 í eigendastefnunni þá skrifaði bankinn undir samkomulag við Bankasýslu ríkisins um sérstök og almenn markmið um rekstur bankans í desember 2018.

Fjármála- og efnahagsráðherra hefur ákveðið að hefja sölumeðferð á hlutum Íslandsbanka í samræmi við tillögu Bankasýslu ríkisins þann 17. desember 2020. Bankasýsla ríkisins er falið að hefja undirbúning að skráningu Íslandsbanka á skipulegan verðbréfamarkað innanlands og sölumeðferð á eignarhlutum í kjölfar almenns útboðs. Stefnt er að dreifðu eignarhaldi og sölu 25% eignarhlutar að lágmarki og 35% eignarhlutar að hámarki.

Stjórnarhættir Íslandsbanka

Eitt af meginmarkmiðum stjórnar Íslandsbanka er stöðug þróun og styrking stjórnarháttanna bankans og hefur stjórnin einsett sér að vera framúrskarandi í góðum stjórnarháttum á fjármálamarkaði á hverjum tíma.

Íslandsbanka var fyrst veitt viðurkenning á árinu 2014 sem „Fyrirmyndarfyrirtæki í góðum stjórnarháttum“ en hún var veitt í kjölfar ítarlegrar skoðunar á starfsháttum stjórnar, undirnefnda og framkvæmdastjórnar. Viðurkenning bankans hefur verið endurnýjuð árlega frá því að hún var fyrst veitt og sér Stjórnvísí nú um veitingu hennar.

Í stjórn bankans sitja sjö einstaklingar ásamt einum varamanni. Stjórn bankans fer með málefni bankans og er ábyrg fyrir stefnumörkun hans en felur bankastjóra nánari útfærslu og framkvæmd stefnunnar. Stjórn hefur eftirlit með starfsemi bankans og að hún sé ávallt í samræmi við lög, reglur og góða viðskiptahætti. Stjórn bankans fylgist jafnframt með framkvæmd á stefnu bankans, hefur eftirlit með bókhaldi og fjárreiðum og tryggir stöðuga virkni innri endurskoðunar, regluvörslu, áhættustýringar og innra eftirlits.

Umsækjendur um kjör til setu í stjórn bankans eru tilnefndir af sérstakri valnefnd skv. 7. gr. laga um Bankasýslu ríkisins nr. 88/2009. Á aðalfundi bankans í mars var kosið í stjórn bankans. Samþykktir bankans kveða á um að hlutfall hvors kyns í stjórn skuli ekki vera lægra en 40% og samanstandur núverandi stjórn af fjórum konum og þremur körlum.

Stjórn hefur samþykkt stefnu um hæfi stjórnar, bankastjóra og lykilstarfsmanna sem kveður m.a. á um að samsetning stjórnar skuli á hverjum tíma vera fjölbreytt m.t.t. menntunar, starfsreynslu, kyns og aldurs stjórnarmanna.

Undirnefndir stjórnar eru þrjár, allar skipaðar stjórnarmönnum, og starfa þær samkvæmt erindisbréfi frá stjórn og starfsreglum stjórnar.

Skýrsla stjórnar

Erindisbréf undirnefnda stjórnar má finna á vefsíðu bankans.

Bankastjóri er ábyrgur fyrir daglegum rekstri bankans og tryggir að starfsemi bankans sé á hverjum tíma í samræmi við samþykktir hans, reglur stjórnar og viðeigandi lög. Bankastjóri skipar regluvörð, framkvæmdastjórn bankans og aðrar ráðgefandi nefndir bankastjóra.

Í framkvæmdastjórn bankans eru sjö einstaklingar, þar á meðal bankastjóri, og samanstendur hún af þremur konum og fjórum körlum. Hlutverk framkvæmdastjórnar er að hafa yfirsýn og samhæfa lykilkætti í starfsemi bankans. Bankastjóri sér til þess að stjórn fái reglulega viðeigandi upplýsingar um fjármál, þróun og rekstur bankans.

Fjármálasvið bankans gerir reikningsskil fyrir samstæðuna í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS). Áður en árs- og árs hlutareikningar samstæðunnar eru lagðir fyrir stjórn til samþykktar gefur endurskoðunarnefnd stjórnar álit sitt á þeim. Stjórnendauppgjör eru lögð fyrir stjórn að jafnaði 10 sinnum á ári. Ytri endurskoðendur kanna hálfársuppgjör og endurskoða ársuppgjör samstæðunnar.

Íslandsbanki starfar samkvæmt gildandi löggjöf um aðila sem eru undir eftirliti Seðlabanka Íslands og Nasdaq Iceland. Meðal þeirra laga sem um starfsemi bankans gilda eru lög um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002, lög um verðbréfavíðskipti nr. 108/2007, lög um hlutafélag nr. 2/1995 og samkeppnislög nr. 44/2005, sem má finna á vefsíðu Alþingis (www.althingi.is).

Stjórn bankans fylgir leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja (5. útg.) sem gefnar eru út af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq Iceland og Samtökum atvinnulífsins (hér eftir leiðbeiningarnar), sem eru aðgengilegar á www.corporategovernance.is. Stjórnarhættir bankans samræmast ákvæðum leiðbeininganna að grein 1.5 undanskilinni. Í grein 1.5 í leiðbeiningunum er gert ráð fyrir að hluthafafundur skuli skipa tilnefningarnefnd eða ákveða hvernig hún skuli skipuð. Hluthafar bankans, sem og stjórn hans, telja ekki ástæðu til að skipa slíka nefnd á þessum tíma vegna þess hvernig eignarhaldi bankans er hagað. Fulltrúar til stjórnarsetu eru tilnefndir af eiganda bankans, íslenska ríkinu, og skipar Bankasýsla ríkisins sérstaka valnefnd til verksins í samræmi við 7. gr. laga um Bankasýslu ríkisins.

Nánari lýsing á stjórnarháttum Íslandsbanka er í stjórnarháttayfirlýsingu bankans sem má finna í óendurskoðuðum viðauka við ársreikninginn og á heimasíðu bankans, www.islandsbanki.is.

Sjálfbærni

Sjálfbærnistefna Íslandsbanka var samþykkt af stjórn bankans í lok árs 2019. Stefnan miðar að því að rekstur bankans verði til fyrirmyndar í íslensku atvinnulífi útrá alþjóðlegum viðurkenndum viðmiðum um umhverfismál, félagslega þætti og stjórnarhætti (UFS). Þessi viðmið eruð notuð af fjárfestum til að meta fjárfestingar út frá aðferðafræði ábyrgra fjárfestinga og nefnist Environmental, social, and governance(ESG) á ensku.

Íslandsbanki stefnir á að vera leiðandi á sviði sjálfbærrar þróunar og hreyfiafl til góðra verka í samfélaginu. Þannig ætlar bankinn að eiga frumkvæði að víðtæku samstarfi um ábyrga viðskiptahætti sem stuðla að sjálfbærri þróun íslensks efnahagslífs og styðja við aðgerðaráætlun ríkisstjórnar Íslands í loftslagsmálum og um leið heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna.

Samhliða framtíðarsýn bankans um að vera í fararbroddi í þjónustu gagnvart viðskiptavinum sínum mun bankinn leggja áherslu á samþættingu sjálfbærnisjónarmiða í starfsemi sinni til viðbótar við arðsemismarkmið hans. Bankinn mun horfa til UFS-viðmiða við áhættustýringu og skoða möguleika á nýtingu grænna fjármögnunarkosta. Bankinn vill auka þekkingu og áhuga almennings á fjármálum og býður í því skyni upp á áhugaverða fræðslu um fjármál og efnahagsmál.

Sjálfbærnistefna Íslandsbanka myndar ramma um starfsemi og stefnu bankans varðandi umhverfismál, virðingu fyrir mannréttindum, ábyrgar lánveitingar, fjárfestingar, innkaup og styrki auk þess að falla að og styðja við aðrar stefnur bankans. Íslandsbanki setur sér mælanleg markmið með tilliti til UFS-þátta í rekstri sínum og birtir árangur sinn hvað þau varðar í þar til gerðri skýrslu, sem fylgir Nasdaq UFS og viðeigandi GRI viðmiðum samhliða árlegu uppgjöri bankans. Við útreikning á kolefnisspori bankans er allur útblástur gróðurhúsalofttegunda (GHL) vegna starfsemi hans skoðaður, hvort sem það er beinn útblástur frá ferlum hans eða útblástur vegna starfsfólks, birgja, verktaka eða viðskiptavina. Útblæstri er skipt upp í umfang 1, 2 og 3. Sjálfbærniuppgjör Íslandsbanka fyrir árið 2020 var yfirfarið og vottað af Klóppum Grænum Lausnum en uppgjörið byggir á þeim upplýsingum sem umhverfshugbúnaður félagsins, Klappir EnviroMaster, hefur safnað saman yfir árið. Sjálfbærniuppgjörið hefur að geyma allar helstu upplýsingar um umhverfismál, félagslega þætti og stjórnarhætti Íslandsbanka í samræmi við UFS-leiðbeiningar Nasdaq frá 2019.

Íslandsbanki hefur sett siðareglur fyrir starfsfólk og stjórn sem birt er á heimasíðu bankans auk þess sem sjálfbærnistefna bankans leggur áherslu á þessa þætti. Siðareglurnar taka meðal annars á góðum viðskiptaháttum, tilkynningar er varða misferli, aðgerðir til þess að koma í veg fyrir hagsmunaaðreiktra. Starfsmenn staðfesta árlega að þeir hafi kynnt sér efni regnanna og að skuldbinda sig til að fylgja þeim og höfðu yfir 99% starfsmanna staðfest reglurnar í lok árs 2020. Bankinn hefur enn fremur sett sér ítarlega stefnu um baráttu gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka. Þá leggur bankinn áherslu á virðingu fyrir mannréttindum og að eiga ekki viðskipti sem tengjast við hvers konar mannréttindabrot, t.d. mismunun á grundvelli kyns, trúar eða kynþáttar, sbr. sjálfbærnistefna og siðareglur birgja.

Sem aðili að sáttmála Sameinuðu þjóðanna (UN Global Compact) hefur Íslandsbanki skuldbundið sig til að stefna og starfshættir bankans séu í samræmi við 10 grundvallarþætti Sameinuðu þjóðanna um mannréttindi, vinnumál, umhverfismál og aðgerðir gegn spillingu. Á árinu 2020 samþykkti bankinn að fylgja nýjum viðmiðum SP um ábyrga bankastarfsemi sem munu aðstoða banka við að innleiða sjálfbær viðmið í starfsemi sína og vera hreyfiafl í samfélaginu. Viðmiðin eru sex talsins: fylgni, áhrif og markmið, viðskiptavinir, hagsmunaaðilar, stjórnarhættir og menning auk gagnsæi og ábyrgðarskylda. Til þess að stuðla að trúverðugleika í viðskiptum bankans og koma í veg fyrir að draga megi hlutleysi starfsfólks í efa við meðferð og afgreiðslu einstakra mála, hefur bankinn auk þess sett sér siðareglur og stefnu um

Skýrsla stjórnar

ráðstafanir gegn hagsmunaárekstrum. Í júní 2020 samþykkti bankinn nýjar siðareglur fyrir birgja sem byggja á UFS viðmiðum en bankinn vill eiga uppbyggilegt samtal og samstarf við birgja og samstarfsaðila um að auka áherslur þeirra á sjálfbæra viðskiptahætti. Í október 2020 varð Íslandsbanki fyrstur íslenskra banka til að skilgreina og birta sérstakan ramma utan um þau lán og fjárfestingar í eignasafni sínu sem flokkast sem sjálfbær. Ramminn hlaut ennfremur jákvætt ytra álit frá Sustainalytics. Í kjölfarið varð bankinn fyrsti íslenski bankinn til að gefa út græn og sjálfbær skuldabréf árið 2020.

Út frá sjálfbærnistefnunni hefur bankinn sett sér sjö sjálfbærnimarkmið til ársins 2025. Markmiðin eru byggð á UFS viðmiðum og miðast m.a. við að bankinn verði með kolefnishlutlausan rekstur árið 2025 meðal annars með 50% minnkun á losun GHG frá árinu 2019 til lok árs 2024. Einingar bankans setja tímasett og mælanleg markmið ásamt til stuðnings sjálfbærnimarkmiðum bankans, sem hluta af fimm ára áætlun þeirra. Íslandsbanki varð á árinu 2020 aðili að alþjóðlegu samstarfsverkefni fjármálafyrirtækja Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) um þróun og notkun á loftslagsmæli fyrir lána- og eignasafn bankans.

Á árinu samþykkti stjórn bankans uppfærða útgáfu af Yfirlýsingu um áhættuvilja (Risk Appetite Statement) þar sem í fyrsta sinn er fjallað um sjálfbærniáhættu berum orðum. Eitt af sjö sjálfbærnimarkmiðum bankans er að mæla og upplýsa um sjálfbærniáhættu og styrkja umgjörð um sjálfbærni. Þessi áhersla endurspeglar í óendurskoðaðri áhættuskýrslu bankans fyrir árið 2020 en þar er sérstakur kafli um sjálfbærni- og loftslagsáhættu sem fylgir alþjóðlegum TCFD (e. Task Force on Climate-related Financial Disclosures) viðmiðum.

Stjórn bankans samþykkir sjálfbærnistefnu bankans og ákveður stefnumótun hans og áhættuvilja út frá sjálfbærniáhættu. Stjórninni er reglulega gerð grein fyrir lykilmálum tengdum sjálfbærni og framvindu Sjálfbærs fjármálaramma bankans. Stjórnarháttá- og mannauðsnefnd styður stjórn bankans við að hafa yfirsýn yfir lykilmál tengd sjálfbærni.

Bankastjóri ber ábyrgð á innleiðingu sjálfbærnistefnu og hefur skipað sjálfbærninefnd sem lykilaðila í stjórnarháttum tengdum sjálfbærni. Nefndin er formlegur vettvangur fyrir umræðu um hverskonar mál er tengjast sjálfbærniáhættu, sjálfbærum innkaupum og viðskiptatækifærum. Nefndin er óháð lánanefndum bankans og þarf að samþykkja lánamál sem ætlað er að falla undir sjálfbæran fjármálaramma. Nefndin er skipuð lykilaðilum frá viðskiptaeiningum, fjármálasviði og áhættustýringu bankans.

Nánari upplýsingar um stefnu bankans um sjálfbærni og stýringu sjálfbærniáhættu má finna í óendurskoðaðri árs- og sjálfbærnisýrslu bankans og óendurskoðaðri áhættuskýrslu bankans fyrir árið 2020.

Yfirlýsing stjórnar og bankastjóra

Endurskoðaður ársreikningur samstæðu Íslandsbanka hf. fyrir árið 2020 er gerður á grundvelli áframhaldandi rekstrarhæfis í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaða (IFRS) eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu; lögum um ársreikninga nr. 3/2006; lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002; og reglum um reikningsskil lánastofnana, þar sem við á.

Það er álit okkar að ársreikningur samstæðunnar gefi glögga mynd af rekstrarafkomu og sjóðstreymi á árinu 2020 og fjárhagsstöðu samstæðunnar þann 31. desember 2020. Það er einnig álit okkar að ársreikningur samstæðunnar gefi glögga mynd af þróun í rekstri samstæðunnar og fjárhagsstöðu hennar í lok tímabilsins, ásamt því að lýsa helstu áhættu- og óvissupáttum sem samstæðan stendur frammi fyrir.

Stjórn og bankastjóri hafa í dag fjallað um ársreikning samstæðu Íslandsbanka fyrir árið 2020 og staðfest hann með undirritun sinni.

Kópavogi, 10 febrúar 2021

Stjórn:

Hallgrímur Snorrason, stjórnarformaður
Heiðrún Jónsdóttir, varaformaður
Anna Þórðardóttir
Árni Stefánsson
Frosti Ólafsson
Guðrún Þorgeirsdóttir
Herdís Gunnarsdóttir

Bankastjóri:

Birna Einarsdóttir

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og hluthafa Íslandsbanka hf.

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi samstæðuársreikning Íslandsbanka hf. og dótturfélaga bankans (samstæðan) fyrir árið 2020. Samstæðuársreikningurinn hefur að geyma rekstrarreikning samstæðunnar, yfirlit yfir heildarafkomu samstæðunnar, efnahagsreikning samstæðunnar þann 31. desember 2020, yfirlit um sjóðstreymi samstæðunnar, eiginfjárfirlit samstæðunnar, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir samstæðunnar og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu samstæðunnar á árinu 2020, efnahag hennar 31. desember 2020 og breytingu á handbæru fé samstæðunnar á árinu 2020, í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og viðbótarkröfur í lögum um ársreikninga, lögum um fjármálafyrirtæki og reglum um reikningsskil lánastofnanna þar sem við á.

Álit okkar á samstæðuársreikningnum er í samræmi við innihald annarra skýrsla sem við höfum afhent endurskoðunarnefnd bankans í samræmi við 11. gr. reglugerðar Evrópusambandsins nr. 537/2014.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um „ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun samstæðuársreikningsins“. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Óhæði

Við erum óháð Íslandsbanka hf. í samræmi við alþjóðlegar siðareglur fyrir endurskoðendur (IESBA Code) og viðeigandi settar siðareglur á Íslandi og höfum uppfyllt önnur ákvæði þeirra.

Eftir okkar bestu vitund, þá höfum við ekki veitt samstæðunni neina óheimila þjónustu sem endurskoðendur bankans samanber lista yfir óheimila þjónustu sem tilgreind er í grein 5(1) í reglugerð Evrópusambandsins nr. 537/2014.

Ráðning endurskoðanda

Við vorum upphaflega kosin sem endurskoðendur Íslandsbanka hf., fyrir árið 2015, á aðalfundi bankans þann 25. mars 2015 og höfum verið endurkjörin á hverju ári síðan.

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Lykilatriði endurskoðunarinnar eru þau atriði, sem að okkar faglega mati, hafa mesta þýðingu fyrir endurskoðun okkar á samstæðuársreikningi bankans fyrir árið 2020. Þessi atriði voru yfirfarin við endurskoðun á samstæðuársreikningnum og höfð til hlíðsjónar við ákvörðun á viðeigandi álit á hann. Í áritun okkar látum við ekki í ljós sérstakt álit á hverju þeirra fyrir sig.

Við höfum uppfyllt skyldur okkar eins og þær eru tilgreindar í kaflanum „ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun samstæðuársreikningsins“ hér að neðan, sem og í tengslum við lykilatriði í endurskoðun. Endurskoðunin fól í sér hönnun og framkvæmd á endurskoðunaraðgerðum til að bregðast við mati okkar á verulegri áhættu í samstæðuársreikningnum. Niðurstaða endurskoðunaraðgerða okkar, þar á meðal þær aðgerðir sem útlistaðar eru hér að neðan, mynda grunn okkar að áritun á ársreikning samstæðunnar.

Virðisrýrnun útlána

Útlán til viðskiptavina voru alls 1.006.717 milljónir kr. eða 75% af heildareignum þann 31. desember 2020. Á móti þeim er færð virðisrýrnun að fjárhæð 17.514 milljónir kr.

Veruleg óvissa ríkir um efnahagsleg áhrif af heimsfaraldri COVID-19 og áhrif á virðisrýrnun útlána, einkum og sér í lagi vegna útlána til viðskiptavina í ferðaþjónustu eða tengdum greinum.

Virðisrýrnun útlána er háð mati og túlkun stjórnenda. Lykilatriði sem kröfðust mats eru:

- ▶ Forsendur stjórnenda og áhrif á útreikning á virðisrýrnun vegna óvissu í tengslum við COVID-19;
- ▶ Túlkun á ákvæðum staðalsins er varða mat á virðisrýrnun. Túlkanir bankans koma fram í virðisrýrnunarlíkaninu;
- ▶ Að bera kennsl á lán þar sem veruleg aukning hefur orðið á útlánaáhættu;
- ▶ Forsendur sem notaðar eru í líkaninu, svo sem fjárhagsstaða viðskiptavinar, áætlað framtíðar-sjóðsflæði og spár um efnahagsforsendur.

Vegna þess hve matskenndur liðurinn er, vegna stærðar útlána í efnahagsreikningi bankans ásamt verulegri óvissu tengdri efnahagslegum áhrifum COVID-19 heimsfaraldursins á virðisrýrnun, teljum við mat á virðisrýrnun útlána vera lykilatriði við endurskoðun okkar.

Lög var áhersla á m.a. eftirfarandi aðgerðir til að bregðast við þessu lykilatriði:

- ▶ Mat á líkani bankans til að meta vænt útlánatap, með sérstaka áherslu á eftirfarandi:
 - ▶ Samræmi á milli líkansins til að meta vænt útlánatap og undirliggjandi aðferðarfræði við þær kröfur sem gerðar eru í IFRS 9.
 - ▶ Aðferðarfræði við spá um efnahagsforsendur.
 - ▶ Aðlögun á líkani og forsendum þess vegna efnahagslegra áhrifa COVID-19 heimsfaraldursins á virðisrýrnun útlána.
- ▶ Prófanir á viðeigandi eftirlitsaðgerðum, m.a. er varða:
 - ▶ Gögn sem notuð eru við að ákvarða vænt útlánatap, þar á meðal gögn við lánveitingu og viðvarandi mat á áhættuflokkun.
 - ▶ Virðisrýrnunarlíkan til að meta vænt útlánatap, þar á meðal hönnun, samþykki, eftirlit / kvörðun og nákvæmni útreikninga.
 - ▶ Yfirferð og samþykki á efnahagsforsendum sem notaðar eru við útreikning virðisrýrnunar.
 - ▶ Skráningu og mat á tryggingum sem notaðar eru við útreikning á væntu útlánatapi.
- ▶ Skoðun á úrtaki útlána og aðgerðir til að meta m.a.:
 - ▶ Tímanlega auðkenningu útlána þar sem veruleg aukning hefur orðið á útlánaáhættu.
 - ▶ Útreikninga á væntu útlánatapi með endur-útreikningi og mati á forsendum.
 - ▶ Yfirferð á efnahagsforsendum.
 - ▶ Sérstök yfirferð á úrtaki útlána til viðskiptavina í ferðaþjónustu m.t.t. áhrifa af COVID-19 heimsfaraldrinum og mati á tryggingum.

Til viðbótar voru viðeigandi skýringar í ársreikningnum rýndar. Sjá nánar í skýringum 3 og 67.4.

Áreiðanleiki gagna frá upplýsingakerfum sem liggja til grundvallar gerð fjárhagsupplýsinga

Bankinn er mjög háður upplýsingakerfum vegna þess fjölda færslna sem eiga sér stað daglega og einnig vegna þess hve flókin hin ýmsu kerfi eru.

Við gerð ársreikningsins eru nýtt gögn frá mörgum flóknum upplýsingakerfum. Áreiðanleiki þeirra gagna þ.m.t. nákvæmni og heild þeirra er mikilvæg til að styðja við áreiðanleika fjárhagsupplýsinga.

Vegna mikilvægi gagna frá upplýsingakerfunum sem liggja til grundvallar gerð fjárhagsupplýsinga teljum við áreiðanleika þeirra lykilatriði við endurskoðun.

Lög var áhersla á m.a. eftirfarandi aðgerðir til að bregðast við þessu lykilatriði:

- ▶ Við öfluðum þekkingar á viðeigandi upplýsingakerfum og upplýsingatækniumhverfi samstæðunnar
- ▶ Yfirferð á hönnun, innleiðingu og virkni viðeigandi eftirlitsaðgerða tengdum breytingarstjórnun, aðgangsstjórnun og rekstri tölvukerfa, fyrir þau kerfi sem skilgreind voru mikilvæg við endurskoðunina.
- ▶ Vegna þeirra kerfa sem töldust mikilvæg við endurskoðunina og eru útvistuð, öfluðum við og lögðum mat á ISAE 3402 skýrslu, sem gefin var út af þjónustuaðila þjónustu og árituð er af óháðum endurskoðendum.

Í endurskoðunarteyminu voru sérfræðingar í endurskoðun upplýsingakerfa.

EY

Building a better
working world

Aðrar upplýsingar

Í þessu skjali eru aðrar upplýsingar en samstæðuársreikningurinn og áritun okkar á hann. Aðrar upplýsingar eru: Óendurskoðuð helstu atriði, skýrsla stjórnar, óendurskoðuð ársfjórðungsfirlit í skýringu 7 og óendurskoðuð stjórnarháttaryfirlýsing Íslandsbanka í viðauka. Stjórn og stjórnendur eru ábyrg fyrir þessum öðrum upplýsingum.

Álit okkar á samstæðuársreikningnum nær ekki til þessara annarra upplýsinga og við látum ekki í ljós álit af nokkru tagi á þeim ef frá er talin staðfestingur er varðar skýrslu stjórnar sem kemur fram hér að neðan.

Í tengslum við endurskoðun okkar á samstæðuársreikningnum ber okkur að lesa yfir þessar upplýsingar og íhuga hvort þær stangast verulega á við samstæðuársreikninginn eða aðra vitneskju sem við höfum aflað við endurskoðunina eða virðast á einhvern annan hátt vera verulega rangfærðar. Ef við, á grundvelli þeirrar vinnu sem við höfum framkvæmt í tengslum við þessar upplýsingar, komumst að þeirri niðurstöðu að það séu verulegar rangfærslur í þessum öðrum upplýsingum, ber okkur að upplýsa um það. Við höfum ekkert að upplýsa í þessu sambandi.

Ábyrgð stjórnar og bankastjóra á samstæðuársreikningnum

Stjórn og bankastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og viðbótarkröfur í lögum um ársreikninga, lögum um fjármálafyrirtæki og reglum um reikningsskil lánastofnanna þar sem við á. Stjórn og bankastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð samstæðuársreikningsins ber stjórn og bankastjóra að meta rekstrarhæfi Íslandsbanka hf. og eftir því sem við á, skýra frá þeim atriðum sem varða rekstrarhæfið og notkun forsendunnar um áframhaldandi rekstrarhæfi, nema ætlunin sé að leysa upp bankaann eða hætta starfsemi hans, eða ef enginn annar raunhæfur valkostur er í stöðunni.

Stjórn og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun samstæðuársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að samstæðuársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar. Nægjanleg víska er mikil víska, en ekki trygging þess að endurskoðun framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær, einar og sér eða samanlagðar, gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda samstæðuársreikningsins.

Við endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggjum við á faglegri dómgreind og beitum ávallt faglegri tortryggni. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

- ▶ Við greinum og metum hættur á verulegum skekkjum í samstæðuársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, hönnum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeim hættum og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur fallið í sér samsæri, skjalafals, misvísandi framsetningu samstæðuársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá innri eftirlitsaðgerðum.
- ▶ Við öflum skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, í þeim tilgangi að hanna viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits samstæðunnar.
- ▶ Við metum hvort reikningsskilaaðferðir sem notaðar eru, og tengdar skýringar, séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.
- ▶ Við ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum samstæðuársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun okkar. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi samstæðunnar.
- ▶ Við metum í heild sinni hvort framsetning og uppbygging samstæðuársreikningsins, þ.m.t. innihald og skýringar, gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum.

EY

Building a better
working world

- ▶ Við öflum fullnægjandi endurskoðunargagna, vegna fjárhagsupplýsinga eininga innan samstæðunnar, til að geta látið í ljós álit á samstæðuársreikningi samstæðunnar. Við erum ábyrg fyrir skipulagi, umsjón og framgangi endurskoðunar samstæðunnar. Við berum ein ábyrgð á álitum okkar.

Við upplýsum stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem koma upp í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti sem fram koma við endurskoðunina, eftir því sem við á.

Við höfum einnig lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við höfum uppfyllt skyldur siðareglna um óhæði og upplýsum um öll tengsl eða önnur atriði sem raunhæft er að ætla að gætu mögulega haft áhrif á óhæði okkar og eftir því sem við á, til hvaða varúðarráðstafana við höfum gripið til að tryggja óhæði okkar.

Af þeim atriðum sem við höfum upplýst stjórn og endurskoðunarnefnd um, lögðum við mat á hvaða atriði höfðu mesta þýðingu í endurskoðuninni á yfirstandandi ári og eru það lykilatriði endurskoðunarinnar. Við lýsum þessum atriðum í áritun okkar nema lög og reglur leyfi ekki að upplýst sé um slík atriði eða í einstaka tilfellum þegar endurskoðandinn metur að ekki skuli upplýsa um viðkomandi atriði þar sem neikvæðar afleiðingar af slíkri upplýsingagjöf eru taldar vega þyngra en hagsmunir almennings af upplýsingunum.

Skýrsla um innihald skýrslu stjórnar

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104. gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við samkvæmt okkar bestu vitund að í skýrslu stjórnar sem fylgir samstæðuársreikningi þessum eru veittar þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og koma ekki fram í skýringum.

Reykjavík 10. febrúar 2021

Margrét Pétursdóttir
löggiltur endurskoðandi

Ernst & Young ehf.
Borgartúni 30
105 Reykjavík

Rekstrarreikningur samstæðunnar

	Skýringar	2020	2019
Vaxtatekjur*		55.695	61.965
Vaxtagjöld		(22.324)	(29.143)
Hreinar vaxtatekjur	8	33.371	32.822
Póknatekjur		12.651	12.052
Póknagjöld		(2.126)	(1.153)
Hreinar póknatekjur	9	10.525	10.899
Hrein fjármagnsgjöld	10	(1.391)	(820)
Hreinn gengismunur	11	451	139
Aðrar rekstrartekjur	12	197	2.125
Aðrar hreinar rekstrartekjur		(743)	1.444
Rekstrartekjur samtals		43.153	45.165
Laun og launatengd gjöld	13	(12.917)	(14.019)
Annar rekstrarkostnaður	14	(9.829)	(10.469)
Framlag í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta		(679)	(936)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	67.20	(1.588)	(3.528)
Rekstrargjöld samtals		(25.013)	(28.952)
Hagnaður fyrir virðisbreytingu fjáreigna		18.140	16.213
Hrein virðisbreyting fjáreigna	15	(8.816)	(3.480)
Hagnaður fyrir skatta		9.324	12.733
Tekjuskattur	16	(2.472)	(3.909)
Hagnaður ársins af áframhaldandi starfsemi		6.852	8.824
Aflögð starfsemi, að frádrögnum tekjuskatti	17	(97)	(370)
Hagnaður ársins		6.755	8.454
Hagnaður ársins sem tilheyrir hluthöfum Íslandsbanka hf.		7.061	8.809
Tap ársins sem tilheyrir hluthöfum minnihluta		(306)	(355)
Hagnaður ársins		6.755	8.454
Hagnaður á hlut af áframhaldandi starfsemi			
Hagnaður á hlut og þynntur hagnaður á hlut sem tilheyrir hluthöfum Íslandsbanka hf.	18	0,72	0,92

*Þar af námu vaxtatekjur reiknaðar með aðferð virkra vaxta 53.378 milljónum króna (2019: 59.289 milljón króna).

Áður en Borgun hf. var selt þann 7. júlí 2020 var dótturfélagið flokkað sem fastafjármunir til sölu og sem aflögð starfsemi. Samanburðarfrjárhæðum hefur verið breytt, sjá skýringu 5.

Skýringar á blaðsíðum 17 til 88 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar.

Yfirlit um heildarafkomu samstæðunnar

	2020	2019
Hagnaður ársins	6.755	8.454
Hreinn hagnaður af fjáreignum	114	1.272
Hreinn hagnaður (tap) af fjárskuldum	108	(677)
Liðir sem verða ekki endurflokkaðir í rekstrarreikning	222	595
Pýðingarmunur	(329)	-
Liðir sem geta verið endurflokkaðir í rekstrarreikning	(329)	-
Önnur heildarafkoma ársins, eftir skatta	(107)	595
Heildarafkoma ársins	6.648	9.049
Heildarafkoma ársins sem tilheyrir hluthöfum Íslandsbanka hf.	7.492	8.939
Heildarafkoma ársins sem tilheyrir hluthöfum minnihluta	(844)	110
Heildarafkoma ársins	6.648	9.049

Skýringar á blaðsíðum 17 til 88 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar.

Efnahagsreikningur samstæðunnar

	Skýringar	31.12.2020	31.12.2019
Eignir			
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	23	78.948	146.638
Útlán til lánastofnana	24	89.920	54.376
Skuldabréf og skuldagerningar	19	128.216	52.870
Afleiðusamningar	25	6.647	5.621
Útlán til viðskiptavina	26	1.006.717	899.632
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	19	14.851	18.426
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	28	775	746
Rekstrarfjármunir	29	7.341	9.168
Óefnislegar eignir	30	3.478	4.330
Aðrar eignir	31	4.125	6.608
Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi	32	3.173	1.075
Eignir samtals		1.344.191	1.199.490
Skuldir			
Innlán frá Seðlabanka Íslands og lánastofnunum	33	39.758	30.925
Innlán viðskiptavina	34	679.455	618.313
Afleiðusamningar og skortstöður	25	6.936	6.219
Lántaka	36	387.274	306.381
Víkjandi lán	37	27.194	22.674
Skattskuldir	39	5.450	7.853
Aðrar skuldir	40	11.920	27.063
Skuldir samtals		1.157.987	1.019.428
Eigið fé			
Hlutfé		10.000	10.000
Yfirverðsreikningur hlutafjár		55.000	55.000
Varasjóðir		6.181	7.065
Óráðstafað eigið fé		113.529	105.569
Eigið fé hluthafa Íslandsbanka hf.		184.710	177.634
Hlutdeild minnihluta		1.494	2.428
Eigið fé samtals		186.204	180.062
Skuldir og eigið fé samtals		1.344.191	1.199.490

Skýringar á blaðsíðum 17 til 88 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar.

Eiginfjárfirlit samstæðunnar

	Hlutfé	Yfirverðs- reikningur hlutafjár	Lögbundinn vara- sjóður	Bundnir vara- sjóðir	Gangvirðis- vara- sjóður	Varasjóður útlána- áhættu fjárskulda	Þýðingar- munur	Óráðstafað eigið fé	Eigið fé hluthafa Íslandsbanka	Hlutdeild minnihluta	Eigið fé samtals
Eigið fé 1. janúar 2020	10.000	55.000	2.500	3.525	1.432	(392)	-	105.569	177.634	2.428	180.062
Hagnaður (tap) ársins								7.061	7.061	(306)	6.755
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum					(860)			1.392	532	(418)	114
Hreinn hagnaður (tap) af fjárskuldum						154		(46)	108		108
Þýðingarmunur							(209)		(209)	(120)	(329)
Bundið vegna eignfærðs þróunarkostnaðar				(291)				291	-		-
Bundið vegna gangvirðisbreytinga				282				(282)	-		-
Bundið vegna hlutdeildarfélaga				40				(40)	-		-
Breytingar vegna IFRS 15								(115)	(115)		(115)
Breyting á hlutdeild minnihluta								(301)	(301)	(90)	(391)
Eigið fé 31. desember 2020	10.000	55.000	2.500	3.556	572	(238)	(209)	113.529	184.710	1.494	186.204
Eigið fé 1. janúar 2019	10.000	55.000	2.500	3.750	625	(376)	-	102.496	173.995	2.318	176.313
Hagnaður (tap) ársins								8.809	8.809	(355)	8.454
Greiddur arður								(5.300)	(5.300)		(5.300)
Hreinn hagnaður af fjáreignum					807				807	465	1.272
Hreint tap af fjárskuldum						(16)		(661)	(677)		(677)
Bundið vegna eignfærðs þróunarkostnaðar				(551)				551	-		-
Bundið vegna gangvirðisbreytinga				308				(308)	-		-
Bundið vegna dóttur- og hlutdeildarfélaga				18				(18)	-		-
Eigið fé 31. desember 2019	10.000	55.000	2.500	3.525	1.432	(392)	-	105.569	177.634	2.428	180.062

Bankanum er heimilt að gefa út að hámarki 10.000 milljón almennra hluta þar sem hver hlutur er jafnvirði einnar krónu. Í árslok 2020 nam innbargað hlutfé 65.000 milljónum króna sem er útgefið heildarhlutfé bankans. Bankinn er með einn flokk almenns hlutafjár sem ber engin réttindi til fastra tekna. Aðalfundur Íslandsbanka vegna rekstrarársins 2019 var haldinn 19. mars 2020. Á aðalfundinum samþykktu hluthafar tillögu stjórnar um að hluthöfum yrði ekki greiddur arður vegna rekstrarársins 2019 á grundvelli núverandi efnahagsumhverfis.

Skýringar á blaðsíðum 17 til 88 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar.

Sjóðstreymisyfirlit samstæðunnar

	Skýringar	2020	2019
Hagnaður ársins		6.755	8.454
Rekstrarliðir sem ekki hreyfa handbært fé*		28.780	24.324
Breytingar á rekstartengdum eignum og skuldum*	(109.535)		(7.998)
Móttækinn arður	30		46
Greiddur tekjuskattur og sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(6.754)		(6.493)
Handbært fé (til) frá rekstri		(80.724)	18.333
Hrein fjárfesting í dótturfélagi	(2.176)		-
- þar af sala á dótturfélagi	2.384		-
- þar af handbært fé og ígildi þess í eigu dótturfélags sem selt var á árinu	(4.560)		-
Seldir rekstrarfjármunir	24		21
Keyptir rekstrarfjármunir	(552)		(327)
Eignfærðar óefnislegar eignir	(260)		(246)
Fjárfestingarhreyfingar		(2.964)	(552)
Útgefin skuldabréf	80.778		112.105
Afborganir, uppgreiðslur og endurkaup skuldabréfa	(33.673)		(114.708)
Afborganir leiguskulda	(390)		(378)
Greiddur arður	-		(5.300)
Fjármögnunarhreyfingar		46.715	(8.281)
Hækkun (lækkun) á handbæru fé og ígildi þess	(36.973)		9.500
Áhrif gengisbreytinga	160		(222)
Handbært fé og ígildi þess í ársbyrjun	152.481		143.203
Handbært fé og ígildi þess í árslok		115.668	152.481
Sundurliðun handbærs fjár og ígildis þess			
Handbært fé	23	3.814	4.403
Innstæður hjá Seðlabanka Íslands	23	75.134	142.235
Bankareikningar	24	46.269	21.122
Bindiskylda, innstæður háðar sérstökum takmörkunum og veðsettar innstæður hjá SÍ	23	(9.549)	(15.279)
Handbært fé og ígildi handbærs fjár í árslok		115.668	152.481

*Frekari sundurliðun má sjá á næstu síðu.

Sjóðstreymisyfirlit samstæðunnar er gert samkvæmt óbeinni aðferð. Yfirlitið byggir á hreinum hagnaði eftir skatta fyrir árið og sýnir sjóðstreymi frá rekstrarhreyfingum, fjárfestingarhreyfingum og fjármögnunarhreyfingum og breytingar á handbæru fé og ígildi þess.

Samstæðan setur fram sjóðstreymi sem sýnir hreyfingar handbærs fjár fyrir bæði áframhaldandi og aflagða starfsemi, sjá skýringu 5.

Innborgaðar vaxtatekjur árið 2020 námu 49.410 milljónum króna (2019: 60.624 milljónum króna) og greiddir vextir námu 20.455 milljónum króna (2019: 22.736 milljónum króna). Vextir teljast greiddir þegar þeir hafa verið lagðir inn á reikning viðskiptavinar og eru til ráðstöfunar.

Skýringar á blaðsíðum 17 til 88 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar.

Sjóðstreymisýfirlit samstæðunnar

	2020	2019
Afskriftir og niðurfærslur	1.765	1.960
Hagnaður vegna hlutdeildarféлага	(45)	(64)
Áfallnir vextir og gangvirðisbreytingar vegna lántöku og víkjandi láns	12.621	11.450
Hrein virðisbreyting fjáreigna	9.056	3.568
Gengismunur	(387)	(143)
(Söluhagnaður) sölutap dótturfélags og rekstrarfjármuna	(427)	17
Óinnleyst tap vegna gangvirðisbreytinga fært í rekstrarreikning	1.545	192
Aflögð starfsemi, að frádregnum tekjuskatti	524	125
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	1.588	3.528
Tekjuskattur	2.472	3.682
Aðrar breytingar	68	9
Rekstrarliðir sem ekki hreyfa handbært fé	28.780	24.324
Bindiskylda, innstæður háðar sérstökum takmörkunum og veðsettar innstæður hjá Sí	5.730	1.833
Útlán til lánastofnana	(7.725)	(15.268)
Skuldabréf og skuldagerningar	(73.163)	17.254
Útlán til viðskiptavina	(100.076)	(52.638)
Hlutabréf og eiginfjárgæringar	(885)	(3.953)
Aðrar eignir	(995)	1.644
Eignir og skuldir fastafjármuna til sölu og aflagðrar starfsemi	1.168	3
Innlán frá Seðlabanka Íslands og lánastofnunum	7.714	15.232
Innlán viðskiptavina	51.984	37.678
Afleiðusamningar og skortstöður	8.942	(2.944)
Aðrar skuldir	(2.229)	(6.839)
Breytingar á rekstartengdum eignum og skuldum	(109.535)	(7.998)

Hreyfingar sem ekki höfðu áhrif á sjóðstreymi árið 2020

Bankinn seldi á árinu hlut sinn í Borgun hf, sjá skýringu 5. Hluti kaupverðsins, 415 milljónir króna, kemur til greiðslu árið 2021. Áður en salan átti sér stað voru hlutabréf Borgunar hf. í BVS ehf., félags sem á hlutabréf í flokki C í Visa Inc. og voru ekki hluti af sölu Borgunar hf., færð í hendur fyrrum eigenda Borgunar hf.

Á árinu seldi bankinn fasteign fyrir 100 milljónir króna. 85 milljónir króna koma til greiðslu á árinu 2021.

Hreyfingar sem ekki höfðu áhrif á sjóðstreymi árið 2019

Bankinn keypti eigin skuldabréf að fjárhæð 4.319 milljónir króna með útgáfu nýrra skuldabréfa á árinu.

Samstæðan skráði nýtingarrétt eigna að fjárhæð 4.505 milljónir króna og sömu fjárhæð sem leiguskuld við gildistöku IFRS 16 - Leigusamningar.

Skýringar á blaðsíðum 17 til 88 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningi samstæðunnar.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

Skýringar	Blaðsíða	Skýringar	Blaðsíða			
Almennt						
1	Upplýsingar um félagið	18	28	Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	41	
2	Grundvöllur reikningskilanna	18	29	Rekstrarfjármunir	41	
3	Verulegt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir	18	30	Óefnislegar eignir	42	
4	Breytingar á reikningskilaaðferðum	20	31	Aðrar eignir	43	
5	Fjárfestingar í dótturfélögum	21	32	Fastfjármunir til sölu og aflögð starfsemi	43	
6	Starfsþættir	23	33	Innlán Seðlabanka Íslands og lánastofnana	44	
Skýringar með rekstrarreikningi samstæðunnar						
7	Ársfjórðungsyfirlit (óendurskoðað)	27	34	Innlán viðskiptavina	44	
8	Hreinar vaxtatekjur	27	35	Veðsettar eignir	44	
9	Hreinar þóknunatekjur	27	36	Lántaka	45	
10	Hrein fjármagnsgjöld	28	37	Víkjandi lán	46	
11	Hreinn gengismunur	28	38	Breytingar á skuldum vegna fjármögnunar	46	
12	Aðrar rekstrartekjur	29	39	Skatteignir og skattskuldir	46	
13	Starfsmenn og laun	29	40	Aðrar skuldir	48	
14	Annar rekstrarkostnaður	30	Aðrar skýringar			
15	Hrein virðisbreyting fjáreigna	30	41	Eignir í vörslu	48	
16	Tekjuskattur	31	42	Leigusamningar	48	
17	Aflögð starfsemi, að frádregnum tekjuskatti	31	43	Upplýsingar um tengda aðila	49	
18	Hagnaður á hlut	31	44	Óvissuþættir	50	
Skýringar með efnahagsreikningi samstæðunnar				45	Atburðir eftir reikningskiladag	50
19	Flokkun fjáreigna og fjárskulda	32	Áhættustýring			
20-21	Upplýsingar um gangvirði fjármálagerninga	33	46	Áhættustýring	50	
22	Jöfnun fjáreigna og fjárskulda	36	47-55	Útlánaáhætta	51	
23	Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	37	56-58	Lausafjánhætta	62	
24	Útlán til lánastofnana	37	59-64	Markaðsáhætta	66	
25	Afleiðusamningar og skortstöður	38	65	Eiginfjárstýring	72	
26	Útlán til viðskiptavina	39	66	Rekstraráhætta	73	
27	Vænt útlánatap	39	Reikningskilareglur			
			67	Helstu reikningskilaaðferðir	74	

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

1. Upplýsingar um félagið

Íslandsbanki hf., var stofnaður 8. október 2008 og er með aðsetur á Íslandi. Höfuðstöðvar bankans eru að Hagasmára 3, 201 Kópavogi.

Ársreikningur samstæðu Íslandsbanka hf. fyrir árið 2020 samanstendur af ársreikningi Íslandsbanka hf. („bankanum“ eða „Íslandsbanka“) og dótturfélaga hans, saman er vísað til þeirra sem „samstæðunnar“.

Í lok árs 2020 var bankinn að fullu í eigu íslenska ríkisins. Bankasýsla ríkisins fer með eignarhlut ríkisins í samræmi við lög um Bankasýslu ríkisins nr. 88/2009.

Samstæðan veitir alhliða fjármálaþjónustu svo sem viðskiptabankaþjónustu, fyrirtækjaþjónustu, fjárfestingarþjónustu, verðbréfaþjónustu og eignafjármögnun. Starfsemi samstæðunnar fer aðallega fram á Íslandi.

Ársreikningur samstæðunnar var saminn á ensku og samþykktur af stjórn og bankastjóra Íslandsbanka hf. þann 10. febrúar 2021. Sé munur á enskri útgáfu og íslenskri þýðingu þá gildir enska útgáfan.

2. Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningur samstæðu Íslandsbanka hf. er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla („IFRS“) eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu auk viðeigandi krafna í lögum um ársreikninga nr. 3/2006, lögum um fjármálaþjónustu nr. 161/2002 og reglum um reikningsskil lánastofnana.

Ársreikningur samstæðunnar er í íslenskum krónum sem er starfrækslugjaldmiðill Íslandsbanka hf. Allar fjárhæðir í íslenskum krónum hafa verið jafnaðar að næstu milljón, nema annað sé tekið fram. Í árslok 2020 var gengi íslensku krónunnar gagnvart bandaríkjadólar 127,21 og 156,10 gagnvart evru (árslok 2019: USD 121,10 og EUR 135,83).

Stjórnendur samstæðunnar hafa lagt mat á áframhaldandi rekstrarhæfi hennar og niðurstaða þeirra er að samstæðan hafi það sem til þarf til áframhaldandi reksturs í fyrirsjáanlegri framtíð. Reikningsskilin byggja því á þeirri forsendu að ekki leiki vafi um áframhaldandi rekstrarhæfi.

Grundvöllur mats

Ársreikningur samstæðunnar er gerður á grundvelli kostnaðarverðs, að undanskildum eftirfarandi eignum og skuldum sem færðar eru á gangvirði: skuldabréf og skuldagæringar, hlutabréf og eiginfjárgæringar, skortstöður í skráðum skuldabréfum, afleiðusamningar og tiltekin skuldabréf útgefin af samstæðunni.

Fjárskuldir sem skilgreindar eru sem áhættuvarðir liðir í gangvirðisvarnarsambandi eru metnar á afskrifuðu kostnaðarverði að teknu tilliti til breytinga á gangvirði sem stafa af áhættunni sem verjast skal.

Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi eru færð á bókfærðu virði eða gangvirði að frádregnum sölukostnaði, hvort sem lægra reynist.

3. Verulegt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir

Gerð reikningsskilanna krefst þess að stjórnendur taki ákvarðanir sem byggja á mati og gefnum forsendum sem áhrif hafa á beitingu reikningsskilaaðferða og birtar fjárhæðir eigna, skulda, tekna og gjalda sem fram koma í samstæðureikningsskilunum. Helstu óvissuþættirnir eru vænt útlánatap, mat á gangvirði fjármálagæringa og óefnislegar eignir. Endanlegar niðurstöður kunna að vera frábrugðnar þessu mati.

Mat og forsendur þess eru í stöðugri endurskoðun. Breytingar á reikningshaldslegu mati eru færðar á því tímabili sem breytingin á sér stað.

COVID-19 heimsfaraldurinn heldur áfram að þróast og efnahagsumhverfi samstæðunnar heldur mögulega áfram að hafa neikvæð áhrif á afkomu samstæðunnar. Núverandi umhverfi krefst sérstaklega mats á ákveðnum sviðum. Samstæðan fylgist grannt með síbreytilegum skilyrðum og áhrifum þeirra. Verulegt mat og ákvarðanir hafa verið gerðar á eftirfarandi atriðum og er fjallað um þau í samstæðureikningsskilunum.

Virðisýrmun fjáreigna

Meginforsendur í útreikningi á væntu útlánatapi eru háðar mati og forsendum sem byggja meðal annars á:

- Líkum á vanefndum (PD), tapi að gefnum vanefndum (LGD) og áhættustöðu við vanefnd (EAD)
- Efnahagslegum þáttum sem taka tillit til margvíslegra sviðsmynda sem byggja á fyrirliggjandi upplýsingum
- Mati á verulegri aukningu á útlánaáhættu

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

3. (framhald)

Vænt tap er reiknað út frá líkönum samstæðunnar um vanefndaatburð (PD), fjárhæð við vanefndir (EAD) og tapshlutfall (LGD) til að meta útlánaáhættu, sem er náengt við útlánaáhættu í viðeigandi safni. Þetta felur í sér efnahagslegar breytur, landfræðilegar breytur sem eru tengdar greiðslusögu og fleiri breytur. Þessar breytur byggja bæði á innri og ytri gögnum. Ákvarðanir og mat sem þarf að gera til að meta vænt útlánatap innifela eftirtalin atriði:

- Skilgreina hvað telst vera veruleg aukning á útlánaáhættu
- Ákveða framtíðarsviðsmyndir og hlutfallslegt vægi þeirra
- Velja viðeigandi líkön og skölunarstuðla fyrir vænt útlánatap

Samstæðan hefur gert tímabundnar breytingar á virðisrýrnunarlíkaninu vegna COVID-19 heimsfaraldursins. Virðisrýmunarferli samstæðunnar leyfir tímabundnar breytingar á virðisrýrnunarlíkaninu til að bregðast við aðstæðum þegar í ljós kemur að ekki hafi verið tekið nægjanlegt tillit til núverandi eða væntra áhættuþátta í hefðbundna líkanaferlinu. Heimsfaraldur COVID-19 hefur skapað slíkar kringumstæður fyrir ferðapjónustuna og þess vegna er þörf á aðlögun. Til að gera grein fyrir þeirri óvissu sem er í rekstrarumhverfi fyrirtækja í ferðapjónustu og sem endurspeglast ekki í núverandi áhættuflokki þeirra eða tryggingum, þá eru þau flokkuð í fjóra flokka sem fjallað er nánar um í skýringu 51. Þar sem aukning í útlánaáhættu var umtalsverð (flokkar 2-4), voru útlánin flutt á stig 2. Að auki var skölunarstuðli beitt á vænt útlánatap, sambærilegt við hækkan um þrjú áhættuflokka, og virðismat trygginga þeirra flokka sem eru útsettari fyrir áhrifum er lækkað í verri sviðsmyndum. Þessi sameiginlegi áhættuþáttur ferðapjónustunnar hafði áhrif á lán til viðskiptavina með bókfærðu virði að fjárhæð 94.202 milljónir króna og uppsöfnuð áhrif tilfærslunnar milli stiga og viðbótarálagsins voru að fjárhæð 6.115 milljónir króna, sjá skýringu 15

Áhættustefnunefnd ákvað að það væri viðeigandi að aðlaga vægi sviðsmyndanna vegna COVID-19 heimsfaraldursins, yfirleitt eru sviðsmyndirnar með vægið 25%-50%-25% (gott, grunnur, slæmt) en ákveðið var að hafa vægið 15%-55%-30% þar sem þessi sviðmynd var talin besta nálgun á líkindavegið meðaltal af öllum mögulegum sviðsmyndum. Þegar viðeigandi vægi sviðsmyndanna þriggja var ákvarðað notuðu stjórnendur næmisgreiningu sem gaf til kynna að hliðrun um 5% vægi frá grunnsviðsmynd að svartsýnu sviðsmyndinni myndi hækka virðisrýmun um 500 milljónir króna á meðan 5% hliðrun frá grunnsviðsmynd að bjartsýnu sviðsmyndinni myndi lækka virðisrýmun um 250 milljónir króna.

Talsverð óvissa er enn um framtíðaráhrif COVID-19 heimsfaraldursins á útlánagæði lánasafns samstæðunnar og þar af leiðandi er óvissa í matinu á væntu útlánatapi.

Fjallað er nánar um virðisrýmun fjáreigna í skýringum 26-27, í skýringum 47-55 um áhættustýringu og í skýringu 67.4.

Gangvirði fjármálagerninga

Gangvirði fjármálagerninga þar sem ekki er til staðar virkur markaður eða þar sem skráð verð eru ekki tiltæk, er ákvarðað með matsaðferðum. Fjármálagerningar færðir á gangvirði eru flokkaðir í þrep sem endurspeglar hvaða gögn voru notuð við mat á virði þeirra. Þriðja þrep fjáreignir eru metnar á gangvirði sem byggir á forsendum sem ekki teljast auðrekjanlegar. Mat á þriðja þreps fjáreignum er oft á tíðum háð óvissu þar sem forsendur sem matið byggir á eru ekki auðrekjanlegar og háðar mati stjórnenda að miklu leyti. Fjallað er um verðmatsaðferðir í skýringum 20-21 og í skýringu 67.4.

Óefnislegar eignir

Óefnislegar eignir eru niðurfærðar á nýtingartíma þeirra sem er áætlaður fjögur til tíu ár. Á hverjum reikningsskiladegi eru óefnislegar eignir yfirfarnar til að athuga hvort einhverjar vísbendingar séu um virðisrýrnun. Til að ákveða virði óefnislegra eigna er miðað við notkunarvirði þeirra. Farið er yfir eftirtalin skilyrði til að meta hvort vísbendingar séu um virðisrýrnun:

- Lækkun á markaðsvirði eignarinnar
- Áætlun um að endurskipuleggja eða hætta notkun eignarinnar
- Eignin skilar minni tekjum en gert var ráð fyrir

Fjallað er nánar um óefnislegar eignir í skýringu 30 og í skýringu 67.9.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

4. Breytingar á reikningsskilaaðferðum

Samstæðan innleiddi breytingar á IAS 39 – Fjármálagerningar: skráning og mat, og IFRS 7 – Fjármálagerningar: framsetning (saman vísað til sem „Endurbætur á viðmiðunarvöxtum – 1. áfangi“), frá og með 1. janúar 2020. Þessar breytingar höfðu áhrif á ákveðnar kröfur áhættuvarnarreikningsskila, í tengslum við aðferðina sem notuð er til að meta skilvirkni áhættuvarnarsambands, og eru gerðar til að létta á mögulegum áhrifum vegna óvissu sem endurbæturnar á viðmiðunarvöxtunum gætu valdið, áður en innleiðingin á sér stað. Breytingin hafði ekki veruleg áhrif á reikningsskil samstæðunnar.

Bankinn hefur sett á fót vinnuhóp til að bera ábyrgð á og hafa umsjón með innleiðingunni á endurbættum viðmiðunarvöxtum. Lögfræðideild bankans hefur farið ítarlega yfir eldri samningssniðmát bankans og ný sniðmát eru tilbúin fyrir innleiðinguna. Vinna við kerfi og ferla ásamt fræðslu og tilkynningum til hagsmunaaðila stendur yfir. Þess er vænst að fjárhagsleg áhrif innleiðingarinnar muni hafa lágmarks áhrif á samstæðuna. Bankinn fylgist náið með þróun mála og mun aðlaga innleiðinguna til samræmis, ef þörf reynist á.

Fjöldi annarra breytinga á alþjóðlegum reikningsskilastöðlum tóku gildi frá og með 1. janúar 2020 en höfðu ekki veruleg áhrif á ársreikning samstæðunnar.

Breytingar á reikningsskilastöðlum sem hafa verið gefnir út en ekki tekið gildi á reikningsskiladegi

Nýr alþjóðlegur reikningsskilastaðall og nokkrar breytingar á alþjóðlegum reikningsskilastöðlum hafa verið gefnar út en hafa ekki enn tekið gildi. Samstæðan hefur ekki innleitt neinn þeirra fyrir gildistíma og hyggst ekki gera það fyrr en þeir taka gildi. Breytingum sem er líklegt að hafi áhrif á reikningsskil samstæðunnar í framtíðinni er lýst hér fyrir neðan en ekki er gert ráð fyrir að breytingarnar hafi veruleg áhrif eins og er.

Endurbætur á viðmiðunarvöxtum - 2. áfangi

Samstæðan innleiddi breytingar á IFRS 9 – Fjármálagerningar, IAS 39 – Fjármálagerningar: skráning og mat, IFRS 7 – Fjármálagerningar: framsetning, og IFRS 16 – Leigusamningar (saman vísað til sem „Endurbætur á viðmiðunarvöxtum – 2. áfangi“), frá og með 1. janúar 2021. Breytingarnar bjóða upp aðgerðir til að létta á ákveðnum kröfum í staðlinum er varða umbætur á viðmiðunarvöxtum í samningum með nýjum viðmiðunarvöxtum. Þegar grunninum sem ákvarðar samningsbundið sjóðstreymi fjármálagerninga er breytt beint í kjölfar endurbótanna á viðmiðunarvöxtum og breytingin er gerð á samsvarandi efnahagslegum grunni, þá veita endurbæturnar undanþáguheimild til að uppfæra virka vexti fjármálagerninganna frekar en að bókfæra strax hagnað eða tap í rekstrarreikninginn. Endurbæturnar bjóða einnig upp á aðgerðir til að létta á ákveðnum kröfum í áhættuvarnarreikningsskilum þegar endurbæturnar á viðmiðunarvöxtunum hafa áhrif á áhættuvarða liði og/eða áhættuvarnargerninga. Ef viðmiðunarskilyrðum er fullnægt, þá munu áhættuvarnarsamböndum sem verða fyrir beinum áhrifum af endurbótunum á viðmiðunarvöxtum gefast kostur á að halda áfram áhættuvarnarreikningsskilum þegar endurbæturnar á viðmiðunarvöxtunum verða innleiddar. Breytingin mun ekki hafa veruleg áhrif á reikningsskil samstæðunnar.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

5. Fjárfestingar í dótturfélögum

		31.12.2020	31.12.2019
Íslandssjóðir hf., rekstrarfélag verðbréfasjóða, Hagasmára 3, 201 Kópavogi	Ísland	100%	100%
Allianz Ísland hf., váttryggingamiðlun, Dalshrauni 3, 220 Hafnarfirði	Ísland	100%	100%
Borgun hf., færsluhirðir og útgáfubjónustuaðili, Ármúla 30, 108 Reykjavík	Ísland	-	63,5%

Íslandsbanki hefur yfirráð yfir tíu smærri félögum til viðbótar ofangreindum dótturfélögum.

Borgun hf.

Formlegt sölufélag Borgunar hf. hófst í byrjun árs 2019 og var tilkynnt af Íslandsbanka 11. janúar 2019. Sölufélagið var opið og gagnsætt og leitt af svissneska ráðgjafafyrirtækinu Corestar Partners og fyrirtækjaráðgjöf Íslandsbanka.

Þann 11. mars 2020 undirritaði Íslandsbanki kaupsamning um sölu á 63,5% hlut í Borgun hf. til Salt Pay Co Ltd. en með fyrirvara um að Fjármálaeftirlit Seðlabanka Íslands veitti samþykki fyrir virkum eignarhlut kaupanda. Þann 7. júlí 2020 lauk Íslandsbanki sölunni. Þá Borgunar hf. á tímabilinu 1. janúar fram að söludegi 7. júlí 2020 að fjárhæð 828 milljónir króna og hagnaður af sölunni að fjárhæð 427 milljónir króna er innifalinn í liðnum „Aflögð starfsemi, að frádregnum tekjuskatti“ í rekstrarreikningi samstæðunnar.

Fyrir sölu, á fyrsta ársfjórðungi 2020, var Borgun hf. flokkað sem aflögð starfsemi í samræmi við IFRS 5 – Fastafjármunir sem haldið er til sölu og aflögð starfsemi, sem leiddi til breytingar á framsetningu. Þar af leiðandi hefur samunburðarfjárhæðum í rekstrarreikningi samstæðunnar fyrir árið 2019 verið breytt og Borgun hf. er ekki lengur birt sérstaklega í starfspáttaskýringunni.

Endurflokkaður rekstrarreikningur samstæðunnar 2019	Birtur reikningur	Endurflokkaður Borgun hf.	Endurflokkaður reikningur
Vaxtatekjur	62.846	(881)	61.965
Vaxtagjöld	(29.170)	27	(29.143)
Hreinar vaxtatekjur	33.676	(854)	32.822
Þóknatekjur	21.026	(8.974)	12.052
Þóknagjöld	(7.667)	6.514	(1.153)
Hreinar þóknatekjur	13.359	(2.460)	10.899
Hrein fjármagnsgjöld	(817)	(3)	(820)
Hreinn gengismunur	143	(4)	139
Aðrar rekstrartekjur	2.134	(9)	2.125
Aðrar hreinar rekstrartekjur	1.460	(16)	1.444
Rekstrartekjur samtals	48.495	(3.330)	45.165
Laun og launatengd gjöld	(16.279)	2.260	(14.019)
Annar rekstrarkostnaður	(11.828)	1.359	(10.469)
Framlag í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	(936)	-	(936)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(3.528)	-	(3.528)
Rekstrargjöld samtals	(32.571)	3.619	(28.952)
Hagnaður fyrir virðisbreytingu fjáreigna	15.924	289	16.213
Hrein virðisbreyting fjáreigna	(3.663)	183	(3.480)
Hagnaður fyrir skatta	12.261	472	12.733
Tekjuskattur	(3.682)	(227)	(3.909)
Hagnaður ársins af áframhaldandi starfsemi	8.579	245	8.824
Aflögð starfsemi, að frádregnum tekjuskatti	(125)	(245)	(370)
Hagnaður ársins	8.454	-	8.454

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

5. (framhald)

Töflurnar hér að neðan sýna helstu upplýsingar er varða Borgun hf. Fjárhæðir sem hér eru sýndar eru fyrir jöfnunarfærslur í samstæðunni.

Rekstrarreikningur Borgunar hf.	2020	2019
1. janúar til 7. júlí 2020	1.1-7.7	1.1-7.7
Hreinar vaxtatekjur	312	444
Hreinar þóknunatekjur	800	768
Aðrar rekstrartekjur	(46)	39
Aðrar hreinar rekstrartekjur	1.066	1.251
Laun og launatengd gjöld	(1.141)	(1.210)
Annar rekstrarkostnaður	(679)	(720)
Hrein virðisbreyting fjáreigna	(84)	(39)
Tap fyrir skatta	(838)	(718)
Tekjuskattur	10	143
Tap tímabilsins	(828)	(575)
Fjárhæðir sem tilheyra annarri heildarafkomu fyrir tímabilið		
Hrein gangvirðisbreyting fjáreigna, eftir skatta	(913)	893
Heildarafkoma tímabilsins	(1.741)	318
Efnahagsreikningur Borgunar hf.		
7. júlí 2020		7.7.2020
Útlán til lánastofnana		7.123
Skuldabréf og skuldagerningar		499
Afleiðusamningar		69
Útlán til viðskiptavina		4.309
Hlutabréf og eiginfjárgæringar		3.559
Rekstrarfjármunir		1.293
Óefnislegar eignir		445
Aðrar eignir		4.531
Eignir samtals		21.828
Lántaka		266
Skattskuldir		21
Aðrar skuldir		15.301
Skuldir samtals		15.588
Hrein eign Borgunar hf.		6.240
	2020	2019
	1.1-7.7	1.1-7.7
Rekstrarhreyfingar	(512)	(2.952)
Fjárfestingarhreyfingar	(923)	137
Fjármögnunarahreyfingar	577	(403)
Lækkun á handbæru fé og ígildi þess	(858)	(3.218)

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

6. Starfspættir

Starfspáttýfirlit er sett fram í samræmi við stjórnskipulag samstæðunnar og innri upplýsingagjöf. Niðurstöður starfspáttu eru kynntar fyrir stjórn og bankastjóra sem bera ábyrgð á ráðstöfun fjármuna til starfspáttu sem og mat á rekstrarárangri þeirra.

Starfspáttur er aðgreinanlegur hluti samstæðunnar, með aðgreinanlegar fjárhagslegar upplýsingar, sem býður fram vörur og þjónustu sem bera tekjur og tilfallandi gjöld, þar með talda tekjur og gjöld sem tengjast viðskiptum við aðra starfspætti samstæðunnar. Vörur og þjónusta hvers starfspáttar felur í sér áhættu og umbun sem getur verið frábrugðin áhættu annarra starfspáttu. Reikningsskilaaðferðir aðgreindra starfspáttu eru í samræmi við reikningsskilaaðferðir samstæðunnar. Starfsemi samstæðunnar fer aðallega fram á Íslandi.

Bankinn samanstendur af þremur meginstarfspáttum: Einstaklingum, Viðskiptabanka, og Fyrirtækjum og fjárfestum. Starfspættir greiða og móttaka vexti til og frá fjárfstýringu til að endurspeglar ráðstöfun fjármagns, fjármögnunarkostnað og viðeigandi áhættuálag. Viðskiptaeiningum er úthlutað eigin fé samkvæmt 1. stoð reglubundinnar eiginfjárföröfu, eiginfjárförum samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki ásamt því að vera úthlutað eigin fé samkvæmt 2. stoð þar sem tekið er tillit til innra mats bankans á eiginfjárför (ICAAP). Tekjuskatti og bankaskatti er dreift niður á starfspætti miðað við gildandi skatthlutföll.

Samstæðan samanstendur af eftirfarandi starfspáttum:

Einstaklingar

Einstaklingssvið býður heildstæða fjármálaþjónustu til einstaklinga eins og útlán, sparnað og greiðslulausnir. Viðskiptavinir Íslandsbanka nota í auknum mæli stafrænar lausnir í daglegum bankaviðskiptum t.d. appið, netbankann og öruggt netspjall. Viðskiptavinir geta einnig heimsótt útibúin fyrir heildarráðgjöf og haft samband við ráðgjafaver.

Viðskiptabanki

Viðskiptabanki veitir litlum og meðalstórum fyrirtækjum um land allt alhliða fjármálaþjónustu auk þess sem Ergo, fjármögnunarpjónusta bankans, er hluti af sviðinu. Sviðið veitir viðskiptavinum þjónustu í nærumhverfi þeirra í gegnum fyrirtækjamiðstöðvar og útibú en einnig er boðið upp á fjölda stafrænna lausna þar sem fyrirtæki hafa yfirlit yfir bankaviðskipti sín og geta sinnt daglegum rekstri í gegnum netbanka og app.

Fyrirtæki og fjárfestar

Fyrirtæki og fjárfestar bjóða upp á alhliða fjármála- og fjárfestingarbankaþjónustu til stærri fyrirtækja, lífeyrissjóða, sveitarfélaga, verðbréfasjóða, fjárfesta og efnameiri einstaklinga. Sviðið býður uppá verðbréfa- og gjaldeyrisviðskipti, fjárfestingarráðgjöf, fyrirtækjaráðgjöf og lánveitingar og býr starfsfólk þess yfir sérþekkingu á öllum helstu geirum atvinnulífsins. Íslandsbanki hefur mótað skýra stefnu varðandi lánveitingar utan Íslands og heyrir hún undir Fyrirtæki og fjárfesta. Einna helst er horft til lánveitinga í sjávarútvegi til landa við Norður-Atlantshaf.

Fjárfstýring og eigin viðskipti

Hlutverk fjárfstýringar er að fjármagna starfsemi bankans og ákvarða innri vexti. Jafnframt ber fjárfstýring ábyrgð á stýringu á efnahagsreikningi bankans ásamt því að vera tengiliður bankans við fjárfesta, fjármálastofnanir, kauphallir og lánshæfismatsfyrirtæki. Eigið fé sem ekki hefur verið úthlutað til viðskiptaeininganna tilheyrir fjárfstýringu. Innan eigin viðskipta eru viðskipti með hlutabréf og skuldabréf í veltubók og fjárfestingarbók.

Stoðeiningar

Stoðeiningar samstæðunnar eru skrifstofa bankastjóra (mannauður, markaðs- og samskiptasvið, stefnumótun og lögfræðisvið), fjármál fyrir utan fjárfstýringu og eigin viðskipti, upplýsingatækni, áhættustýring og regluvarsla. Innri endurskoðun er hluti af stoðeiningum en er sjálfstæð eining sem heyrir undir stjórn bankans.

Dótturfélög, jöfnunarfærslur og breytingar

Dótturfélög bankans eru Íslandssjóðir hf., Allianz Ísland hf. og önnur smærri dótturfélög, sjá skýringu 5.

Áður en Borgun hf. var selt þann 7. júlí 2020 var dótturfélagið flokkað sem fastafjármunir til sölu og sem aflögð starfsemi. Samanburðarfjárhæðum í þessari skýringu hefur verið breytt.

Eignir og skuldir dótturfélaga sem eru flokkuð sem fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi eru í dálknum önnur dótturfélög og jöfnunarfærslur fyrir þessi dótturfélög eru í dálknum jöfnunarfærslur og breytingar.

Eftirfarandi er yfirlit um rekstur og efnahag samstæðunnar með sundurliðun eftir starfspáttum.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

6. (framhald)

2020	Einstaklingar	Viðskipta- banki	Fyrirtæki og fjár- festar	Fjárstýring og eigin viðskipti	Stoð- einingar	Íslandsbanki samtals	Dótturfélög, jöfnunar- færslur og breytingar	Samstæðan samtals
Hreinar vaxtatekjur	10.749	10.536	8.530	3.734	(215)	33.334	37	33.371
Hreinar þóknatekjur	3.049	1.917	4.075	(317)	7	8.731	1.794	10.525
Aðrar hreinar rekstrartekjur	305	50	922	(1.420)	287	144	(887)	(743)
Rekstrartekjur samtals	14.103	12.503	13.527	1.997	79	42.209	944	43.153
Laun og launategd gjöld	(2.416)	(1.940)	(1.583)	(280)	(5.926)	(12.145)	(772)	(12.917)
Annar rekstrarkostnaður	(2.584)	(1.164)	(870)	(263)	(4.488)	(9.369)	(460)	(9.829)
Framlag í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	(482)	(161)	(35)	(1)	-	(679)	-	(679)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(613)	(340)	(514)	(105)	(16)	(1.588)	-	(1.588)
Hrein virðisbreyting fjáreigna	(517)	(5.485)	(2.805)	(8)	-	(8.815)	(1)	(8.816)
Kostnaðardreifing	(4.690)	(2.967)	(3.020)	323	10.354	-	-	-
Hagnaður (tap) fyrir skatta	2.801	446	4.700	1.663	3	9.613	(289)	9.324
Tekjuskattur	(887)	(204)	(1.356)	112	(5)	(2.340)	(132)	(2.472)
Hagnaður (tap) ársins af áframhaldandi starfsemi	1.914	242	3.344	1.775	(2)	7.273	(421)	6.852
Rekstrartekjur frá ytri viðskiptavinum	20.911	14.750	19.922	(13.597)	223	42.209	944	43.153
Rekstrartekjur frá öðrum starfsþáttum	(6.808)	(2.247)	(6.395)	15.594	(144)	-	-	-
Þóknatekjur	4.797	1.948	4.152	(9)	7	10.895	1.756	12.651
Afskriftir og niðurfærslur	(300)	(163)	(18)	-	(1.178)	(1.659)	(7)	(1.666)
31. desember 2020								
Útlán til viðskiptavina	419.882	232.580	353.953	302	-	1.006.717	-	1.006.717
Aðrar eignir	3.212	2.199	795	320.578	10.893	337.677	(203)	337.474
Eignir starfsþáttar samtals	423.094	234.779	354.748	320.880	10.893	1.344.394	(203)	1.344.191
Innlán viðskiptavina	324.815	189.847	137.791	31.674	-	684.127	(4.672)	679.455
Aðrar skuldir	1.327	1.481	4.908	463.943	5.915	477.574	958	478.532
Skuldir starfsþáttar samtals	326.142	191.328	142.699	495.617	5.915	1.161.701	(3.714)	1.157.987
Úthlutað eigið fé	34.850	37.804	63.432	45.708	899	182.693	3.511	186.204
Áhættugrunnur	229.610	235.371	392.804	60.037	5.960	923.782	9.739	933.521

Efnahagsliðir starfsþátta eru við utanaðkomandi viðskiptavini og innihalda ekki innri viðskipti sem útskýrir mismuninn í heildareignum, heildarskuldum og eigin fé.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

6. (framhald)

2019	Einstaklingar	Viðskipta- banki	Fyrirtæki og fjár- festar	Fjárstýring og eigin viðskipti	Stoð- einingar	Íslandsbanki samtals	Dótturfélög, jöfnunar- færslur og breytingar	Samstæðan samtals
Hreinar vaxtatekjur	10.578	10.812	8.397	3.169	(251)	32.705	117	32.822
Hreinar þóknatekjur	4.504	1.716	3.530	(236)	7	9.521	1.378	10.899
Aðrar hreinar rekstrartekjur	77	25	564	(848)	2.197	2.015	(571)	1.444
Rekstrartekjur samtals	15.159	12.553	12.491	2.085	1.953	44.241	924	45.165
Laun og launatengd gjöld	(2.791)	(1.993)	(1.720)	(253)	(6.516)	(13.273)	(746)	(14.019)
Annar rekstrarkostnaður	(2.131)	(1.184)	(660)	(257)	(5.725)	(9.957)	(512)	(10.469)
Framlag í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	(530)	(314)	(89)	(3)	-	(936)	-	(936)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(483)	(339)	(486)	(2.205)	(15)	(3.528)	-	(3.528)
Hrein virðisbreyting fjáreigna	(547)	(1.098)	(1.043)	(791)	-	(3.479)	(1)	(3.480)
Kostnaðardreifing	(5.606)	(3.381)	(3.421)	278	12.130	-	-	-
Hagnaður (tap) fyrir skatta	3.071	4.244	5.072	(1.146)	1.827	13.068	(335)	12.733
Tekjuskattur	(924)	(1.192)	(1.445)	318	(478)	(3.721)	(188)	(3.909)
Hagnaður (tap) ársins af áframhaldandi starfsemi	2.147	3.052	3.627	(828)	1.349	9.347	(523)	8.824
Rekstrartekjur frá ytri viðskiptavinum	18.137	14.492	19.191	(9.708)	2.129	44.241	924	45.165
Rekstrartekjur frá öðrum starfsþáttum	(2.978)	(1.939)	(6.700)	11.793	(176)	-	-	-
Þóknatekjur	6.224	1.724	3.574	124	8	11.654	398	12.052
Afskriftir og niðurfærslur	(215)	(112)	(21)	-	(1.367)	(1.715)	(10)	(1.725)
31. desember 2019								
Útlán til viðskiptavina	329.265	230.842	334.788	2	-	894.897	4.735	899.632
Aðrar eignir	3.553	3.085	347	267.384	10.648	285.017	14.841	299.858
Eignir starfsþáttar samtals	332.818	233.927	335.135	267.386	10.648	1.179.914	19.576	1.199.490
Innlán viðskiptavina	290.894	167.623	113.455	49.517	-	621.489	(3.176)	618.313
Aðrar skuldir	1.497	1.822	2.553	374.459	6.209	386.540	14.575	401.115
Skuldir starfsþáttar samtals	292.391	169.445	116.008	423.976	6.209	1.008.029	11.399	1.019.428
Úthlutað eigið fé	29.981	38.924	58.953	42.882	1.145	171.885	8.177	180.062
Áhættugrunnur	194.601	247.565	367.456	48.063	6.968	864.653	19.897	884.550

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

6. (framhald)

Dótturfélög, jöfnunarfærslur og breytingar 2020

	Íslands- sjóðir hf.	Allianz Ísland hf.	Önnur dótturfélög	Jöfnunar- færslur og breytingar*	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	11	12	22	(8)	37
Hreinar þóknatekjur	1.185	724	(30)	(85)	1.794
Aðrar hreinar rekstrartekjur	172	10	9	(1.078)	(887)
Rekstrartekjur samtals	1.368	746	1	(1.171)	944
Laun og launatengd gjöld	(584)	(188)	-	-	(772)
Annar rekstrarkostnaður	(183)	(420)	(1)	144	(460)
Hrein virðisbreyting fjáreigna	-	-	-	(1)	(1)
Hagnaður (tap) fyrir skatta	601	138	-	(1.028)	(289)
Tekjuskattur	(119)	(11)	-	(2)	(132)
Hagnaður (tap) ársins af áframhaldandi starfsemi	482	127	-	(1.030)	(421)
Rekstrartekjur frá ytri viðskiptavinum	1.651	646	-	(1.353)	944
Rekstrartekjur frá öðrum starfspáttum	(283)	100	1	182	-
Þóknatekjur	1.664	725	-	(633)	1.756
Afskriftir og niðurfærslur	-	8	-	(15)	(7)
31. desember 2020					
Eignir samtals	2.249	1.425	9.080	(12.957)	(203)
Skuldir samtals	271	600	36	(4.621)	(3.714)
Eigið fé samtals	1.978	825	9.044	(8.336)	3.511

*Innifalið eru allar jöfnunarfærslur í samstæðu og áhrifin af sölunni á Borgun hf.

	Íslands- sjóðir hf.	Allianz Ísland hf.	Önnur dótturfélög	Jöfnunar- færslur og breytingar	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	28	26	36	27	117
Hreinar þóknatekjur	1.089	1.069	(30)	(750)	1.378
Aðrar hreinar rekstrartekjur	156	(1)	(5)	(721)	(571)
Rekstrartekjur samtals	1.273	1.094	1	(1.444)	924
Laun og launatengd gjöld	(558)	(188)	-	-	(746)
Annar rekstrarkostnaður	(181)	(471)	(2)	142	(512)
Hrein virðisbreyting fjáreigna	-	-	-	(1)	(1)
Hagnaður (tap) fyrir skatta	534	435	(1)	(1.303)	(335)
Tekjuskattur	(107)	(87)	-	6	(188)
Hagnaður (tap) ársins af áframhaldandi starfsemi	427	348	(1)	(1.297)	(523)
Rekstrartekjur frá ytri viðskiptavinum	1.475	1.080	(16)	(1.615)	924
Rekstrartekjur frá öðrum starfspáttum	(202)	14	17	171	-
Þóknatekjur	1.520	1.069	-	(2.191)	398
Afskriftir og niðurfærslur	-	(3)	-	(7)	(10)
31. desember 2019					
Eignir samtals	2.726	1.201	28.829	(13.180)	19.576
Skuldir samtals	302	412	15.755	(5.070)	11.399
Eigið fé samtals	2.424	789	13.074	(8.110)	8.177

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

7. Ársfjórðungsyfirlit (óendurskoðað)

2020	Fjórði árs- fjórðungur	Þriðji árs- fjórðungur	Annar árs- fjórðungur	Fyrsti árs- fjórðungur	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	8.258	8.305	8.228	8.580	33.371
Hreinar þóknatekjur	2.865	2.862	2.307	2.491	10.525
Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)	783	(255)	(181)	(1.738)	(1.391)
Hreinn gengismunur	87	101	208	55	451
Aðrar rekstrartekjur	63	44	71	19	197
Laun og launatengd gjöld	(3.381)	(2.842)	(3.447)	(3.247)	(12.917)
Annar rekstrarkostnaður	(2.692)	(2.268)	(2.424)	(2.445)	(9.829)
Framlag í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	(154)	(50)	(247)	(228)	(679)
Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki	(414)	(416)	(399)	(359)	(1.588)
Hrein virðisbreyting fjáreigna	(1.829)	(1.058)	(2.439)	(3.490)	(8.816)
Hagnaður (tap) fyrir skatta	3.586	4.423	1.677	(362)	9.324
Tekjuskattur	(234)	(1.350)	(119)	(769)	(2.472)
Hagnaður (tap) af áframhaldandi starfsemi	3.352	3.073	1.558	(1.131)	6.852
Aflögð starfsemi, að frádregnum tekjuskatti	173	288	(313)	(245)	(97)
Hagnaður (tap) tímabilsins	3.525	3.361	1.245	(1.376)	6.755

8. Hreinar vaxtatekjur

	2020	2019
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	1.750	4.452
Útlán á afskrifuðu kostnaðarverði	51.628	54.837
Fjáreignir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	2.314	2.630
Aðrar eignir	3	46
Vaxtatekjur samtals	55.695	61.965
Innlán frá Seðlabanka Íslands og lánastofnunum	(736)	(625)
Innlán viðskiptavina	(7.700)	(15.242)
Lántaka tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	(608)	(734)
Lántaka á afskrifuðu kostnaðarverði	(11.179)	(9.818)
Víkjandi lán	(763)	(501)
Önnur vaxtagjöld*	(1.338)	(2.223)
Vaxtagjöld samtals	(22.324)	(29.143)
Hreinar vaxtatekjur	33.371	32.822

*Þar af eru vaxtagjöld af leiguskuldum að fjárhæð 87 milljónir króna (2019: 70 milljónir króna).
Vaxtamunur sem hlutfall hreinna vaxtatekna af meðaleignum er 2,6% (2019: 2,7%).

9. Hreinar þóknatekjur

	2020	2019
Eignastýring	2.382	2.225
Fjárfestingarbanki og verðbréfavíðskipti	2.487	2.430
Greiðslumiðlun	4.378	3.810
Útlán og ábyrgðir	2.014	1.510
Aðrar þóknatekjur	1.390	2.077
Þóknatekjur samtals	12.651	12.052

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

9. (framhald)

	2020	2019
Verðbréfavíðskipti	(360)	(337)
Uppgjör víðskipta	(1.766)	(806)
Önnur þóknagjöld	-	(10)
Þóknagjöld samtals	(2.126)	(1.153)
Hreinar þóknatekjur	10.525	10.899

Þóknatekjur eru sundurliðaðar eftir starfspáttum í skýringu 6.

10. Hrein fjármagnsgjöld

	2020	2019
Hreint tap af fjáreignum og fjárskuldum tilskildum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	(1.321)	(422)
Hreint tap af fjárskuldum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	(72)	(399)
Hreinn hagnaður af gangvirðisvörnum	2	1
Hrein fjármagnsgjöld	(1.391)	(820)

	2020	2019
Hlutabréf og tengdar afleiður	165	(575)
Arðstekjur	18	32
Skuldabréf og tengdar afleiður	(1.586)	144
Aðrir afleiðusamningar	82	(23)

Hreint tap af fjáreignum og fjárskuldum tilskildum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning (1.321) (422)

Lántaka tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning (72) (399)

Hreint tap af fjárskuldum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning (72) (399)

Hrein gangvirðisbreyting vaxtaskiptasamninga sem skilgreindir eru sem áhættuvarnargerningar 54 285

Gangvirðisbreytingar útgefinna skuldabréfa sem rekja má til vaxtaáhættu (52) (284)

Hreinn hagnaður af gangvirðisvörnum 2 1

11. Hreinn gengismunur

	2020	2019
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	160	(222)
Fjáreignir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	13.652	(1.781)
Útlán á afskrifuðu kostnaðarverði	22.673	5.686
Aðrar eignir	10	-

Hreinn gengismunur vegna eigna 36.495 3.683

Innlán (10.279) (1.749)

Lántaka tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning (6.468) (1.667)

Lántaka á afskrifuðu kostnaðarverði (14.802) (362)

Víkjandi lán (4.495) 234

Hreinn gengismunur vegna skulda (36.044) (3.544)

Hreinn gengismunur 451 139

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

12. Aðrar rekstrartekjur

	2020	2019
Hlutdeild í afkomu hlutdeildarféлага, eftir skatta	44	63
Samkomulag vegna dómsmáls	-	1.103
Lögfræðipjónusta	90	93
Leigutekjur	39	38
Tryggingarsjóður innstæðueigenda og fjárfesta bakfært framlag	-	847
Aðrar rekstrartekjur	24	(19)
Aðrar rekstrartekjur	197	2.125

13. Starfsmenn og laun

	2020	2019
Laun	9.940	10.801
Mótframlag í lífeyrissjóð	1.505	1.618
Tryggingagjald og fjársýsluskattur*	1.391	1.493
Önnur launatengd gjöld	81	107
Laun og launatengd gjöld	12.917	14.019

*Fjársýsluskattur reiknaður á laun var 5,5% (2019: 5,5%).

	2020		2019	
	Íslandsbanki	Samstæðan	Íslandsbanki	Samstæðan
Meðalfjöldi starfsmanna	774	910	842	1.079
Stöðugildi í árslok	745	779	749	984

Laun stjórnar, bankastjóra og framkvæmdastjóra sundurliðast þannig:

	2020	2019
Hallgrímur Snorrason, stjórnarformaður	10,5	7,6
Heiðrún Jónsdóttir, varaformaður	8,9	7,9
Anna Þórðardóttir, stjórnarmaður	7,9	7,9
Árni Stefánsson, stjórnarmaður	7,9	7,8
Frosti Ólafsson, stjórnarmaður	5,9	-
Guðrún Þorgeirsdóttir, stjórnarmaður	5,9	-
Herdís Gunnarsdóttir, stjórnarmaður	0,4	-
Friðrik Sophusson, fyrrverandi stjórnarformaður	2,5	11,3
Tómas Már Sigurðsson, fyrrverandi varaformaður	2,0	6,6
Auður Finnbogadóttir, fyrrverandi stjórnarmaður	1,7	7,6
Flóki Halldórsson, fyrrverandi stjórnarmaður	4,7	-
Helga Valfells, fyrrverandi varaformaður	-	2,3
Varamenn í stjórn	-	1,3
Laun samtals	58,3	60,3

Mótframlag greitt í lífeyrissjóði vegna stjórnar bankans nam 8,8 milljónum króna (2019: 7,1 milljónum króna).

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

13. (framhald)

	2020		2019	
	Laun samtals	Mótframlag í lífeyrissjóði	Laun samtals	Mótframlag í lífeyrissjóði
Birna Einarsdóttir, bankastjóri	48,7	11,6	50,9	11,9
Ásmundur Tryggvason, framkvæmdastjóri fyrirtækja og fjárfesta	43,3	6,1	39,5	5,6
Guðmundur Kristinn Birgisson, framkvæmdastjóri áhættustýringar	36,5	5,2	36,1	5,1
Jón Guðni Ómarsson, framkvæmdastjóri fjármála	42,0	5,9	41,5	6,1
Riaan Dreyer, framkvæmdastjóri upplýsingatækni	37,7	5,6	13,6	2,0
Sigríður Hrefna Hrafnkelsdóttir, framkvæmdastjóri einstaklinga	37,7	5,3	37,8	5,3
Una Steinsdóttir, framkvæmdastjóri viðskiptabanka*	50,8	7,4	42,6	6,1
Sigríður Olgeirsdóttir, fyrrverandi framkvæmdastjóri upplýsingatækni	-	-	22,8	3,3
Vilhelm Þorsteinsson, fyrrverandi framkvæmdastjóri fyrirtækja og fjárfesta	-	-	3,3	0,5
Samtals	296,7	47,1	288,1	45,9

*Hækkun á milli ára skýrist af starfsafmælisgreiðslu fyrir 30 ár í starfi. Greiðslan er í samræmi við kjarasamning Samtaka starfsmanna fjármálafyrirtækja (SSF).

Fjárhæðir í töflunni hér fyrir ofan eru vegna starfa viðkomandi aðila sem framkvæmdastjórar. Innifalið í launum samtals eru ópeningaleg hlunnindi eins og afnot bifreiða í eigu samstæðunnar.

Frá og með 1. janúar 2017 hefur ekki verið virkt kaupaukakerfi í Íslandsbanka samkvæmt starfskjarastefnu bankans. Á árinu 2020 voru greiddar eftirstöðvar af kaupauka sem ávannst árið 2016 og eru þær innifaldar í launum samtals. Hjá bankastjóra námu slíkar greiðslur 3,9 milljónum króna (2019: 4,1 milljón króna) og hjá framkvæmdastjórum samtals 8,8 milljónum króna (2019: 10,7 milljónum króna). Enginn ógreiddur kaupauki er til staðar í árslok 2020.

Engir kaupréttarsamningar voru gerðir árin 2020 og 2019.

14. Annar rekstrarkostnaður

	2020	2019
Sérfræðipjónusta	1.539	1.778
Hugbúnaður og upplýsingatækni	4.581	4.616
Fasteignir og skrifstofubúnaður	627	593
Afskriftir og niðurfærslur	1.666	1.725
Annar rekstrarkostnaður	1.416	1.757
Annar rekstrarkostnaður	9.829	10.469
Þóknun til endurskoðenda		
Endurskoðun ársreiknings	92	99
Könnun árshlutareiknings	18	16
Önnur þjónusta	6	5
Þóknun til endurskoðenda	116	120

15. Hrein virðisbreyting fjáreigna

	2020	2019
Vænt útlánatap fjáreigna á efnahag*	(8.450)	(3.341)
Vænt útlánatap fjáreigna utan efnahags	(366)	(52)
Breyting á skuldbindingu vegna dómsúrskurða	-	(87)
Hrein virðisbreyting fjáreigna	(8.816)	(3.480)

*Helstu ástæður fyrir aukinni virðisbreytingu eru: aukin virðisrýrnun vegna COVID-19 heimsfaraldursins (6.115 milljónir króna), aukin virðisrýrnun hjá tilteknum viðskiptavinum (1.185 milljónir króna) og vegna versnandi efnahagshorfa (583 milljónir króna). Frekari upplýsingar má finna í skýringu 3.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

16. Tekjuskattur

Tekjuskattur er reiknaður samkvæmt gildandi skattalögum. Tekjuskattshlutfall lögaðila á árinu 2020 var 20% (2019: 20%). Sérstakur fjársýsluskattur reiknast sem 6% af skattskyldum hagnaði yfir 1 milljarð króna samkvæmt lögum um fjársýsluskatt nr. 165/2011. Sérstakur fjársýsluskattur er reiknaður af hagnaði Íslandsbanka. Virkur tekjuskattur samstæðunnar árið 2020 er 26,5% (2019: 30,7%).

	2020	2019		
Tekjuskattur til greiðslu án aflagðrar starfsemi	3.052	2.610		
Sérstakur fjársýsluskattur	801	642		
Mismunur á álöögðum og reiknuðum tekjuskatti fyrra árs	68	(1)		
Breyting á skatteign og tekjuskattsskuldbindingu	(1.449)	658		
Reiknaður tekjuskattur samkvæmt rekstrarreikningi	2.472	3.909		
Tekjuskattur færður í aðra heildarafkomu	(16)	(233)		
	2020	2019		
Hagnaður fyrir skatta	9.324	12.733		
Reiknaður 20% tekjuskattur af hagnaði ársins	1.865	20,0%	2.547	20,0%
Sérstakur fjársýsluskattur	801	8,6%	642	5,0%
Tekjur undanþegnar sköttum	(566)	(6,1%)	(143)	(1,1%)
Ófrádráttarbær kostnaður	318	3,4%	708	5,6%
Aðrir liðir	54	0,6%	155	1,2%
Virkur tekjuskattur	2.472	26,5%	3.909	30,7%

Bankinn er samskattaður með dótturfélagi sínu Íslandssjóðum hf.

17. Aflögð starfsemi, að frádragnum tekjuskatti

	2020	2019
Hagnaður (tap) vegna fullnustueigna	37	(178)
Tap vegna aflagðrar starfsemi	(542)	(171)
Hagnaður af sölu dótturfélags	427	-
Tekjuskattur	(19)	(21)
Aflögð starfsemi, að frádragnum tekjuskatti	(97)	(370)

18. Hagnaður á hlut

	Aflögð starfsemi			
	Undanskilin		Meðtalin	
	2020	2019	2020	2019
Hagnaður sem tilheyrir hluthöfum Íslandsbanka hf.	7.158	9.179	7.061	8.809
Vegið meðaltal útistandandi hluta	10.000	10.000	10.000	10.000
Hagnaður á hlut	0,72	0,92	0,71	0,88

Grunnhagnaður og þynntur hagnaður samstæðunnar á hlut er sá sami þar sem samstæðan hefur ekki gefið út valréttarsamninga, tryggða kauprétti, breytanleg skuldabréf eða aðra fjármálagerninga sem þynna hagnað á hlut (2019: engir).

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

19. Flokkun fjáreigna og fjárskulda

31. desember 2020	Tilskildar á gangvirði í gegnum rekstur	Veltufjár- eignir og -skuldir í áhættuvörn	Tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstur	Afskrifað kostnaðar- verð	Bókfært virði
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	-	-	-	78.948	78.948
Útlán til lánastofnana	-	-	-	89.920	89.920
Skráð skuldabréf og skuldagerningar	90.603	-	-	-	90.603
Skráð skuldabréf og skuldagerningar, rekstrarleg áhættuvörn	37.468	-	-	-	37.468
Óskráð skuldabréf og skuldagerningar	145	-	-	-	145
Afleiðusamningar	5.639	1.008	-	-	6.647
Útlán til viðskiptavina	-	-	-	1.006.717	1.006.717
Skráð hlutabréf og eiginfjárgerningar	2.933	-	-	-	2.933
Skráð hlutabréf og eiginfjárgerningar, rekstrarleg áhættuvörn	9.109	-	-	-	9.109
Óskráð hlutabréf og eiginfjárgerningar	2.809	-	-	-	2.809
Aðrar fjáreignir	-	-	-	3.692	3.692
Fjáreignir samtals	148.706	1.008	-	1.179.277	1.328.991
Innlán frá Seðlabanka Íslands og lánastofnunum	-	-	-	39.758	39.758
Innlán viðskiptavina	-	-	-	679.455	679.455
Afleiðusamningar og skortstöður	6.936	-	-	-	6.936
Lántaka	-	48.032	94.438	244.804	387.274
Víkjandi lán	-	-	-	27.194	27.194
Aðrar fjárskuldir	-	-	-	9.721	9.721
Fjárskuldir samtals	6.936	48.032	94.438	1.000.932	1.150.338

31. desember 2019	Tilskildar á gangvirði í gegnum rekstur	Veltufjár- eignir og -skuldir í áhættuvörn	Tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstur	Gangvirði í gegnum aðra heildar- afkomu	Afskrifað kostnaðar- verð	Bókfært virði
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	-	-	-	-	146.638	146.638
Útlán til lánastofnana	-	-	-	-	54.376	54.376
Skráð skuldabréf og skuldagerningar	33.302	-	-	-	-	33.302
Skráð skuldabréf og skuldagerningar, rekstrarleg áhættuvörn	18.220	-	-	-	-	18.220
Óskráð skuldabréf og skuldagerningar	1.348	-	-	-	-	1.348
Afleiðusamningar	4.700	921	-	-	-	5.621
Útlán til viðskiptavina	-	-	-	-	899.632	899.632
Skráð hlutabréf og eiginfjárgerningar	3.779	-	-	-	-	3.779
Skráð hlutabréf og eiginfjárgerningar, rekstrarleg áhættuvörn	8.681	-	-	-	-	8.681
Óskráð hlutabréf og eiginfjárgerningar	2.851	-	-	3.115	-	5.966
Aðrar fjáreignir	-	-	-	-	5.757	5.757
Fjáreignir samtals	72.881	921	-	3.115	1.106.403	1.183.320
Innlán frá Seðlabanka Íslands og lánastofnunum	-	-	-	-	30.925	30.925
Innlán viðskiptavina	-	-	-	-	618.313	618.313
Afleiðusamningar og skortstöður	6.219	-	-	-	-	6.219
Lántaka	-	41.816	49.352	-	215.213	306.381
Víkjandi lán	-	-	-	-	22.674	22.674
Aðrar fjárskuldir	-	-	-	-	24.772	24.772
Fjárskuldir samtals	6.219	41.816	49.352	-	911.897	1.009.284

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

20. Upplýsingar um gangvirði fjármálagerninga

Fjármálagerningar á gangvirði

Gangvirði fjármálagernings er það viðskiptaverð sem væri greitt við kaup eða móttakið við sölu á viðkomandi fjármálagerningi í frjálsum viðskiptum á milli markaðsaðila á matsdegi. Þegar markaðsverð liggur ekki fyrir beittir samstæðan verðmatsaðferðum sem byggjast á ályktunum og forsendum sem eru í samræmi við þær sem markaðsaðilar myndu miða við í verðlagningu fjármálagerningsins.

Í töflunum hér að neðan eru fjármálagerningar sem færðir eru á gangvirði flokkaðir í þrjú sem endurspeglar hvaða gögn voru notuð við mat á virði þeirra þann 31. desember 2020. Mismunandi þrjú hafa verið skilgreind með eftirfarandi hætti:

1. þrjú: Viðskiptaverð, sem er aðgengilegt á matsdegi og skráð á virkum markaði, fyrir samskonar eignir og skuldir.
2. þrjú: Matsverð sem byggist á greinanlegu skráðu verði öðru en því, sem tilgreint er í 1. þrjú, annaðhvort beint (t.d. sem verð) eða óbeint (t.d. afleitt af verði).
3. þrjú: Matsverð eigna og skulda sem byggist ekki á greinanlegum markaðsupplýsingum, heldur t.d. á innra mati.

31. desember 2020	1. þrjú	2. þrjú	3. þrjú	Samtals
Skuldabréf og skuldagerningar	128.071	-	145	128.216
Afleiðusamningar	-	6.647	-	6.647
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	11.931	30	2.890	14.851
Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi	-	-	1.266	1.266
Fjáreignir samtals	140.002	6.677	4.301	150.980

Skortstöður	737	-	-	737
Afleiðusamningar	-	6.199	-	6.199
Lántaka tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	94.438	-	-	94.438
Fjárskuldir samtals	95.175	6.199	-	101.374

31. desember 2019	1. þrjú	2. þrjú	3. þrjú	Samtals
Skuldabréf og skuldagerningar	51.522	-	1.348	52.870
Afleiðusamningar	-	5.621	-	5.621
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	12.383	27	6.016	18.426
Fjáreignir samtals	63.905	5.648	7.364	76.917

Skortstöður	814	-	-	814
Afleiðusamningar	-	5.405	-	5.405
Lántaka tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	49.352	-	-	49.352
Fjárskuldir samtals	50.166	5.405	-	55.571

Breytingar á fjármálagerningum í 3. þrjú	Skuldabréf og skuldagerningar	Hlutabréf og eiginfjárgerningar	Fastafjármunir til sölu
Bókfært virði 1. janúar 2020	1.348	6.016	-
Kaup	18	7	-
Sala	-	-	(2.028)
Hreint tap af fjáreignum fært í rekstrarreikning	(1.256)	(2)	-
Hreinn hagnaður af fjáreignum færður í aðra heildarafkomu	-	-	114
Flutt á fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi	-	(3.180)	3.180
Aðrar breytingar	35	49	-
Bókfært virði 31. desember 2020	145	2.890	1.266

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

20. (framhald)

	Skuldabréf og skuldageringar	Hlutabréf og eiginfjárgerningar
Bókfært virði 1. janúar 2019	1.514	4.688
Kaup	7	338
Sala og afborganir	(537)	(52)
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum fært í rekstrarreikning	306	(118)
Hreinn hagnaður af fjáreignum færður í aðra heildarafkomu	-	1.272
Aðrar breytingar	58	(112)
Bókfært virði 31. desember 2019	1.348	6.016

Samstæðan metur í lok hvers uppgjörstímabils hvort eignir og skuldir sem metnar eru á gangvirði hafi færst á milli þrepa með því að yfirfara flokkunina. Er þá byggt á uppruna þeirra breyta sem hafa mikil áhrif á gangvirðismat eignanna og er það lægst flokkaða veigamikla breytan sem ræður flokkuninni. Engin færsla milli þrepa átti sér stað á árinu 2020.

Verðmatsferillinn

Hver viðskiptaæining ber ábyrgð á mati á gangvirði eigin fjármálagerninga. Viðskiptaæiningunum ber að yfirfara verðmat fjármálagerninganna ársfjórðungslega og leggja skýrslu þess efnis fyrir fjárfestingarráð til samþykktar. Verðmatsskýrslan og forsendur hennar er rýnd af áhættustýringu.

Verðmatsaðferðir

Sé það mögulegt er gangvirði ákvarðað út frá skráðu verði á virkum markaði fyrir sömu eða sambærilegar fjáreignir og fjárskuldir. Sé ekki um virkan markað að ræða er gangvirðið metið með núvirðis- og fjárstreymislíkönunum, samanburði við sambærilega fjármálagerninga með greinanlegar upplýsingar, hreint eignavirði fyrir hlutdeildarskírteini í fjárfestingarsjóðum eða væntar endurheimtur fyrir skuldabréf útgefenda í vanda. Þessar verðmatsaðferðir byggjast á mati á ýmsum stærðum, s.s. áhættulausum vöxtum, væntum tekjuvexti og skuldara- og seljanleikaálagi á ávöxtunarkröfu. Í vissum tilfellum, ef erfitt er að nálgast óháð mat fyrir inntaksbreytur í líkönunum, er stuðst við mat sérfræðinga samstæðunnar.

1. þrep: Gangvirði ákvarðað út frá markaðsverði.

Eignir í þessu þrepi eru fjáreignir og fjárskuldir sem skráðar eru á markað hér á landi eða erlendis.

2. þrep: Gangvirði ákvarðað með matsaðferðum á grundvelli markaðsupplýsinga.

Eignir í þessu þrepi eru innlend skuldabréf, hlutabréf og afleiður. Samstæðan flokkar vaxtaafleiður, eins og vaxtaskiptasamninga og gjaldeyrisvaxtaskiptasamninga, í 2. þrep og reiknar núvirði af væntu framtíðargreiðsluflæði þeirra með vaxtaferlum sem metnir eru út frá t.a.m. kjörum í vaxtaskiptasamningum og framvirkum vöxtum. Framvirkir gjaldeyrisssamningar og gjaldeyrisvaxtaskiptasamningar eru flokkaðir í 2. þrepi og verðlagðir með því að nota stundargengi, sem búið er að leiðrétta með framvirku álagi í punktum (hundraðshlutum úr einu prósentustigi) en upplýsingar um þá má fá af markaði. Framvirkir skuldabréfa- og hlutabréfasamningar eru einnig flokkaðir í 2. þrepi og verðlagðir með hefðbundnum líkönunum sem byggjast m.a. á hlutabréfaverði, væntu arðgreiðsluhlutfalli og fjármögnunarkostnaði útgefendanna.

3. þrep: Gangvirði ákvarðað með matsaðferðum sem byggja á miklu leiti á upplýsingum sem ekki er hægt að staðfesta á markaði.

Eignir í þessu þrepi eru óskráð illseljanleg hlutabréf og skuldabréf. Óskráð hlutabréf og skuldabréf eru upphaflega skráð á kostnaðarverði en í lok hvers ársfjórðungs, að teknu tilliti til verðmatsaðferða sem er lýst hér að ofan, eru þau endurmetin.

COVID-19 heimsfaraldurinn er helsta ástæðan fyrir verðfalli skuldabréfa á 3. þrepi á árinu.

Þann 31. desember 2020 nam verðmæti hlutabréfa í 3. þrepi 2.890 milljónum króna:

-Á meðal hlutabréfa eru sjö sérhæfðir fjárfestingarsjóðir og fjárfestingarfyrirtæki sem fjárfesta í óskráðum hlutabréfum og sérhæfðum fjárfestingum á Íslandi samtals að fjárhæð 1.676 milljónir króna. Samstæðan fær upplýsingar um verðmat frá sjóðsstjórum sem nota verðmatslíkön til að ákvarða virði.

-Önnur 3. þreps hlutabréf eru að fjárhæð 1.214 milljónir króna.

-Seríu C forgangshlutabréf í Visa Inc. í eigu samstæðunnar voru endurflokkuð á árinu sem fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi.

Þann 31. desember 2020 nam verðmæti skuldabréfa í 3. þrepi 145 milljónir króna:

-Fjárhæð skuldabréfa í 3. þrepi er að mestu leyti ákvörðuð með núvirðingu á greiðsluflæði þar sem ávöxtunarkrafan samanstendur af grunnvöxtum í samningsmynt auk álags sem sérfræðingar ákvarða með tilliti til verkefnaáhættu og fjármögnunarkostnaðar.

Þann 31. desember 2020 nam verðmæti hlutabréfa sem flokkuð eru sem eign í sölumæðferð í ársreikningi samstæðunnar í 3. þrepi 1.266 milljónir króna:

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

20. (framhald)

Samstæðan á seríu C forgangshlutabréf í Visa Inc. að fjárhæð 1.266 milljónir króna sem eru bundin sölukvöðum upp að átta árum. Hlutum í þessum flokki verður breytt í hlutabréf í seríu A sem er skráð í kauphöllinni í New York (NYSE) en fjöldi þeirra hlutabréfa sem samstæðan mun fá í þeim flokki ákvarðast af hlutabréfaverði flokksins auk fjárhæð bótagreiðslu sem Visa Inc. gæti þurft að greiða í tengslum við tiltekin ágreiningmál sem rekin eru fyrir dómstólum í nokkrum Evrópuríkjum. Gangvirði forgangshlutabréfanna ákvarðast því af markaðsvirði Visa Inc. auk mati á núvirði mögulegra skaðabótakrafna. Ljóst er að mikilvægir þættir í gangvirðisútreikningi eru byggðir á huglægu mati.

Næmisgreining á eignum í 3. þrepi

Matsaðferðir fyrir eignir í 3. þrepi eru almennt séð háðar ýmsum þáttum og óvissa ríkir um þær. Hægt er að líta á hagstæðu og óhagstæðu sviðsmyndirnar sem líklegar hreyfingar á virði innan árs. Mjög hagstæðu og mjög óhagstæðu sviðsmyndirnar eru taldar minna líklegar en ekki ómögulegar og eru ekki verstu hugsanlegu sviðsmyndirnar fyrir sumar eignirnar.

Taflan hér fyrir neðan sýnir áhrif sem mögulegar breytingar á einni eða fleiri forsendum við mat á gangvirði eigna í 3. þrepi hefði á hagnað (tap) og aðra heildarafkomu fyrir skatta.

31. desember 2020

Áhrif á hagnað eða (tap):	Bókfært virði	Mjög hagstæð	Hagstæð	Óhagstæð	Mjög óhagstæð
3. þreps skuldabréf og skuldagerningar	145	1.015	773	(132)	(145)
3. þreps hlutabréf og eiginfjárgerningar	2.890	1.897	539	(571)	(878)
Áhrif á aðra heildarafkomu:					
3. þreps fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi	1.266	1.898	949	(633)	(1.266)

31. desember 2019

Áhrif á hagnað eða (tap):	Bókfært virði	Mjög hagstæð	Hagstæð	Óhagstæð	Mjög óhagstæð
3. þreps skuldabréf og skuldagerningar	1.348	330	257	(296)	(1.348)
3. þreps hlutabréf og eiginfjárgerningar	2.901	2.399	645	(762)	(1.614)
Áhrif á aðra heildarafkomu:					
3. þreps hlutabréf í Visa Inc.	3.115	1.246	623	(623)	(1.246)

21. Fjármálagerningar sem ekki eru metnir á gangvirði

Eignir

Gangvirði útlána til viðskiptavina kann að vera annað en bókfært virði þeirra vegna þess að vextirnir sem þau bera endurspeгла ef til vill ekki þá vexti sem sams konar ný lán myndu bera. Gangvirði þessara lána er metið með því að bæta við eða draga frá bókfærðu virði lánanna núvirtum vaxtamun reiknuðum frá uppgjörsdegi til næstu vaxtaendurskoðunarákvörðunar lánsins eða lokagjalddaga þess, hvor sem á undan kemur. Þar sem lánshæfi er metið með innri líkönum flokkast þessar eignir í 3. þrepi.

Gangvirði handbærs fjár og innstæðna hjá Seðlabanka Íslands, lána til fjármálastofnana og annarra fjáreigna er talið vera metið með fullnægjandi hætti með bókfærðu virði þar sem þeir gerningar eru til skamms tíma. Þessar eignir flokkast því í 2. þrepi.

Skuldir

Gangvirði skulda sem eru innkallanlegar, til að mynda innlána sem eru ávallt laus til úttektar (óbundin), er ekki lægra en sú fjárhæð sem er laus til innköllunar núvirt frá fyrsta mögulega innköllunardegi. Flestar innstæður eru lausar til úttektar (óbundnar) eða bera breytilega vexti og því er bókfært virði þeirra álitið fullnægjandi sem mat á gangvirði þeirra. Gangvirði bundinna innlána á föstum vöxtum er reiknað með binditímaáferð þar sem vextir hvers innláns eru bornir saman við þá vexti sem í boði væru fyrir sambærilegt innlán í dag. Öll innlán flokkast í 2. þrepi þar sem innlánakjör byggja á samanburði við markaðsvexti og það endurspeglast því við mat á gangvirði.

Skráð markaðsvirði er notað við mat á gangvirði fyrir skuldir í flokknum „Lántaka“ þar sem það er mögulegt. Útgefnið víxlar og skuldabréf með skráð markaðsverð flokkast í 1. þrepi. Ef ekki er til skráð markaðsverð er gangvirði skulda metið á sama hátt og fyrir fastvaxtainnlán ef skuldin ber fasta vexti. Ef vaxtagrunnurinn er fljótandi þá er gangvirðið metið með því að bera vaxtaálag skuldarinnar saman við núverandi mat á fjármögnunarálagi samstæðunnar fyrir sambærilega skuld. Þessar skuldbindingar flokkast í 2. þrepi. Fjármögnunarálagið er metið út frá markaðskjörum á skráðum útgáfum samstæðunnar, þ.e. víxlum, sértrygðum útgáfum og útgáfum í erlendum myntum.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

21. (framhald)

Aðrar fjárskuldir samanstanda aðallega af úppgerðum viðskiptum og leiguskuldu og flokkast í 2. þrepi þar sem virði þeirra er ekki byggt á skráðu markaðsvirði. Þar sem þessar skuldir eru til skamms tíma er bókfært virði álitid góð nálgun á gangvirði þeirra.

Taflan hér fyrir neðan sýnir þrepaskiptingu og mat á gangvirði fjáreigna og fjárskulda, sem ekki eru færðar á gangvirði í efnahagsreikningi. Þrepaskiptingin er skilgreind á sama hátt og áður, sjá skýringu 20.

31. desember 2020	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Gangvirði	Bókfært virði
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	-	78.948	-	78.948	78.948
Útlán til lánastofnana	-	89.920	-	89.920	89.920
Útlán til viðskiptavina	-	-	1.010.315	1.010.315	1.006.717
Aðrar fjáreignir	-	3.692	-	3.692	3.692
Fjáreignir samtals	-	172.560	1.010.315	1.182.875	1.179.277
Innlán Seðlabanka Íslands og lánastofnana	-	39.827	-	39.827	39.758
Innlán viðskiptavina	-	679.607	-	679.607	679.455
Lántaka	194.849	112.165	-	307.014	292.836
Víkjandi lán	-	26.003	-	26.003	27.194
Aðrar fjárskuldir	-	9.721	-	9.721	9.721
Fjárskuldir samtals	194.849	867.323	-	1.062.172	1.048.964
31. desember 2019	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Gangvirði	Bókfært virði
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	-	146.638	-	146.638	146.638
Útlán til lánastofnana	-	54.376	-	54.376	54.376
Útlán til viðskiptavina	-	-	902.053	902.053	899.632
Aðrar fjáreignir	-	5.757	-	5.757	5.757
Fjáreignir samtals	-	206.771	902.053	1.108.824	1.106.403
Innlán Seðlabanka Íslands og lánastofnana	-	31.027	-	31.027	30.925
Innlán viðskiptavina	-	618.592	-	618.592	618.313
Lántaka	165.044	100.334	-	265.378	257.029
Víkjandi lán	22.626	-	-	22.626	22.674
Aðrar fjárskuldir	-	24.772	-	24.772	24.772
Fjárskuldir samtals	187.670	774.725	-	962.395	953.713

22. Jöfnun fjáreigna og fjárskulda

Töflurnar hér fyrir neðan innihalda yfirlit yfir fjáreignir og fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga eða sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

31. desember 2020	Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga			Ójafnaðar fjárhæðir sem falla undir jöfnunarsamninga og aðra áþekka samninga			Nettó fjárhæðir m.t.t. áhrifa jöfnunarsamn.	Fjáreignir sem uppfylla ekki skilyrði um skuldajöfnun	Heildar-fjáreignir í efnahag
	Fjáreign fyrir jöfnun	Fjárskuldir jafnaðar á móti	Hreinar fjáreignir	Fjárskuldir	Reiðufé, móttækna veðtryggingar	Fjármálagerningar, móttækna veðtryggingar			
Öflug endurhverf viðskipti	898	-	898	-	-	-	898	-	898
Afleiður	6.647	-	6.647	(761)	(4.330)	(187)	1.369	-	6.647
Samtals eignir	7.545	-	7.545	(761)	(4.330)	(187)	2.267	-	7.545

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

22. (framhald)

	Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga			Ójafnaðar fjárhæðir sem falla undir jöfnunarsamninga og aðra áþekka samninga			Nettó fjárhæðir m.t.t. áhrifa jöfnunarsamn.	Fjáreignir sem uppfylla ekki skilyrði um skuldajöfnun	Heildar- fjáreignir í efnahag
	Fjáreign fyrir jöfnun	Fjárskuldir jafnaðar á móti	Hreinar fjáreignir	Fjárskuldir	Reiðufé, mótteknar veðtryggingar	Fjármálagern- ingar, mótteknar veðtryggingar			
31. desember 2019									
Öfug endurhverf viðskipti	1.114	-	1.114	-	-	-	1.114	-	1.114
Afleiður	5.621	-	5.621	(1.374)	(3.146)	(88)	1.013	-	5.621
Samtals eignir	6.735	-	6.735	(1.374)	(3.146)	(88)	2.127	-	6.735

	Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga			Ójafnaðar fjárhæðir sem falla undir jöfnunarsamninga og aðra áþekka samninga			Nettó tjárhæðir m.t.t. áhrifa jöfnunar- samninga	Fjárskuldir sem uppfylla ekki skilyrði um skuldajöfnun	Heildar- fjárskuldir í efnahag
	Fjárskuld fyrir jöfnun	Fjáreignir jafnaðar á móti	Hreinar fjárskuldir	Fjáreignir	Reiðufé, afhentar veðtryggingar	Fjármálagern- ingar, afhentar veðtryggingar			
31. desember 2020									
Afleiðusamningar og skortstöður	6.936	-	6.936	(761)	(504)	-	5.671	-	6.936
31. desember 2019									
Afleiðusamningar og skortstöður	6.219	-	6.219	(1.374)	(1.139)	-	3.706	-	6.219

23. Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands

	31.12.2020	31.12.2019
Handbært fé	3.814	4.403
Innstæður hjá Seðlabanka Íslands	65.585	125.842
Innstæður hjá Seðlabanka Íslands háðar sérstökum takmörkunum*	1.288	1.679
Handbært fé og bundnar innstæður	70.687	131.924
Sjóður og innstæður settar að veði við Seðlabanka Íslands	288	1.114
Bindiskylda við Seðlabanka Íslands	7.973	13.600
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	78.948	146.638

*Innstæður samanber lög nr. 37/2016 um meðferð krónueigna sem háðar eru sérstökum takmörkunum og reglur nr. 490/2016 um bindingu reiðufjár vegna nýs innstreymis erlends gjaldeyris.

24. Útlán til lánastofnana

	31.12.2020	31.12.2019
Peningamarkaðslán	43.646	33.254
Bankareikningar	46.269	21.122
Önnur útlán	5	-
Útlán til lánastofnana	89.920	54.376

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

25. Afleiðusamningar og skortstöður

31. desember 2020	Nafnverð tengt		Nafnverð tengt	
	Eignir	eignum	Skuldir	skuldum
Vaxtaskiptasamningar	1.888	181.914	3.581	62.275
Gjaldmiðlavaxtaskiptasamningar	2.861	63.067	45	3.171
Framvirkir hlutabréfasamningar	7	813	1.488	6.702
Framvirkir gjaldeyrissamningar	70	4.010	362	8.582
Gjaldeyrisskiptasamningar	1.738	32.227	435	24.101
Gjaldeyrissvalréttir	-	-	1	25
Framvirkir skuldabréfasamningar	83	10.907	287	29.596
Afleiðusamningar	6.647	292.938	6.199	134.452
Skortstöður í skráðum skuldabréfum	-	-	737	550
Samtals	6.647	292.938	6.936	135.002

31. desember 2019

Vaxtaskiptasamningar	1.254	114.393	3.575	96.212
Gjaldmiðlavaxtaskiptasamningar	3.015	91.950	880	13.073
Framvirkir hlutabréfasamningar	141	4.664	298	4.001
Framvirkir gjaldeyrissamningar	212	5.460	321	10.217
Gjaldeyrisskiptasamningar	867	30.990	298	24.928
Framvirkir skuldabréfasamningar	132	12.756	33	6.219
Afleiðusamningar	5.621	260.213	5.405	154.650
Skortstöður í skráðum skuldabréfum	-	-	814	734
Samtals	5.621	260.213	6.219	155.384

Samstæðan notar afleiðusamninga til að verja sig gegn gjaldeyrissáhhættu, vaxtaáhhættu og verðbólguáhhættu. Samstæðan ber tiltölulega litla óbeina áhhættu vegna skuldsettra viðskipta viðskiptavina þar sem hún hefur tekið veð vegna hugsanlegs taps. Aðrir afleiðusamningar samstæðunnar vegna tilfallandi viðskipta nema óverulegum fjárhæðum.

Skortstöður eru í skráðum ríkisskuldabréfum, skuldabréfum sveitarfélaga, banka og opinberra fyrirtækja. Samstæðan hefur aðgang að lánaheimildum, sem aðalmiðlari í tengslum við verðbréf, sem veittar eru af Seðlabanka Íslands og útgefendum skuldabréfa. Flestar skortstöður gjaldfalla innan árs og er hægt að gera þær upp með peningum á gjalddaga.

Samstæðan beitir áhhættuvarnareikningsskilum gagnvart ákveðnum vaxtaskiptasamningum í evrum, þar sem samstæðan greiðir fljótandi vexti og fær greidda fasta vexti. Vaxtaskiptasamningarnir eru notaðir til þess að verja áhhættu gagnvart gangvirðisbreytingum á ákveðnum skuldabréfum í evrum sem stafa af breytingum á EURIBOR vöxtum en skuldabréfið greiðir fasta vext, sjá skýringu 36. Samstæðan beitir gangvirðisvörn í áhhættuvarnareikningsskilum gagnvart áhhættuvarnarsambandinu og gerir ráð fyrir að vaxtastig breytist ekki við útleiðingu IBOR við mat á skilvirkni áhhættuvarnarsambandsins. Gangvirði vaxtaskiptasamninganna þann 31. desember 2020 var jákvætt um 1.008 milljónir króna (2019: 921 milljón króna) og höfuðstóll samninganna var 46.830 milljónir króna (2019: 40.749 milljónir króna).

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

26. Útlán til viðskiptavina

31. desember 2020	Brúttó bókfært virði			Vænt útlánatap			Bókfært virði
	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Stig 1	Stig 2	Stig 3	
Einstaklingar	423.570	9.011	7.561	(1.608)	(254)	(903)	437.377
Verslun og þjónusta	60.062	64.350	5.958	(511)	(3.151)	(2.448)	124.260
Byggingariðnaður	36.551	5.420	997	(283)	(195)	(138)	42.352
Orkuiðnaður	7.997	701	-	(17)	(8)	-	8.673
Fjármálastarfsemi	1.539	-	-	-	-	-	1.539
Iðnaður og flutningar	46.526	30.971	3.989	(243)	(783)	(1.899)	78.561
Fjárfestingarfélag	15.287	5.504	3.628	(268)	(427)	(284)	23.440
Opinberir aðilar og félagasamtök	10.869	58	1	(17)	-	-	10.911
Fasteignafélög	112.189	42.169	6.794	(461)	(1.655)	(1.534)	157.502
Sjávarútvegur	120.845	1.365	319	(237)	(9)	(181)	122.102
Útlán til viðskiptavina	835.435	159.549	29.247	(3.645)	(6.482)	(7.387)	1.006.717

31. desember 2019

Einstaklingar	338.335	4.119	9.362	(1.319)	(168)	(1.148)	349.181
Verslun og þjónusta	115.679	6.999	6.515	(739)	(194)	(1.772)	126.488
Byggingariðnaður	39.248	849	4.924	(310)	(53)	(238)	44.420
Orkuiðnaður	7.913	-	-	(26)	-	-	7.887
Fjármálastarfsemi	2.315	-	-	-	-	-	2.315
Iðnaður og flutningar	77.492	3.338	3.503	(278)	(221)	(1.546)	82.288
Fjárfestingarfélag	19.542	4.369	265	(260)	(216)	(110)	23.590
Opinberir aðilar og félagasamtök	12.279	44	15	(23)	(2)	(1)	12.312
Fasteignafélög	140.604	3.831	2.345	(542)	(89)	(590)	145.559
Sjávarútvegur	105.411	249	385	(148)	(10)	(295)	105.592
Útlán til viðskiptavina	858.818	23.798	27.314	(3.645)	(953)	(5.700)	899.632

27. Vænt útlánatap

Vænt útlánatap samtals

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	2	-	-	2
Útlán til lánastofnana	109	-	-	109
Útlán til viðskiptavina	3.645	6.482	7.387	17.514
Aðrar fjáreignir	15	4	-	19
Lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir utan efnahags	347	483	225	1.055
Staða 31. desember 2020	4.118	6.969	7.612	18.699
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	4	-	-	4
Útlán til lánastofnana	67	-	-	67
Útlán til viðskiptavina	3.645	953	5.700	10.298
Aðrar fjáreignir	9	3	86	98
Lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir utan efnahags	403	55	231	689
Staða 31. desember 2019	4.128	1.011	6.017	11.156

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

27. (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir sundurliðun upphafsstöðu og lokastöðu á uppsöfnuðu væntu útlánatapi fyrir útlán til viðskiptavina, og fjáreigna utan efnahags og fjárhagslegra ábyrgða.

Útlán til viðskiptavina

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Staða 1. janúar 2020	3.645	953	5.700	10.298
Flutningur á stig 1	3.577	(2.827)	(750)	-
Flutningur á stig 2	(1.743)	3.200	(1.457)	-
Flutningur á stig 3	(171)	(1.314)	1.485	-
Flutt á fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi	(50)	(12)	(83)	(145)
Endurmat tapsáhættu	(3.316)	6.024	1.201	3.909
Nýjar og keyptar fjáreignir	2.104	597	2.516	5.217
Afskráningar og uppgreiðslur	(401)	(139)	(404)	(944)
Endanlegar afskriftir	-	-	(1.498)	(1.498)
Endurheimt áður afskrifuð lán	-	-	159	159
Gengismunur	-	-	37	37
Niðurfærsla vaxta	-	-	481	481
Staða 31. desember 2020	3.645	6.482	7.387	17.514

Staða 1. janúar 2019	3.277	1.079	3.689	8.045
Flutningur á stig 1	1.725	(1.343)	(382)	-
Flutningur á stig 2	(1.336)	1.687	(351)	-
Flutningur á stig 3	(178)	(720)	898	-
Endurmat tapsáhættu	(1.216)	145	2.727	1.656
Nýjar og keyptar fjáreignir	1.803	278	353	2.434
Afskráningar og uppgreiðslur	(430)	(169)	(188)	(787)
Endanlegar afskriftir	-	(4)	(1.616)	(1.620)
Endurheimt áður afskrifuð lán	-	-	249	249
Gengismunur	-	-	10	10
Niðurfærsla vaxta	-	-	311	311
Staða 31. desember 2019	3.645	953	5.700	10.298

Vænt útlánatap vegna lánsloforða og fjárhagslegra ábyrgða utan efnahags

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Staða 1. janúar 2020	403	55	231	689
Flutningur á stig 1	230	(146)	(84)	-
Flutningur á stig 2	(74)	252	(178)	-
Flutningur á stig 3	(11)	(53)	64	-
Endurmat tapsáhættu	(466)	269	103	(94)
Ný lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir	376	166	128	670
Afskráningar og uppgreiðslur	(111)	(60)	(39)	(210)
Staða 31. desember 2020	347	483	225	1.055

Staða 1. janúar 2019	410	142	84	636
Flutningur á stig 1	152	(81)	(71)	-
Flutningur á stig 2	(20)	39	(19)	-
Flutningur á stig 3	(9)	(18)	27	-
Endurmat tapsáhættu	(455)	(27)	131	(351)
Ný lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir	447	20	119	586
Afskráningar og uppgreiðslur	(122)	(20)	(40)	(182)
Staða 31. desember 2019	403	55	231	689

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

28. Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum

	31.12.2020	31.12.2019
Auðkenni hf., þjónustufyrirtæki í upplýsingatækni, Borgartúni 31, 105 Reykjavík	Ísland 23,8%	23,8%
JCC ehf., rekstrarfélag seðlavers, Sundaborg 15, 108 Reykjavík	Ísland 33,3%	33,3%
Reiknistofa bankanna hf., þjónustufyrirtæki í upplýsingatækni, Katrínartúni 2, 105 Reykjavík	Ísland 30,1%	30,8%
	2020	2019
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum í byrjun árs	746	682
Hlutdeild í afkomu hlutdeildarféлага	44	64
Flutt á fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi	(15)	-
Fjárfestingar í hlutdeildarfélögum	775	746
Fjárhagsupplýsingar vegna hlutdeildarféлага samstæðunnar eru eftirfarandi:		
Tekjur	6.388	6.259
Hagnaður	296	281
Eignir	5.651	5.445
Skuldir	(2.808)	(2.832)
Hrein eign	2.843	2.613
Hreinn eignarhlutur samstæðunnar í hlutdeildarfélögum	775	746

29. Rekstrarfjármunir

31. desember 2020	Fasteignir og lóðir	Nýtingar- réttur: Fasteignir	Innréttingar, áhöld og bifreiðar	Samtals
Staða í byrjun árs	4.096	4.634	4.068	12.798
Viðbætur á árinu	35	-	441	476
Selt og niðurfært á árinu	(120)	(69)	(583)	(772)
Endurmat	-	184	-	184
Flutt á fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi	(953)	(20)	(807)	(1.780)
Upphaflegt kostnaðarverð	3.058	4.729	3.119	10.906
Staða í byrjun árs	(1.447)	(420)	(1.763)	(3.630)
Afskrifað á árinu	(19)	(421)	(398)	(838)
Selt og niðurfært á árinu	17	(67)	455	405
Flutt á fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi	109	2	387	498
Uppsafnaðar afskriftir	(1.340)	(906)	(1.319)	(3.565)
Bókfært virði	1.718	3.823	1.800	7.341
Árlegt afskriftahlutfall	0-2%	8-31%	8-33%	
Fasteignamat bygginga og lóða				1.497
Tryggingavirði bygginga				2.369
Tryggingavirði innréttinga, áhalda og bifreiða				1.991

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

29. (framhald)

31. desember 2019	Fasteignir og lóðir	Nýtingar- réttur: Fasteignir	Innréttingar, áhöld og bifreiðar	Samtals
Staða í byrjun árs	4.054	-	3.984	8.038
Áhrif innleiðingar IFRS 16	-	4.505	-	4.505
Viðbætur á árinu	56	3	271	330
Selt og niðurfært á árinu	(14)	-	(187)	(201)
Endurmat	-	126	-	126
Upphaflegt kostnaðarverð	4.096	4.634	4.068	12.798
Staða í byrjun árs	(1.402)	-	(1.365)	(2.767)
Afskrifað á árinu	(47)	(420)	(574)	(1.041)
Selt og niðurfært á árinu	2	-	176	178
Uppsafnaðar afskriftir	(1.447)	(420)	(1.763)	(3.630)
Bókfært virði	2.649	4.214	2.305	9.168
Árlegt afskriftahlutfall	0-2%	3-33%	8-35%	
Fasteignamat bygginga og lóða				2.240
Tryggingavirði bygginga				3.545
Tryggingavirði innréttinga, áhalda og bifreiða				2.020

30. Óefnislegar eignir

31. desember 2020	Keyptur hugbúnaður	Þróun hugbúnaðar	Viðskipta- vild	Samtals
Staða í byrjun árs	1.782	3.383	318	5.483
Viðbætur á árinu og innri þróun	257	-	-	257
Niðurfært á árinu	(139)	-	-	(139)
Flutt á fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi	(277)	-	(318)	(595)
Upphaflegt kostnaðarverð	1.623	3.383	-	5.006
Staða í byrjun árs	(528)	(625)	-	(1.153)
Afskrifað á árinu	(346)	(267)	-	(613)
Niðurfært á árinu	110	-	-	110
Flutt á fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi	128	-	-	128
Uppsafnaðar afskriftir	(636)	(892)	-	(1.528)
Bókfært virði	987	2.491	-	3.478
Afskriftahlutfall	10-25%	10%	-	

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

30. (framhald)

31. desember 2019	Keyptur hugbúnaður	Þróun hugbúnaðar	Viðskipta- vild	Samtals
Staða í byrjun árs	1.639	3.644	248	5.531
Viðbætur á árinu og innri þróun	169	7	70	246
Niðurfært á árinu	(26)	(268)	-	(294)
Upphaflegt kostnaðarverð	1.782	3.383	318	5.483
Staða í byrjun árs	(222)	(307)	-	(529)
Afskrifað á árinu	(313)	(318)	-	(631)
Niðurfært á árinu	7	-	-	7
Uppsafnaðar afskriftir	(528)	(625)	-	(1.153)
Bókfært virði	1.254	2.758	318	4.330
Afskriftahlutfall	10-25%	10-25%	-	

31. Aðrar eignir

	31.12.2020	31.12.2019
Kröfur	1.767	4.810
Óuppgerð verðbréfavíðskipti	1.550	279
Áfallinn kostnaður	200	253
Fyrirframgreidd gjöld	181	468
Skatteign	259	476
Aðrar eignir	168	322
Aðrar eignir	4.125	6.608

32. Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi

	31.12.2020	31.12.2019
Fullnustueignir:		
Fasteignir og lóðir	1.548	739
Lónaðartæki og atvinnubifreiðar	7	44
Eignir vegna aflagðrar starfsemi	1.618	292
Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi	3.173	1.075
Í árslok 2020 skilgreindi samstæðan eignir og skuldir BVS ehf. (63,5%) og Miðengis ehf. (100%) sem eignir og skuldir aflagðrar starfsemi í sölumeðferð.		
Eignir og skuldir vegna aflagðrar starfsemi:		
	31.12.2020	31.12.2019
Hlutabréf	1.266	1
Viðskiptakröfur	224	90
Fasteignir og lóðir	100	165
Aðrar eignir	28	36
Eignir samtals	1.618	292
Aðrar skuldir	27	-
Skuldir samtals	27	-

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

33. Innlán Seðlabanka Íslands og lánastofnana

	31.12.2020	31.12.2019
Innlán lánastofnana	39.650	30.808
Endurhverf viðskipti við Seðlabanka Íslands	108	117
Innlán Seðlabanka Íslands og lánastofnana	39.758	30.925

34. Innlán viðskiptavina

	31.12.2020	31.12.2019
Óbundin innlán og innlán laus til útborgunar innan 3 mánaða	582.746	530.960
Bundin innlán laus til útborgunar eftir 3 mánuði	96.709	87.353
Innlán viðskiptavina	679.455	618.313

Innlán viðskiptavina sundurliðuð eftir eigendum

	31.12.2020		31.12.2019	
	Fjárhæð	Hlutfall	Fjárhæð	Hlutfall
Ríki og fyrirtæki í ríkiseign	8.145	1%	12.553	2%
Sveitarfélög	7.561	1%	5.619	1%
Önnur félög	326.799	48%	299.204	48%
Einstaklingar	336.950	50%	300.937	49%
Innlán viðskiptavina	679.455	100%	618.313	100%

35. Veðsettar eignir

	31.12.2020	31.12.2019
Fjáreignir sem hafa verið veðsettar sem trygging fyrir skuldum	236.901	201.249
Fjáreignir sem hafa verið veðsettar sem trygging hjá Seðlabanka Íslands	5.088	5.914
Fjáreignir sem hafa verið veðsettar sem trygging í erlendum bönkum	167	402
Veðsettar eignir á móti skuldum	242.156	207.565

Samstæðan hefur sett eignir að veði vegna útgáfu sértryggðra skuldabréfa sem gefin hafa verið út samkvæmt íslenskum lögum, með veði í hluta af húsnæðislánum samstæðunnar.

Einnig eru eignir að veði hjá Seðlabanka Íslands til að tryggja uppgjör í íslenska greiðslukerfinu ásamt öðrum samningum við Seðlabanka Íslands.

Þá hefur samstæðan veðsett eignir í erlendum bönkum og fjármálastofnunum, einkum sem tryggingu fyrir viðskiptum sem byggja á ISDA (e. International Swaps and Derivatives Association) samningum til að verjast markaðsáhættu.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

36. Lántaka

	Útgefið	Lokagjalddagi og		31.12.2020	31.12.2019
		greiðsluskilmálar	Vaxtakjör		
Sértryggð skuldabréf í ISK	2019-2020	2021 Á lokadegi	Fastir vextir	5.076	3.918
Sértryggð skuldabréf í ISK	2015-2020	2023 Á lokadegi	Fastir vextir	29.496	20.170
Sértryggð skuldabréf í ISK	2020	2027 Jafnar afb.	Fastir vextir	5.386	-
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð	2014-2015	2020 Á lokadegi	Fastir vextir	-	4.359
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð	2015-2017	2022 Á lokadegi	Fastir vextir	19.228	18.512
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð	2012-2018	2024 Á lokadegi	Fastir vextir	36.797	35.752
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð	2015-2018	2026 Á lokadegi	Fastir vextir	28.571	27.661
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð	2019-2020	2028 Jafnar afb.	Fastir vextir	25.606	14.228
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð	2017-2018	2030 Á lokadegi	Fastir vextir	26.285	25.463
Sértryggð skuldabréf				176.445	150.063
Óveðtryggð skuldabréf í EUR**	2016	2020 Á lokadegi	Fastir vextir	-	7.782
Óveðtryggð skuldabréf í SEK*	2019	2020 Á lokadegi	Fljótandi vextir	-	4.557
Óveðtryggð skuldabréf í SEK	2018	2021 Á lokadegi	Fastir vextir	1.553	1.308
Óveðtryggð skuldabréf í SEK*	2018-2019	2021 Á lokadegi	Fljótandi vextir	21.462	18.913
Óveðtryggð skuldabréf í EUR	2019	2021 Á lokadegi	Fljótandi vextir	1.795	1.559
Óveðtryggð skuldabréf í SEK	2018	2022 Á lokadegi	Fljótandi vextir	15.574	12.990
Óveðtryggð skuldabréf í EUR**	2019	2022 Á lokadegi	Fastir vextir	47.494	41.570
Óveðtryggð skuldabréf í NOK	2019	2022 Á lokadegi	Fljótandi vextir	14.982	13.856
Óveðtryggð skuldabréf í EUR***	2018	2024 Á lokadegi	Fastir vextir	48.032	41.816
Óveðtryggð skuldabréf í NOK	2019	2024 Á lokadegi	Fastir vextir	6.187	5.709
Óveðtryggð skuldabréf í ISK	2019	2024 Mánaðarlega	Fljótandi vextir	2.664	3.553
Óveðtryggð skuldabréf í EUR**	2020	2023 Á lokadegi	Fastir vextir	46.944	-
Óveðtryggð skuldabréf í ISK	2020	2025 Á lokadegi	Fastir vextir	2.709	-
Útgefin skuldabréf				209.396	153.613
Víxlaútgáfa				1.433	2.705
Lántaka				387.274	306.381

*Bankinn keypti eigin skuldabréf á árinu fyrir 6.084 milljónir króna.

**Þessar skuldabréfaútgáfur eru flokkaðar sem tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstur. Þann 31. desember 2020 var bókfært virði skuldabréfaútgáfnanna 94.438 milljónir króna og meðtalið í þeirri fjárhæð er gangvirðisbreyting sem nam 729 milljónum króna. Bókfært virði skuldabréfaútgáfnanna þann 31. desember 2020 var 16 milljónum króna hærra en samningsfjárhæðin sem greiða skal á lokagjalddaga.

***Samstæðan beitir áhættuvarnarreikningsskilum gagnvart þessari skuldabréfaútgáfu og notar ákveðna vaxtaskiptasamninga í evrum sem áhættuvarnir, sjá skýringu 25. Vaxtaskiptasamningarnir verja áhættu samstæðunnar gagnvart breytingum á gangvirði þessa fastvaxta skuldabréfs í evrum sem stafar af breytingum á viðmiðunarvöxtum EURIBOR. Samstæðan beitir gangvirðisvörn í áhættuvarnarreikningsskilum gagnvart áhættuvarnarsambandinu og í þeim tilgangi að meta hvort áhættuvarnartengslin séu mjög áhrifarík, gerir samstæðan ráð fyrir að viðmiðunarvöxtum sé ekki breytt vegna endurbóta á IBOR viðmiðunarvöxtum. Heildarvirði skuldabréfnanna þann 31. desember 2020 var 48.032 milljónir króna og þar með talið er gangvirðisbreyting á fjárhæð 824 milljónir króna.

Bankinn hefur gefið aukalega út sértryggð skuldabréf til að eiga m.a. í tengslum við verðbréfalán í viðskiptavakasamningum. Þessi sértryggðu skuldabréf eru ekki innifalin í heildarfjárhæðinni.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

37. Víkjandi lán

Lán sem teljast til eiginfjárbáttar 2:	Útgefið	Lokagjalddagi og		31.12.2020	31.12.2019
		greiðsluskilmálar	Vaxtakjör		
Víkjandi lán í SEK	2017	2027 Á lokadegi	Breytilegir, STIBOR + 2,0%	11.646	9.714
Víkjandi lán í SEK	2018	2028 Á lokadegi	Breytilegir, STIBOR + 2,5%	7.775	6.485
Víkjandi lán í SEK	2019	2029 Á lokadegi	Breytilegir, STIBOR + 3,9%	7.773	6.475
Víkjandi lán				27.194	22.674

38. Breytingar á skuldum vegna fjármögnunar

	Hreyfingar sem hafa ekki áhrif á greiðsluflæði					
	1.1.2020	Greiðslu- flæði	Vaxtagjöld	Gengis- munur	Gangvirðis- breytingar	31.12.2020
Sértryggð skuldabréf í ISK	24.088	14.400	1.470	-	-	39.958
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð	125.975	2.532	7.980	-	-	136.487
Óveðtryggð skuldabréf í ISK	3.553	1.728	92	-	-	5.373
Óveðtryggð skuldabréf í erlendri mynt	58.892	(7.093)	1.013	8.741	-	61.553
Óveðtryggð skuldabréf í erlendri mynt á gangvirði	49.352	38.069	608	6.468	(59)	94.438
Óveðtryggð skuldabréf í áhættuvörn	41.816	(463)	566	6.061	52	48.032
Önnur lántaka	2.705	(1.330)	58	-	-	1.433
Víkjandi lán	22.674	(738)	763	4.495	-	27.194
Samtals	329.055	47.105	12.550	25.765	(7)	414.468

	Hreyfingar sem hafa ekki áhrif á greiðsluflæði					
	1.1.2019	Greiðslu- flæði	Vaxtagjöld	Gengis- munur	Gangvirðis- breytingar	31.12.2019
Sértryggð skuldabréf í ISK	20.756	2.060	1.272	-	-	24.088
Sértryggð skuldabréf í ISK - verðtryggð	118.057	1.263	6.655	-	-	125.975
Óveðtryggð skuldabréf í ISK	-	3.528	25	-	-	3.553
Óveðtryggð skuldabréf í erlendri mynt	46.162	12.139	1.016	(425)	-	58.892
Óveðtryggð skuldabréf í erlendri mynt á gangvirði	68.154	(22.509)	734	1.667	1.306	49.352
Óveðtryggð skuldabréf í áhættuvörn	40.714	(465)	497	786	284	41.816
Önnur lántaka	7.133	(4.809)	358	23	-	2.705
Víkjandi lán	16.216	6.190	501	(233)	-	22.674
Samtals	317.192	(2.603)	11.058	1.818	1.590	329.055

39. Skatteignir og skattskuldir

	31.12.2020		31.12.2019	
	Eignir	Skuldir	Eignir	Skuldir
Skattskuldir	-	5.448	-	6.670
Skatteign og tekjuskattsskuldbinding	259	2	476	1.183
Skattar í efnahagsreikningi	259	5.450	476	7.853

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

39. (framhald)

	Eignir	Skuldir
Skatteign og tekjuskattsskuldbinding 1.1.2019	215	678
Reiknaður tekjuskattur vegna ársins 2019	256	3.223
Tekjuskattur til greiðslu á árinu 2020	-	(2.535)
Tekjuskattur færður í aðra heildarafkomu	9	(183)
Leiðréttingar frá fyrra ári	(4)	-
Skatteign og tekjuskattsskuldbinding 31.12.2019	476	1.183
Reiknaður tekjuskattur vegna ársins 2020	229	1.902
Tekjuskattur til greiðslu á árinu 2021	-	(3.109)
- þarf af vegna tekjuskatts sem færður er í aðra heildarafkomu	-	12
Breyting á skatteign og tekjuskattsskuldbindingu vegna eigin fjár	-	26
Flutt á fastafjármuni til sölu og aflagða starfsemi	(446)	-
Skatteign og tekjuskattsskuldbinding 31.12.2020	259	2

2020	Staða 31. desember						
	Staða 1. janúar	Fært á aflagða starfsemi	Fært í rekstrar- reikning	Fært á eigið fé	Staða í árslok	Skatteign	Tekjuskatts- skuldbinding
Varanlegir rekstrarfjármunir	(1.097)	32	87	-	(978)	-	(978)
Óefnislegar eignir	(511)	-	21	-	(490)	-	(490)
Eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðli	(276)	-	(144)	-	(420)	-	(420)
Frestaður gengismunur	(426)	(9)	1.540	-	1.105	1.105	-
Afleiðusamningar	(42)	22	(70)	-	(90)	-	(90)
Leiguskuldir	851	-	(54)	-	797	797	-
Lántaka	268	4	6	(38)	240	240	-
Aðrir liðir	30	-	63	-	93	93	-
Yfirfæranlegt skattalegt tap	496	(496)	-	-	-	-	-
	(707)	(447)	1.449	(38)	257	2.235	(1.978)
Jöfnun skatteigna á móti tekjuskatts- skuldbindingu sömu eignarhluta						(1.976)	1.976
Skatteign (skuld)	(707)	(447)	1.449	(38)	257	259	(2)

2019	Staða 31. desember						
	Staða 1. janúar	Fært í rekstrar- reikning	Fært á eigið fé	Staða í árslok	Skatteign	Tekjuskatts- skuldbinding	
Varanlegir rekstrarfjármunir	(249)	(848)	-	(1.097)	-	(1.097)	
Óefnislegar eignir	(527)	16	-	(511)	-	(511)	
Eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðli	(264)	(12)	-	(276)	-	(276)	
Frestaður gengismunur	(213)	(213)	-	(426)	-	(426)	
Afleiðusamningar	194	(236)	-	(42)	-	(42)	
Leiguskuldir	-	851	-	851	851	-	
Lántaka	329	(253)	192	268	268	-	
Aðrir liðir	(2)	32	-	30	30	-	
Yfirfæranlegt skattalegt tap	269	227	-	496	496	-	
	(463)	(436)	192	(707)	1.645	(2.352)	
Jöfnun skatteigna á móti tekjuskattsskuldbindingu sömu eignarhluta					(1.169)	1.169	
Skatteign (skuld)	(463)	(436)	192	(707)	476	(1.183)	

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

40. Aðrar skuldir

	31.12.2020	31.12.2019
Áfallinn kostnaður	2.311	3.217
Skuldir við smásala vegna greiðslukorta	-	14.765
Leiguskuldir	3.962	4.256
Skuldbinding vegna dómsmála	288	75
Vænt útlánatap vegna lánsloforða og fjárhagslegra ábyrgða utan efnahags	1.055	689
Fjármagnstekjuskattur	915	1.559
Óuppgerð verðbréfavíðskipti	1.379	515
Frestaðar tekjur	-	229
Ýmsar skuldir	1.983	1.758
Skuldir vegna fastafjármuna til sölu og aflagðrar starfsemi	27	-
Aðrar skuldir	11.920	27.063

41. Eignir í vörslu

	31.12.2020	31.12.2019
Eignir í vörslu - ekki stýrt af samstæðunni	2.863.328	2.496.313

42. Leigusamningar

Samstæðan sem leigutaki

Helstu leigusamningar samstæðunnar eru vegna leigu á skrifstofuhúsnæði, útibúum og geymsluplássi. Leigusamningar samstæðunnar eru flestir verðtryggðir með líftíma til 5-10 ára með framlengingarákvæðum. Leigusamningar eru færðir á efnahag að skammtímaleigusamningum og samningum um leigu eigna með lágt virði undanskildum. Á árinu 2020 nam gjaldfærsla vegna skammtímaleigusamninga og leigu eigna með lágt virði 23 milljónum króna (2019: 21 milljón króna). Á árinu 2020 námu heildargreiðslur vegna leigusamninga 500 milljónum króna (2019: 493 milljónir króna).

Nýtingarréttur eigna er færður undir liðnum „Rekstrarfjármunir“, sjá skýringu 29. Leiguskuldir eru færðar undir liðnum „Aðrar skuldir“, sjá skýringu 40. Vextir af leiguskuldum eru færðir undir liðnum „Vaxtagjöld“, sjá skýringu 8.

Samstæðan sem leigusali

Kröfur vegna fjármögnunarleigu

	31.12.2020	31.12.2019
Innan árs	14.030	17.559
Eftir 1 til 5 ár	31.152	30.960
Meira en 5 ár	3.132	3.538
Verg fjárfesting í fjármögnunarleigu	48.314	52.057
Innan árs	12.263	15.303
Eftir 1 til 5 ár	28.380	27.628
Meira en 5 ár	2.716	2.692
Núvirði leigugreiðslna*	43.359	45.623
Framtíðar vaxtatekjur	4.955	6.434
*Samstæðan færir kröfur vegna fjármögnunarleigu undir liðnum „Útlán til viðskiptavina“.		
Vænt útlánatap	990	202
Vaxtatekjur af fjármögnunarleigu á árinu	2.439	3.165

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

43. Upplýsingar um tengda aðila

Í lok árs 2020 var Íslandsbanki að fullu í eigu íslenska ríkisins. Bankasýsla ríkisins fer með eignarhlut ríkisins í samræmi við lög um Bankasýslu ríkisins nr. 88/2009. Íslenska ríkið og Bankasýsla ríkisins eru þar af leiðandi skilgreind sem tengdir aðilar samstæðunnar. Samstæðan nýtir sér undanþágu fyrir félög tengd hinu opinbera, samkvæmt IAS 24, og telur viðskipti við þau ekki meðal tengdra aðila.

Stjórn og lykilstjórnendur Íslandsbanka, Bankasýslu ríkisins og dótturfélaga bankans ásamt nánnum fjölskyldumeðlimum framangreindra einstaklinga sem og lögaðilar undir þeirra yfirlitum eru skilgreind sem tengdir aðilar.

Hlutdeildarfélög samstæðunnar eru jafnframt skilgreind sem tengdir aðilar.

Vörur og þjónusta samstæðunnar standa ríkissjóði og fyrirtækjum í eigu ríkissjóðs til boða í samkeppni við aðra söluaðila og á almennt viðurkenndum viðskiptakjörum. Á svipaðan hátt kaupir samstæðan vörur og þjónustu af fyrirtækjum í eigu ríkissjóðs á almennt viðurkenndum viðskiptakjörum. Viðskipti við tengda aðila, þar á meðal vaxtakjör og tryggingar, voru gerð á grundvelli viðskipta milli ótengdra aðila.

Upplýsingar um handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands eru birtar í skýringu 23 og upplýsingar um innlán Seðlabanka Íslands eru birtar í skýringu 33.

Öll lán til starfsmanna eru veitt á grundvelli almennra viðskiptakjara í samstæðunni. Stöðurnar að neðan taka ekki tillit til trygginga sem samstæðan er með.

	Eignir	Skuldir	Staða	Lánalínur, ábyrgðir og yfirdráttar- heimildir
31. desember 2020				
Hluthafar með yfirlit yfir samstæðunni	-	-	-	3
Stjórnarmenn, lykilstjórnendur og aðrir tengdir aðilar	440	393	47	45
Hlutdeildarfélög	31	342	(311)	228
Staða við tengda aðila	471	735	(264)	276

	Vaxtatekjur	Vaxtagjöld	Aðrar tekjur	Önnur gjöld
2020				
Stjórnarmenn, lykilstjórnendur og aðrir tengdir aðilar	16	9	4	-
Hlutdeildarfélög	-	7	-	1.627
Viðskipti við tengda aðila	16	16	4	1.627

	Eignir	Skuldir	Staða	Lánalínur, ábyrgðir og yfirdráttar- heimildir
31. desember 2019				
Stjórnarmenn, lykilstjórnendur og aðrir tengdir aðilar	324	392	(68)	51
Hlutdeildarfélög	16	830	(814)	213
Staða við tengda aðila	340	1.222	(882)	264

	Vaxtatekjur	Vaxtagjöld	Aðrar tekjur	Önnur gjöld
2019				
Stjórnarmenn, lykilstjórnendur og aðrir tengdir aðilar	25	7	1	-
Hlutdeildarfélög	7	17	3	1.620
Viðskipti við tengda aðila	32	24	4	1.620

Í árslok 2020 var engin krafa á tengda aðila vegna vænts útlánataps (2019: 2 milljónir króna). Engir kaupréttarsamningar voru gerðir árið 2020. Starfskjör tengdra aðila eru tilgreind í skýringu 13.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

44. Óvissuþættir

Óvissar skuldir

Borgun hf.– krafa Landsbankans

Greiðslumiðlunarfyritækið Borgun hf. er fyrrum dótturfélag Íslandsbanka. Landsbankinn hf. seldi 31,2% hlut sinn í Borgun hf. síðla árs 2014. Landsbankinn hefur haldið því fram að stjórnendur Borgunar hafi ekki lagt fram allar verðmyndandi upplýsingar er vörðuðu fyrirtækið, þegar bankinn seldi sinn hlut í Borgun hf., nánar tiltekið verðmæti á hlutdeild Borgunar hf. í söluandvirði Visa Europe sem selt var skömmu eftir sölu Landsbankans á hlut sínum. Landsbankinn hf. telur sig eiga rétt á skaðabótum og höfðaði dómsmál á hendur Borgun hf. og fleirum til viðurkenningar á þeim bótarétti þann 12. janúar 2017. Ekki er gerð fjárfraða í málinu en í stefnu telur stefnandi sig mögulega hafa farið á mis við 1.930 milljóna króna hagnað við söluna á eignarhlutum í Borgun hf. Dómkvaddir matsmenn skiluðu niðurstöðum í nóvember 2019. Gerð hefur verið krafa um yfirmat og yfirmatsmenn hafa tekið til starfa. Enn er óljóst hvenær dóms er að vænta í málinu. Á árinu 2020 seldi Íslandsbanki og afhenti allan hlut sinn í Borgun hf. Í kaupsamningi um söluna lofaði Íslandsbanki að bæta 63,47% af tjóni Borgunar hf. eða kaupanda Borgunar hf. vegna þessa dómsmáls Landsbankans. Samstæðan hefur ekki fært skuldbindingu í tengslum við þetta mál.

45. Atburðir eftir reikningsskiladag

Engir atburðir hafa átt sér stað eftir lok reikningsskiladags sem kalla á leiðréttingar eða viðbótarupplýsingar í ársreikningi samstæðunnar 2020.

46. Áhættustýring

Áhættustýring og innra eftirlit

Starfsemi samstæðunnar felur í sér margs konar áhættu og stýring þeirrar áhættu er óaðskiljanlegur hluti af starfseminni. Bankinn leggur áherslu á góða stjórnarhætti. Umgjörð samstæðunnar varðandi áhættustýringu og innra eftirlit byggir á þriggja þrepa eftirlitakerfi, eins og því er lýst í leiðbeiningum Evrópsku bankaeftirlitsstofnunarinnar (EBA) um innri stjórnarhætti, og er ætlað að styðja við góðar ákvarðanir og sterka áhættuvitund. Umgjörðin miðar að því að tryggja skilvirgni, virka áhættustýringu, góða viðskiptahætti, áreiðanleika fjárhagsupplýsinga og annarra upplýsinga innan og utan samstæðunnar ásamt hlítinu við viðeigandi lög, reglur, tilmæli og innri reglur.

Fyrsta varnarlinan er mynduð af viðskipta- og stoðeiningum bankans; önnur varnarlinan af innri eftirlitseiningum bankans, áhættustýringu og regluvörslu; og þriðja varnarlinan er innri endurskoðun sem leggur, í umboði stjórnar, óháð mat á skilvirgni stjórnarháttá, áhættustýringar og innra eftirlits.

Stjórnskipulag samstæðunnar er tvíþætt. Stjórn bankans markar stefnu og hefur yfirumsjón með því að henni sé framfylgt. Stjórn hefur einnig yfirumsjón með reikningsskilum og fjármálastjórn ásamt því að tryggja að umgjörð innri endurskoðunar, regluvörslu og áhættustýringar sé skilvirk. Bankastjóri, framkvæmdastjóri áhættustýringar og aðrir framkvæmdastjórar ásamt lykilnefndum bera ábyrgð á að innleiða skipulag áhættustýringar og innra eftirlits í samræmi við þær heimildir sem stjórn veitir.

Stjórn ber endanlega ábyrgð á því að innviðir áhættustýringar og innra eftirlits í samstæðunni séu fullnægjandi. Stjórn ákvarðar og miðlar umgjörð áhættustýringar og áhættuvilja með útgáfu stefnuskjala um áhættustýringu og yfirlýsingar um áhættuvilja. Fyrir þau viðfangsefni stjórnar sem teljast mikilvæg, krefjast aukinnar sérþekkingar eða athygli hefur stjórn skipað undirnefndir til að styðja við þróun, innleiðingu og eftirlit með þeim viðfangsefnum.

Bankastjóri ber ábyrgð á daglegum rekstri bankans í samræmi við stefnu og ákvarðanir stjórnar. Að auki ber bankastjóra að tryggja að starfsemi samstæðunnar sé í samræmi við lög og reglur og samþykktir hluthafafundar en í því felst meðal annars að tryggja að umgjörð áhættustýringar og annarra eftirlitseininga sé fullnægjandi. Bankastjóri ræður framkvæmdastjóra áhættustýringar, regluvörð og aðra framkvæmdastjóra. Bankastjóri skipar einnig meðlimi lykilnefnda bankans.

Framkvæmdastjóri áhættustýringar ber ábyrgð á því að skilgreina dagleg verkefni áhættustýringar og meta hvort fagkunnátta sé fullnægjandi innan sviðsins. Að auki er framkvæmdastjóri áhættustýringar ábyrgur fyrir eftirliti með umgjörð áhættustýringar samstæðunnar og að ganga úr skugga um að skipulag og úrræði bankans til að stýra áhættu séu fullnægjandi.

Stjórn staðfestir val og ráðningu bankastjóra á framkvæmdastjóra áhættustýringar. Framkvæmdastjóri áhættustýringar veitir stjórn og áhættunefnd stjórnar milliliðalaust heildstæðar og skýrar upplýsingar um áhættu í rekstri bankans. Ekki er hægt að víkja framkvæmdastjóra áhættustýringar frá störfum án fyrirfram samþykkis stjórnar.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

46. (framhald)

Framkvæmdastjóri áhættustýringar heyrir beint undir bankastjóra. Hann situr í framkvæmdastjórn bankans og er óháður viðskiptaþingum bankans. Framkvæmdastjóri áhættustýringar veitir óháð mat á áhættum í rekstri samstæðunnar og getur beitt neitunarvaldi á nefndarfundum telji hann eða aðrir fulltrúar eftirlitseininga að mál sem lagt er til ákvörðunar sé í ósamræmi við áhættuvilja samstæðunnar, áhættustefnu eða skilgreinda verkferla.

Áhættustýringu er falið að bera kennsl á, skilja, mæla og hafa eftirlit með þeirri áhættu sem samstæðan hefur tekist á hendur. Áhættustýring veitir óháð mat, greiningar og ráðgjöf vegna erinda eða ákvarðana viðskipta- og stoðeininga sem fela í sér áhættu auk mats á því hvort slík erindi eru í samræmi við áhættuvilja og áhættustefnu stjórnar.

Áhættustýring veitir stjórnendum og stjórn ráðgjöf varðandi þróun og umbætur á áhættustefnu, áhættustýringarferlum og áhættumörkum.

Áhættustýring veitir innri og ytri hagsmunaaðilum heildstæða og óháða sýn á áhættusnið samstæðunnar samanborið við áhættuvilja og tryggir eftirfylgni ef um er að ræða brot á innri eða ytri mörkum eða reglum.

Viðskipta- og stoðeiningar eru þó ábyrgar fyrir því að hafa sjálfstæða sýn á áhættu í þeirra starfsemi og að upplýsa stjórnendur um möguleg brot á mörkum, reglum eða stefnu.

Áhættustýring veitir stjórnendum og stjórn þær upplýsingar um áhættu sem nauðsynlegar eru til að skilgreina og ákvarða áhættuvilja bankans.

Yfirlögfræðingur bankans er ráðinn af og heyrir beint undir bankastjóra. Hann veitir framkvæmdastjórn og stjórn ráðgjöf um lögfræðileg málefni. Yfirlögfræðingur stýrir lögfræðideild bankans sem veitir heildstæða lögfræðiráðgjöf til viðskipta- og stoðeininga bankans.

Innri endurskoðandi er tilnefndur af og heyrir beint undir stjórn bankans og stýrir innri endurskoðunardeild bankans í umboði stjórnar. Innri endurskoðandi er ábyrgur fyrir málefnum er tengjast innri endurskoðun bankans þar með talið verkefnum tengdum innri endurskoðum sem er útvistað.

Regluvörður stýrir regluvörslu bankans og ber ábyrgð á að skilgreina dagleg verkefni sviðsins og meta hvort fagkunnátta sé fullnægjandi innan þess. Regluvörður ber ábyrgð á eftirliti með umgjörð bankans vegna hlítningaráhættu og á því að hafa yfirsýn yfir hlítningaráhættu í samstæðunni.

Regluvörður er ráðinn af og heyrir beint undir bankastjóra og er ráðningin staðfest af stjórn. Ekki er hægt að víkja regluverði frá störfum án fyrirfram samþykkis stjórnar. Upplýsa skal Fjármálaeftirlit Seðlabanka Íslands og innri endurskoðanda um brottvikningu eða uppsögn regluvarðar. Regluvörður upplýsir stjórn um hlítni bankans við innri og ytri lög og reglur.

Allir starfsmenn bera ábyrgð á því að skilja áhættuna sem felst í þeirra daglegu störfum, með því að þekkja þær innri og ytri reglur sem um störf þeirra gilda, vekja athygli á því ef þeir telja sig hafa komið auga á atvik í sínu starfi sem eru á skjön við innri eða ytri reglur og starfa í samræmi við starfs- og siðareglur bankans.

Skipulag lykilnefnda bankans er tvíþætt. Stefnunótandi nefndir eru framkvæmdastjórn og áhættustefnunefnd og taka þær lykilákvæðanir um innleiðingu á þeirri stefnu sem mörkuð er af stjórn. Viðskiptanefndir eru efnahagsnefnd, yfirlánaefnd, fjárfestingarráð, rekstrar- og öryggisnefnd og taka þær afstöðu til einstakra viðskipta- eða rekstrarerinda í samræmi við stefnuskjöl, reglur og önnur mörk sem samþykkt hafa verið af stjórn, framkvæmdastjórn eða áhættustefnunefnd.

Bankastjóri skipar lykilnefndir bankans og er umboði þeirra og hlutverki lýst í erindisbréfi útgefnu af bankastjóra.

Nánar er fjallað um áhættustýringu og áhættustýringarferli samstæðunnar í óendurskoðaðri áhættuskýrslu 2020 sem hægt er að nálgast á vefsíðu bankans: www.islandsbanki.is.

47. Útlánaáhætta

Útlánaáhætta er skilgreind sem áhættan á tapi fyrir samstæðuna ef viðskiptamaður eða mótaðili í fjármálagerningi stendur ekki við samningsbundnar skuldbindingar sínar.

Í þessu felst hættan á að viðskiptavinur lendi í greiðsluþroti, að endurheimtur verði minni en vænst er, landfræðileg áhætta, uppgjörshætta og áhætta vegna samþjöppunar í lánasafni.

Samþjöppunaráhætta er heiti á þeirri áhættu sem skapast þegar sameiginlegir áhættuþættir einkenna marga viðskiptavini bankans, svo sem atvinnugrein, efnahagslíf, landfræðileg staðsetning, tegund fjármálagerninga eða vegna innbyrðis tengsla mótaðila. Stórar áhættuskuldbindingar til einstakra aðila eða til hóps tengdra viðskiptavina þar sem greiðsluþrot eins eykur verulega líkur á greiðsluþroti annarra aðila í hópnunum eru meðhöndlaðar sem samþjöppunaráhætta.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

47. (framhald)

Útlánaáhætta skapast fyrst og fremst vegna útlána samstæðunnar og fyrirgreiðslu til viðskiptavina og lánastofnana en einnig vegna innstæðna hjá Seðlabanka Íslands og liða utan efnahagsreiknings eins og ábyrgða, lánsloforða og afleiðusamninga.

Íslandsbanki hefur markað sér stefnu varðandi útlánaáhættu og komið á fót ferli til þess að mæla áhættuna og stýra henni. Markmið útlánaáhættustýringar bankans er að ná jafnvægi milli áhættu og arðsemi og lágmarka neikvæð áhrif útlánaáhættu á fjárhagslega afkomu samstæðunnar.

Grunnurinn að öllum ákvörðunum í lánamálum hvílir á ítarlegri greiningu á fjárhagsstöðu mótaðila, greiningu á núverandi greiðsluflæði og mati á framtíðargreiðsluflæði ásamt almennri getu lántaka til þess að endurgreiða skuldbindingar sínar. Bankinn stýrir útlánaáhættu með því að setja mörk sem miðast við einstaka lántakendur, hópa lántakenda, lönd og atvinnugreinar. Bankinn mælir útlánaáhættu fyrir hvern mótaðila eða hóp tengdra viðskiptavina í samræmi við innri og ytri viðmið um tengda aðila.

Bankinn beitir margvíslegum reglum og verklagi til að draga úr útlánaáhættu. Hefðbundna leiðin er að taka veð í eignum lántakanda. Helstu tegundir trygginga fyrir lánum eru fasteignir, farartæki, tæki, skip og verðbréf. Þegar það á við er öðrum ráðum beitt til að draga úr útlánaáhættu.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

48. Hámarksútlánaáhætta

Bæði eignir sem koma fram á efnahagsreikningi og liðir utan efnahags skapa útlánaáhættu fyrir samstæðuna. Hámark útlánaáhættu vegna eigna sem fram koma á efnahagsreikningi er mælt með því að líta á bókfært virði eigna. Hámark útlánaáhættu vegna skuldbindinga utan efnahags er mælt með því að líta til hámarksfjárhæðar sem samstæðan er skuldbundin til að lána sé eftir því óskað, eða greiða vegna ábyrgða, að frádregnum varúðarfærslum vegna þeirra. Hámarksútlánaáhætta vegna afleiðusamnings er reiknuð út með því að bæta framtíðar útlánaáhættu við markaðsvirði samningsins.

Útlánaáhætta er sundurliðuð eftir atvinnugreinum. Samstæðan notar innri atvinnugreinaflokkun sem er byggð á ISAT2008 atvinnugreinaflokkuninni en hún er byggð á flokkunarviðmiðum European NACE Rev. 2.

Stuðnings- og viðbótarlán með ríkisábyrgð sem eru hluti af úrræðum stjórnvalda í tengslum við COVID-19 heimsfaraldurinn eru færð undir liðinn „Útlán til viðskiptavina“. Af þeim eru 2.236 milljónir króna með 100% ríkisábyrgð, 1.034 milljónir króna með 85% ríkisábyrgð og 400 milljónir króna með 70% ríkisábyrgð.

Í tengslum við söluna á Borgun hf. gekkst samstæðan undir ákveðnar ábyrgðir tengdum endurkröfum á hendur Borgunar hf. sem eru hluti af starfsemi félagsins. Í árslok námu ábyrgðirnar um það bil 370 milljónum króna og eru þær ekki taldar upp í töflunni hér að neðan.

Útlánaáhætta samstæðunnar, áður en tekið hefur verið mið af tryggingum eða öðrum þáttum sem draga úr útlánaáhættu, er sem hér segir:

31. desember 2020	Einstaklingar	Ríkis- stofnanir	Verslun og þjónusta	Byggingar- iðnaður	Orkuiðnaður	Fjármála- starfsemi	Iðnaður og flutningar	Fjárfestingar- félög	Opinberir aðilar og félagasamtök	Fasteigna- félög	Sjávar- útvegur	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Sí	-	78.948	-	-	-	-	-	-	-	-	-	78.948
Útlán til lánastofnana	-	-	-	-	-	89.920	-	-	-	-	-	89.920
Skuldabréf og skuldagerningar	-	107.502	22	-	1.257	18.192	116	7	191	929	-	128.216
Afleiðusamningar	-	165	66	-	-	8.436	239	669	-	65	273	9.913
Útlán til viðskiptavina:	437.377	-	124.260	42.352	8.673	1.539	78.561	23.440	10.911	157.502	122.102	1.006.717
Yfirdráttarlán	10.506	-	12.117	3.104	10	1.097	5.915	954	949	2.422	5.138	42.212
Greiðslukort	14.942	-	1.170	247	6	14	318	23	77	62	29	16.888
Húsnæðislán	377.155	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	377.155
Eignaleigusamningar	5.612	-	26.236	2.742	16	-	7.328	153	38	1.058	176	43.359
Stuðnings- og viðbótarlán með ríkisábyrgð	15	-	2.968	57	-	-	323	9	-	136	86	3.594
Önnur lán	29.147	-	81.769	36.202	8.641	428	64.677	22.301	9.847	153.824	116.673	523.509
Aðrar fjáreignir	437	645	110	10	6	2.285	29	39	88	35	8	3.692
Liðir utan efnahags:	33.695	-	29.294	13.373	316	7.376	26.056	1.531	5.348	21.209	14.190	152.388
Fjárhagslegar ábyrgðir	489	-	5.349	6.786	-	90	2.077	30	6	8.090	272	23.189
Óaðregnar lánalínur	-	-	5.445	3.111	-	-	17.896	846	-	10.145	2.583	40.026
Ónýttar yfirdráttarheimildir	9.722	-	13.826	2.679	286	7.051	4.901	446	4.026	2.664	11.145	56.746
Ónýttar greiðslukortaheimildir	23.484	-	4.674	797	30	235	1.182	209	1.316	310	190	32.427
Hámarksútlánaáhætta	471.509	187.260	153.752	55.735	10.252	127.748	105.001	25.686	16.538	179.740	136.573	1.469.794

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

48. (framhald)

31. desember 2019	Einstaklingar	Ríkis- stofnanir	Verslun og þjónusta	Byggingar- iðnaður	Orkuiðnaður	Fjármála- starfsemi	Iðnaður og flutningar	Fjárfestingar- félög	Opinberir aðilar og félagasamtök	Fasteigna- félög	Sjávar- útvegur	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Sí	-	146.638	-	-	-	-	-	-	-	-	-	146.638
Útlán til lánastofnana	-	-	-	-	-	54.376	-	-	-	-	-	54.376
Skuldabréf og skuldagerningar	-	33.007	-	-	125	16.131	1.296	52	1.027	1.232	-	52.870
Afleiðusamningar	-	-	706	-	1.836	5.788	189	530	-	208	228	9.485
Útlán til viðskiptavina:	349.181	-	126.488	44.420	7.887	2.315	82.288	23.590	12.312	145.559	105.592	899.632
Yfirdráttarlán	12.333	-	14.506	3.425	110	2.289	4.927	654	1.204	3.220	6.270	48.938
Greiðslukort	16.466	-	1.579	271	5	24	437	40	106	63	35	19.026
Húsnæðislán	281.450	-	5	-	-	-	-	-	-	44	-	281.499
Eignaleigusamningar	5.774	-	28.422	2.700	15	-	7.322	139	39	1.005	207	45.623
Önnur lán	33.158	-	81.976	38.024	7.757	2	69.602	22.757	10.963	141.227	99.080	504.546
Aðrar fjáreignir	532	-	199	7	6	4.803	117	41	10	36	6	5.757
Liðir utan efnahags:	33.964	-	24.605	16.035	2.974	6.579	18.865	548	3.461	19.036	9.738	135.805
Fjárhagslegar ábyrgðir	1.477	-	6.035	4.914	-	1.172	2.907	95	5	2.004	252	18.861
Óádreagnar lánalínur	-	-	1.871	8.297	2.442	-	9.726	-	-	11.303	1.804	35.443
Ónýttar yfirdráttarheimildir	9.842	-	12.476	2.063	503	5.291	5.135	314	2.733	5.456	7.525	51.338
Ónýttar greiðslukortahæmildir	22.645	-	4.223	761	29	116	1.097	139	723	273	157	30.163
Hámarksútlánaáhætta	383.677	179.645	151.998	60.462	12.828	89.992	102.755	24.761	16.810	166.071	115.564	1.304.563

49. Útlánaáhætta tryggð með veði

Tryggingar og aðrar útlánavarnir eru mismunandi eftir tegundum lántaka og lánsforma. Lán til lánastofnana eru venjulega ótryggð. Helsta trygging fyrir lánveitingum til einstaklinga er veði í íbúðarhúsnæði. Þegar um fyrirtæki er að ræða tekur samstæðan veði í fasteignum, fiskiskipum, reiðufé og verðbréfum sem og öðrum eignum þar á meðal viðskiptakröfum, birgðum, bifreiðum og tækjum. Lán til ríkisstofnana og sveitarfélaga eru oftast en ekki ótryggð. Afleiðusamningar eru almennt gerðir samkvæmt ISDA rammasamningi með CSA-viðauka eða samsvarandi skilmálum með handveði í reiðufé eða verðbréfum.

Samstæðan notar í sumum tilfellum ábyrgðir til að draga úr útlánaáhhættu, en þar sem ábyrgðir lækka ekki hámarksútlánaáhhættu heldur flytja hana frá einum mótaðila til annars eru þær ekki taldar hafa fjárhagsleg áhrif hér. Undantekning eru ríkisábyrgðir í tengslum við stuðnings- og viðbótarlán sem veitt voru sem hluti aðgerða vegna COVID-19 heimsfaraldursins og sýndar eru undir aðrar tryggingar. Kvaðir í lánasamningum eru einnig mikilvægar en lækka ekki hámarksútlánaáhhættu.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

49. (framhald)

Mat á tryggingum byggir á markaðsverði, opinberu fasteignamati eða álitu sérfræðinga samstæðunnar, eftir því hvað er tiltækt hverju sinni. Þegar um er að ræða fiskiskip eru aflaheimildir þess taldar með í matinu á fjárhagslegum áhrifum trygginga. Tryggingum er úthlutað samkvæmt fjárhæðum lánakrafnanna, ekki bókfærðu virði, og eru metnar án áhrifa tryggingaþekju umfram lánsfjárhæð. Þetta þýðir að ef virði trygginga tiltekinna lána er hærra en fjárhæð kröfu, er mismunurinn undanskilinn til að endurspeglar raunverulega áhættu samstæðunnar gagnvart útlánaáhættu. Heildarvirði veðsettra eigna getur því verið hærra en taflan gefur til kynna. Hámarksútlánaáhætta er metin á hreinu bókfærðu virði, og getur úthlutun trygginga því í einhverjum tilvikum verið hærri. Fyrir eignaleigusamninga er samstæðan áfram eigandi hins leigða. Í töflunni hér fyrir neðan eru 38.872 milljónir króna taldar sem trygging vegna þessa.

Eftirfarandi töflur sýna hámarksútlánaáhættu eftir fjáreignum og tegund trygginga. Yfirlit yfir tryggingar sem samstæðan hefur til að milda útlánaáhættu er sýnt hér að neðan fyrir skuldbindingar sem flokkast á stig 1 eða 2 og skuldbindingar sem flokkast á stig 3:

31. desember 2020	Hámarks- útlána- áhætta	Fasteignir	Skip	Handbært fé og verðbréf	Bifreiðar og tæki	Aðrar tryggingar	Útlánaáhætta tryggð með veði	Útlánaáhætta ekki tryggð með veði	Virðisrymun
Tryggingar til mildunar útlánaáhættu á stigi 1 og 2									
Afleiðusamningar	9.913	-	-	5.318	-	-	5.318	4.595	-
Útlán og lánsloforð til viðskiptavina:	1.136.660	706.096	95.947	11.869	49.504	102.673	966.089	170.571	10.957
Einstaklingar	464.333	382.505	7	376	14.327	151	397.366	66.967	1.939
Verslun og þjónusta	149.751	61.610	157	659	25.444	32.211	120.081	29.670	4.029
Byggingariðnaður	54.812	41.329	11	1.297	2.108	2.249	46.994	7.818	570
Orkuiðnaður	8.989	6.545	-	1	14	14	6.574	2.415	25
Fjármálastarfsemi	8.915	1.083	-	26	-	3.543	4.652	4.263	2
Iðnaður og flutningar	102.499	39.750	12	178	7.088	29.500	76.528	25.971	1.127
Fjárfestingarfélög	21.626	6.903	-	1.891	79	11.125	19.998	1.628	709
Opinberir aðilar og félagasamtök	16.258	1.007	-	5	28	-	1.040	15.218	20
Fasteignafélög	173.328	149.991	-	7.424	343	1.157	158.915	14.413	2.280
Sjávarútvegur	136.149	15.373	95.760	12	73	22.723	133.941	2.208	256
Samtals	1.146.573	706.096	95.947	17.187	49.504	102.673	971.407	175.166	10.957
Tryggingar til mildunar útlánaáhættu á stigi 3									
Útlán og lánsloforð til viðskiptavina:	22.445	14.644	1.556	2.704	725	917	20.546	1.899	7.612
Einstaklingar	6.739	5.973	21	3	144	4	6.145	594	935
Verslun og þjónusta	3.803	1.706	691	3	232	780	3.412	391	2.573
Byggingariðnaður	913	630	-	-	87	50	767	146	151
Iðnaður og flutningar	2.118	431	810	51	246	71	1.609	509	1.922
Fjárfestingarfélög	3.345	714	-	2.611	6	-	3.331	14	284
Opinberir aðilar og félagasamtök	1	1	-	-	-	-	1	-	-
Fasteignafélög	5.383	5.082	5	36	7	12	5.142	241	1.565
Sjávarútvegur	143	107	29	-	3	-	139	4	182
Samtals	22.445	14.644	1.556	2.704	725	917	20.546	1.899	7.612

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

49. (framhald)

31. desember 2019

	Hámarks- útlána- áhætta	Fasteignir	Skip	Handbært fé og verðbréf	Bifreiðar og tæki	Aðrar tryggingar	Útlánaáhætta tryggð með veði	Útlánaáhætta ekki tryggð með veði	Virðisrýmun
Tryggingar til mildunar útlánaáhættu á stigi 1 og 2									
Afleiðusamningar	9.485	-	-	1.757	-	-	1.757	7.728	-
Útlán og lánsloforð til viðskiptavina:	1.012.821	622.021	87.217	7.001	49.865	80.043	846.147	166.674	5.056
Einstaklingar	374.718	292.701	7	417	13.317	116	306.558	68.160	1.579
Verslun og þjónusta	146.149	63.151	777	961	27.124	25.891	117.904	28.245	1.030
Byggingariðnaður	55.236	40.432	4	653	2.130	3.968	47.187	8.049	495
Orkuiðnaður	10.861	5.655	-	366	8	5	6.034	4.827	34
Fjármálastarfsemi	8.894	-	-	123	-	3.621	3.744	5.150	7
Iðnaður og flutningar	99.188	49.944	12	107	6.757	18.566	75.386	23.802	534
Fjárfestingarfélag	23.982	7.748	-	3.281	71	11.930	23.030	952	478
Opinberir aðilar og félagasamtök	15.758	958	-	7	29	-	994	14.764	29
Fasteignafélög	162.795	148.919	5	1.072	301	1.125	151.422	11.373	702
Sjávarútvegur	115.240	12.513	86.412	14	128	14.821	113.888	1.352	168
Samtals	1.022.306	622.021	87.217	8.758	49.865	80.043	847.904	174.402	5.056
Tryggingar til mildunar útlánaáhættu á stigi 3									
Útlán og lánsloforð til viðskiptavina:	22.616	17.100	1.481	333	846	830	20.590	2.026	5.931
Einstaklingar	8.427	7.191	17	12	166	2	7.388	1.039	1.245
Verslun og þjónusta	4.944	2.980	102	22	561	805	4.470	474	1.864
Byggingariðnaður	5.219	4.919	-	197	19	7	5.142	77	261
Iðnaður og flutningar	1.965	253	1.331	102	72	16	1.774	191	1.559
Fjárfestingarfélag	156	149	-	-	-	-	149	7	111
Opinberir aðilar og félagasamtök	15	14	-	-	-	-	14	1	1
Fasteignafélög	1.800	1.567	-	-	9	-	1.576	224	595
Sjávarútvegur	90	27	31	-	19	-	77	13	295
Samtals	22.616	17.100	1.481	333	846	830	20.590	2.026	5.931

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

50. Útlánagæði fjáreigna

Taflan hér á eftir sýnir vergt bókfært virði útlána og útlánaáhættu vegna skuldbindinga utan efnahags. Fjárhæðir eru sundurliðaðar eftir áhættuflokkum og flokkun á stig eftir virðisrýmunaraðferð, þ.e. stig 1, 2 og 3.

Samstæðan notar eigin líkön til að meta vanefndalíkur viðskiptavina. Líkönin úthluta hverjum viðskiptavini einn af tíu áhættuflokkum. Áhættuflokkur 10 er fyrir viðskiptavini í vanskilum en áhættuflokkar 1-9 eru fyrir viðskiptavini sem ekki eru í vanskilum. Áhættuflokkar eru niður á viðskiptavini en ekki einstaka lánveitingu.

Áhættumat stærri fyrirtækja er byggt á nýjustu fjárhagsupplýsingum þeirra ásamt mati bankans á stjórnendum þeirra, markaðsstöðu og atvinnugrein.

Fyrir einstaklinga og smærri fyrirtæki notar samstæðan tvö tölfræðileg áhættumatslíkön. Annað líkanið er fyrir einstaklinga og hitt er fyrir smærri fyrirtæki með heildarlán frá samstæðunni innan við 150 milljónir króna. Þessi líkön styðjast við upplýsingar um greiðslusögu viðskiptavinar, skuldsetningu, innlán og lýðfræðilegar breytur til að meta líkindi þess að viðskiptavinir lendi í vanskilum á næstu 12 mánuðum.

Flokkar 1-4 tákna litla áhættu, flokkar 5-6 miðlungsáhættu, flokkar 7-8 meiri áhættu, flokkur 9 mikla áhættu og áhættuflokkur 10 stendur fyrir viðskiptavini sem eru í vanskilum. Óflokkað eru lán sem enn á eftir að flokka.

Frekari upplýsingar um áhættuflokka, þar á meðal upplýsingar um röðun skuldara í áhættuflokka og líkur á vanskilum þeirra, er að finna í kafla 4.2.2 í óendurskoðaðri áhættuskýrslu 2020.

Sami viðskiptavinurinn getur samtímis verið með lán og skuldbindingar utan efnahags sem eru á stigi 1 og 2. Ef viðskiptavinurinn er hins vegar með skuldbindingu sem uppfyllir skilyrði fyrir flokkun á stig 3, þá eru öll hans lán og skuldbindingar flokkaðar á stig 3.

Vegna COVID-19 heimsfaraldursins þá færði samstæðan hluta af eignum sínum af stigi 1 yfir á stig 2 á fyrri hluta árs 2020. Fyrir utan að 12 mánaða vænt útlánatap breyttist í að vera út líftímann, þá var sérstökum skölunarstuðli beitt á vænt útlánatap á lántaka í ferðapjónustu, sjá skýringu 3.

31. desember 2020

Útlán til viðskiptavina:	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Áhættuflokkur 1-4	232.806	1.209	-	234.015
Áhættuflokkur 5-6	346.781	62.788	-	409.569
Áhættuflokkur 7-8	217.368	80.867	-	298.235
Áhættuflokkur 9	38.290	14.684	-	52.974
Áhættuflokkur 10	-	-	29.247	29.247
Óflokkað	190	1	-	191
	835.435	159.549	29.247	1.024.231
Vænt útlánatap	(3.645)	(6.482)	(7.387)	(17.514)
Bókfært virði	831.790	153.067	21.860	1.006.717

Lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir utan efnahags:	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Áhættuflokkur 1-4	64.781	1.341	-	66.122
Áhættuflokkur 5-6	51.169	6.461	-	57.630
Áhættuflokkur 7-8	10.852	16.227	-	27.079
Áhættuflokkur 9	1.142	553	-	1.695
Áhættuflokkur 10	-	-	809	809
Óflokkað	99	8	-	107
	128.043	24.590	809	153.442
Vænt útlánatap	(347)	(483)	(225)	(1.055)
Bókfært virði	127.696	24.107	584	152.387

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

50. (framhald)

31. desember 2020	Áhættu- flokkur 1-4	Áhættu- flokkur 5-6	Áhættu- flokkur 7-8	Áhættu- flokkur 9	Áhættu- flokkur 10	Óflokkuð lán	Vænt útlánatap	Samtals
Útlán og lánsloforð til viðskiptavina:								
Einstaklingar	94.574	182.706	153.088	35.928	7.646	4	(2.874)	471.072
Verslun og þjónusta	25.813	62.494	58.182	7.121	6.402	144	(6.602)	153.554
Byggingariðnaður	4.809	22.332	26.078	2.130	1.064	33	(721)	55.725
Orkuiðnaður	5.006	3.338	670	-	-	-	(25)	8.989
Fjármálastarfsemi	5.816	2.650	443	-	-	8	(2)	8.915
Iðnaður og flutningar	15.557	56.578	28.547	2.895	4.039	50	(3.049)	104.617
Fjárfestingarfélag	868	5.171	14.695	1.599	3.628	2	(993)	24.970
Opinberir aðilar og félagasamtök	14.525	1.400	324	1	1	28	(20)	16.259
Fasteignafélög	46.297	82.945	42.299	4.057	6.950	8	(3.845)	178.711
Sjávarútvegur	86.872	47.585	988	938	326	21	(438)	136.292
Samtals	300.137	467.199	325.314	54.669	30.056	298	(18.569)	1.159.104

31. desember 2019

Útlán til viðskiptavina:	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Áhættuflokkur 1-4	226.347	289	-	226.636
Áhættuflokkur 5-6	388.936	1.385	-	390.321
Áhættuflokkur 7-8	204.979	14.487	-	219.466
Áhættuflokkur 9	33.880	7.544	-	41.424
Áhættuflokkur 10	-	-	27.160	27.160
Óflokkað	4.676	93	154	4.923
	858.818	23.798	27.314	909.930
Vænt útlánatap	(3.645)	(953)	(5.700)	(10.298)
Bókfært virði	855.173	22.845	21.614	899.632
Lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir utan efnahags:	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Áhættuflokkur 1-4	58.327	25	-	58.352
Áhættuflokkur 5-6	58.271	253	-	58.524
Áhættuflokkur 7-8	15.334	1.757	-	17.091
Áhættuflokkur 9	1.095	186	-	1.281
Áhættuflokkur 10	-	-	1.233	1.233
Óflokkað	8	5	-	13
	133.035	2.226	1.233	136.494
Vænt útlánatap	(403)	(55)	(231)	(689)
Bókfært virði	132.632	2.171	1.002	135.805

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

50. (framhald)

31. desember 2019	Áhættu- flokkur 1-4	Áhættu- flokkur 5-6	Áhættu- flokkur 7-8	Áhættu- flokkur 9	Áhættu- flokkur 10	Óflokkuð lán	Vænt útlánatap	Samtals
Útlán og lánsloforð til viðskiptavina:								
Einstaklingar	76.119	151.224	115.042	29.537	9.517	4.530	(2.824)	383.145
Verslun og þjónusta	29.718	81.536	31.572	3.968	6.810	383	(2.894)	151.093
Byggingariðnaður	3.354	33.345	17.924	1.120	5.468	-	(756)	60.455
Orkuiðnaður	5.045	3.846	2.004	-	-	-	(34)	10.861
Fjármálastarfsemi	8.848	30	17	-	-	6	(7)	8.894
Iðnaður og flutningar	26.474	59.108	11.775	2.363	3.526	-	(2.093)	101.153
Fjárfestingarfélag	2.803	9.198	11.090	1.367	268	1	(589)	24.138
Opinberir aðilar og félagasamtök	12.761	2.733	268	11	15	15	(30)	15.773
Fasteignafélög	52.934	64.623	42.304	3.631	2.400	-	(1.297)	164.595
Sjávarútvegur	66.932	43.202	4.561	708	389	1	(463)	115.330
Samtals	284.988	448.845	236.557	42.705	28.393	4.936	(10.987)	1.035.437

51. Lán til viðskiptavina í ferðapjónustu sem eru útsett fyrir áhrifum COVID-19 heimsfaraldursins

Til að gera grein fyrir þeirri óvissu sem er í rekstrarumhverfi fyrirtækja í ferðapjónustu sem endurspeglast ekki í núverandi áhættuflokk þeirra, þá eru þau flokkuð í fjóra flokka eftir því hversu næm þau eru fyrir ýmsum forsendum um hvenær vænta má að ferðamenn komi aftur til Íslands. Grunnsviðsmyndin gerir ráð fyrir um 700.000 ferðamönnum til landsins árið 2021.

Flokkur 1: rekstrarhæfur þó að mun færri ferðamenn komi til landsins árið 2021

Flokkur 2: rekstrarhæfur með umliðun þó að mun færri ferðamenn komi til landsins árið 2021

Flokkur 3: rekstrarhæfur ef fjöldi ferðamanna árið 2021 verður álíka og grunnsviðsmyndin

Flokkur 4: rekstrarhæfur árið 2021 ef það er betra en grunnsviðsmyndin

Þar sem aukning í útlánaáhættu var umtalsverð (flokkar 2-4), voru útlánin flutt á stig 2. Að auki var skölunarstuðli beitt á vænt útlánatap, sambærilegt við hækkun um þrjá áhættuflokka, og virðismat trygginga þeirra flokka sem eru útsettari fyrir áhrifum er lækkað í verri sviðsmyndum.

31. desember 2020

Lán til fyrirtækja í ferðapjónustu	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Flokkur 1.....	1.903	308	-	2.211
Flokkur 2.....	-	30.503	406	30.909
Flokkur 3.....	-	58.610	2.579	61.189
Flokkur 4.....	-	3.317	3.612	6.929
	1.903	92.738	6.597	101.238
Vænt útlánatap	(24)	(4.483)	(2.529)	(7.036)
Bókfært virði	1.879	88.255	4.068	94.202

Skuldbindingar utan efnahags og ábyrgðir veittar viðskiptavinum í ferðapjónustu

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Flokkur 1.....	50	2	-	52
Flokkur 2.....	-	13.416	51	13.467
Flokkur 3.....	-	5.118	163	5.281
Flokkur 4.....	-	429	17	446
	50	18.965	231	19.246
Vænt útlánatap	(3)	(363)	(101)	(467)
Samtals	47	18.602	130	18.779

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

52. Greiðsluúrræði

Fyrir viðskiptavinum sem eiga í greiðsluferðileikum, hvort heldur sem er tímabundið eða varanlega, getur samstæðan að vissum skilyrðum uppfylltum gripið til vægari úrræða en innheimtuaðgerða. Dæmi um slík úrræði væri frýsting greiðslna, lánalenging, vanskil færð á höfuðstól láns eða að fallið er frá kvöðum í lánasamningi. Talað er um að slík lán hafi hlotið umliðun.

Nánar er fjallað um samband umliðunar og flokkunar í stig á skýringu 67.4.

Hafi fjáreign hlotið umliðun, flokkast hún sem slík í a.m.k. 24 mánuði. Fjáreign er flokkuð með umliðun, nema viðskiptavinur uppfylli öll neðangreind skilyrði:

- Ekkert lán viðskiptavinar telst vera með verulega aukningu á útlánaáættu; og
- Öll lán viðskiptavinar eru í undir 30 daga vanskilum; og
- A.m.k. tvö ár eru liðin frá því að umliðunaratburður átti sér stað; og
- Reglulegar greiðslur af umtalsverðri fjárhæð höfuðstóls eða vaxta hafa verið greiddar a.m.k. á hálfu tímabilinu

Í kjölfar COVID-19 heimsfaraldursins, þá tók samstæðan þátt í sérstökum úrræðum ásamt öðrum lánastofnunum fyrir tilstilli stjórnvalda til að veita viðskiptavinum greiðsluhlé. Í ársflutareikningi samstæðunnar fyrir þriðja ársfjórðung 2020 var sýnt umfang veittra greiðsluhléa sem féllu undir þetta samkomulag. Samkomulaginu lauk 30. september 2020 og öllum greiðsluhléum tengdu því er nú lokið. Umsóknir um framlengingar á greiðsluhléi hafa verið metnar sérstaklega og flokkast nú sem umliðun.

Ferðaþjónustan er mikilvæg atvinnugrein á Íslandi, en áhrif hennar eru víðtæk og ekki eingöngu bundin við hótél, bílaleigur eða ferðaskipulagningar. Samstæðan vaktar ferðaþjónustuna sem hliðar-atvinnugreinaflokkun í viðbót við hefðbundnu atvinnugreinaflokkunina. Skilin eru þó ekki alltaf skýr og sem dæmi má nefna að fasteignafélög með dreift eignasafn sem treysta að hluta á leigutekjur frá aðilum í ferðaþjónustu eru ekki flokkaðar með ferðaþjónustu. Um helmingur fjárhæðarinnar í umliðun utan ferðaþjónustu er vegna lána sem hafa fengið greiðsluhlé af slíkum ástæðum.

Eftirfarandi tafla veitir yfirlit yfir fjáreignir samstæðunnar sem falla undir umliðun. Þau lán sem nú falla undir umliðun og voru í greiðsluhléi á árinu eru sýnd sérstaklega.

31. desember 2020

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Einstaklingar	932	5.249	2.068	8.249
- þar af sem voru í COVID-19 greiðsluhléi	83	3.031	55	3.169
Fyrirtæki	209	104.523	13.608	118.340
- Innan hliðar-atvinnugreinaflokkun ferðaþjónustu.....	-	62.295	5.747	68.042
- þar af sem voru í COVID-19 greiðsluhléi	-	54.945	321	55.266
- Utan hliðar-atvinnugreinaflokkun ferðaþjónustu.....	209	42.228	7.861	50.298
- þar af sem voru í COVID-19 greiðsluhléi	40	24.038	35	24.113
Brúttó bókfært virði	1.141	109.772	15.676	126.589

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Einstaklingar	(10)	(127)	(176)	(313)
- þar af sem voru í COVID-19 greiðsluhléi	-	(62)	(1)	(63)
Fyrirtæki	(1)	(4.114)	(4.147)	(8.262)
- Innan hliðar-atvinnugreinaflokkun ferðaþjónustu.....	-	(2.787)	(1.888)	(4.675)
- þar af sem voru í COVID-19 greiðsluhléi	-	(2.508)	(136)	(2.644)
- Utan hliðar-atvinnugreinaflokkun ferðaþjónustu.....	(1)	(1.327)	(2.259)	(3.587)
- þar af sem voru í COVID-19 greiðsluhléi	-	(462)	(1)	(463)
Vænt útlánatap	(11)	(4.241)	(4.323)	(8.575)

31. desember 2019

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Einstaklingar	1.615	1.102	1.372	4.089
Fyrirtæki	13.212	8.469	8.289	29.970
Brúttó bókfært virði	14.827	9.571	9.661	34.059

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Einstaklingar	(12)	(41)	(182)	(235)
Fyrirtæki	(77)	(249)	(2.167)	(2.493)
Vænt útlánatap	(89)	(290)	(2.349)	(2.728)

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

53. Fullnustueignir

Upplýsingar um ófjárhagslegar eignir sem samstæðan eignaðist á árinu með því að leysa til sín veð sem sett voru til tryggingar lánum.

	31.12.2020	31.12.2019
Fasteignir og land	1.754	378
Iðnaðartæki og bifreiðar	86	81
Samtals	1.840	459

Samstæðan innleysir veðin samkvæmt settum reglum. Samstæðan notar almennt ekki fullnustueignir í eigin rekstri.

54. Endanlegar afskriftir

Þegar fyrir liggur að frekari innheimtuaðgerðir krafna munu verða árangurslausar eða of kostnaðarsamar þá telst krafa töpuð og er afskrifuð í bókuð samstæðunnar. Afskrift breytir ekki lögvarðri kröfu á viðskiptamann og hafi ekki verið samið um annað skal afskrifuð krafa færð á kröfuvakt. Beri innheimta á kröfuvakt árangur skal ráðstafa innheimtri fjárhæð inn á áður afskrifaðar kröfur.

Brúttó bókfært virði krafna sem hafa verið afskrifaðar en kröfuréttindum er ekki lokið	2020	2019
Einstaklingar	393	578
Fyrirtæki	1.091	1.253
Samtals	1.484	1.831

55. Stórar áhættuskuldbindingar

Þegar heildaráhættuskuldbindingar hóps tengdra viðskiptavina gagnvart samstæðunni nema 10% eða meira af eiginfjárgrunni samstæðunnar er um stóra áhættuskuldbindingu að ræða. Eins og reglugerð nr. 233/2017 kveður á um eru allir fjármálagerningar, bæði þeir sem fram koma á efnahagsreikningi og liðir utan efnahags taldir með þegar fjárhæðir stórra áhættuskuldbindinga eru metnar. Samstæðan notar eigin aðferð til að skilgreina tengsl milli viðskiptavina. Aðferðin endurspeglar túlkun samstæðunnar á a-lið 1. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálaframtæki þar sem hópar tengdra viðskiptavina eru skilgreindir.

Stærð áhættuskuldbindinga er mæld bæði fyrir og eftir frádráttarliði. Eftir frádráttarliði er á uppgjörstigi ein stór áhættuskuldbinding, sem er fjölgun um eina frá síðasta ársuppgjöri. Engin stór áhættuskuldbinding er því umfram 25% af eiginfjárgrunni sem er það hámark sem kveðið er á um í lögunum.

Taflan hér á eftir sýnir stórar áhættuskuldbindingar sem hlutfall af eiginfjárgrunni samstæðunnar, með og án leyfilegs frádrags.

31. desember 2020

Hópar tengdra viðskiptamanna:	Fyrir	Eftir
Áhættuskuldbinding 1	65%	-
Áhættuskuldbinding 2	13%	10%

31. desember 2019

Hópar tengdra viðskiptamanna:	Fyrir	Eftir
Áhættuskuldbinding 1	75%	-

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

56. Lausafjánhætta

Samstæðan skilgreinir lausafjánhættu sem áhættuna af því að geta ekki fjármagnað fjárhagslegar skuldbindingar sínar eða fyrirhugaðan vöxt, eða geta einungis gert það á kjörum sem eru umtalsvert lakari en ríkjandi markaðskjör á hverjum tíma.

Samstæðan er að stærstum hluta fjármögnuð með innlánnum viðskiptavina. Fjárstýring Íslandsbanka ber ábyrgð á fjármögnun bankans og lausafjánhættu í samræmi við innri og ytri mörk og stefnur. Dagleg umsýsla lausafjár er í höndum fjárstýringar. Áhættustýring, sem önnur varnarlína, ber ábyrgð á skýrslugjöf er varðar lausafjánhættu til innri og ytri hagsmunaaðila og hefur heildstæða yfirsýn yfir lausafjánhættu á samstæðugrunni.

57. Lausafjárþekjuhlutfall og fjármögnunarhlutfall

Lykilmælikvarðar við mat á lausafjánhættu eru lausafjárþekjuhlutfall (LCR) og fjármögnunarhlutfall (NSFR). Seðlabanki Íslands, sem setur reglur og hefur eftirlit með lausafjástöðu íslenskra banka, hefur fellt LCR og NSFR mælikvarðana inn í reglur um lausafjárhlutfall og reglur um fjármögnunarhlutfall í erlendum gjaldmiðlum. Samstæðan fylgir leiðbeinandi tilmælum Fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands nr. 2/2010, um bestu framkvæmd lausafjástýringar hjá fjármálafyrirtækjum og reglum nr. 266/2017 um lausafjárþekjuhlutfallið.

Taflan hér á eftir sýnir NSFR og LCR fyrir samstæðuna við árslok 2020 og 2019.

Fjármögnunarhlutfall		31.12.2020	31.12.2019
Allir gjaldmiðlar		123%	119%
Erlendir gjaldmiðlar		179%	156%
Lausafjárþekjuhlutfall		31.12.2020	31.12.2019
Allir gjaldmiðlar		196%	155%
Innlendur gjaldmiðill		95%	110%
Erlendir gjaldmiðlar		463%	325%

31. desember 2020	Allir gjaldmiðlar		Innlendur gjaldmiðill		Erlendir gjaldmiðlar	
	Óvigtað	Vigtað	Óvigtað	Vigtað	Óvigtað	Vigtað
Lausafjáreignir 1. stigs*	182.104	182.104	138.078	138.078	44.027	44.027
Lausafjáreignir 2. stigs	14.648	2.941	14.470	2.941	178	-
Samtals lausafjáreignir	196.752	185.045	152.548	141.019	44.205	44.027
Innlán	542.123	147.611	472.073	120.974	70.049	26.636
Lántaka	2.271	2.271	47	47	2.225	2.225
Annað útlæði	99.949	44.756	68.500	35.605	31.449	9.151
Samtals útlæði	644.343	194.638	540.620	156.626	103.723	38.012
Skammtímalán til lánastofnana**	88.495	88.328	2.077	2.077	86.419	86.252
Annað innflæði	29.842	11.981	21.342	6.221	8.500	5.760
Takmarkanir á innflæði	-	-	-	-	(17.126)	(63.503)
Samtals innflæði	118.337	100.309	23.419	8.298	77.793	28.509
Lausafjárþekjuhlutfall		196%		95%		463%

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

57. (framhald)

31. desember 2019	Allir gjaldmiðlar		Innlendur gjaldmiðill		Erlendir gjaldmiðlar	
	Óvigtað	Vigtað	Óvigtað	Vigtað	Óvigtað	Vigtað
Lausafjäreignir 1. stigs*	157.080	157.080	125.222	125.222	31.858	31.858
Lausafjäreignir 2. stigs	11.942	6.271	8.216	5.751	3.727	520
Samtals lausafjäreignir	169.022	163.351	133.438	130.973	35.585	32.378
Innlán	482.322	139.354	404.233	105.393	78.089	33.961
Lántaka	1.361	1.361	711	711	650	650
Annað útlæði	81.493	30.997	63.481	25.749	18.012	5.248
Samtals útlæði	565.176	171.712	468.425	131.853	96.751	39.859
Skammtímalán til lánastofnana**	54.203	52.335	2.860	2.074	51.343	50.261
Annað innflæði	33.984	14.213	27.697	10.655	6.287	3.558
Takmarkanir á innflæði	-	-	-	-	-	(23.925)
Samtals innflæði	88.187	66.548	30.557	12.729	57.630	29.894
Lausafjäreignir		155%		110%		325%

*1. stigs lausafjäreignir samanstanda af sjóði og innstæðum hjá Seðlabanka Íslands, innlendum skuldabréfum sem eru veðhæf í viðskiptum við SÍ og erlendum ríkisskuldabréfum í samræmi við reglur nr. 266/2017 um lausafjäreignir.

**Skammtímalán til lánastofnana með gjalddaga innan við 30 daga.

Innlán flokkuð samkvæmt reglum um lausafjäreignir

Taflan hér á eftir sýnir niðurbrot innlána samstæðunnar eftir mótaðilum samkvæmt grunnflokkum lausafjäreignir (LCR). Innstæðurnar eru aðgreindar á milli stöðugra og minna stöðugra innlána sem byggist annars vegar á því hvernig viðskiptasambandi milli samstæðunnar og viðkomandi innlánseiganda er háttáð og hins vegar á heildarfjäreign innlána hvers viðskiptavinar miðað við hámarkstryggingar Tryggingarsjóðs innstæðueigenda og fjárfesta.

Hækkun hámarkstryggingarinnar og uppfært mat á viðskiptasambandi innlánseiganda hvað varðar stöðug innlán útskýra hækkun stöðugra innlána frá árslokum 2019.

31. desember 2020	Innlán laus innan 30 daga					
	Minna stöðug	Vægi (%)	Stöðug	Vægi (%)	Bundin innlán	Samtals innlán
Smásöluaðilar	120.510	14%	247.625	5%	75.971	444.106
Fyrirtæki í rekstrarsambandi	3.155	25%	-	5%	-	3.155
Fyrirtæki	77.705	40%	1.959	20%	24.965	104.629
Ríki, sveitarfélög, seðlabankar og opinber fyrirtæki	6.340	40%	1.174	20%	934	8.448
Lífeyrissjóðir	39.105	100%	-	-	23.754	62.859
Innlend fjármálafyrirtæki	38.284	100%	-	-	41.647	79.931
Erlend fjármálafyrirtæki	6.266	100%	-	-	9.819	16.085
Samtals	291.365		250.758		177.090	719.213

31. desember 2019	Innlán laus innan 30 daga					
	Minna stöðug	Vægi (%)	Stöðug	Vægi (%)	Bundin innlán	Samtals innlán
Smásöluaðilar	228.447	12%	83.773	5%	78.870	391.090
Fyrirtæki í rekstrarsambandi	2.446	25%	-	5%	-	2.446
Fyrirtæki	73.739	40%	337	20%	24.589	98.665
Ríki, sveitarfélög, seðlabankar og opinber fyrirtæki	6.813	40%	253	20%	620	7.686
Lífeyrissjóðir	35.405	100%	-	-	24.869	60.274
Innlend fjármálafyrirtæki	28.494	100%	-	-	46.371	74.865
Erlend fjármálafyrirtæki	8.038	100%	-	-	6.174	14.212
Samtals	383.382		84.363		181.493	649.238

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

58. Tímagreining eigna og skulda

Töflurnar hér að neðan sýna tímagreiningu eigna og ónúvirkra greiðslufæða skulda samstæðunnar.

Tímagreining eigna byggir á samningsbundnum gjalddögum. Fyrir skuldabréf og skuldabréfagerninga í fjárfestingarbók er flokkun eftir gjalddögum byggð á samningsbundnum gjalddögum en þegar um skuldabréf og skuldagerninga í veltubók er að ræða er byggt á þeim tíma sem áætlað er að þurfi til að selja eignina.

Töflurnar sýna ónúvirkar samningsbundnar vaxta- og höfuðstólsgreiðslur vegna fjárhagslegra skuldbindinga samstæðunnar. Samtölur fyrir hverja tegund skuldbindinga eru því hærri en samsvarandi tölur á efnahagsreikningi samstæðunnar. Greiðslufæði skuldbindinga, sem ekki er fyrirfram ákveðið, t.d. vegna breytilegra vaxta, verðtryggingar eða gengistryggingar, er áætlað út frá spá um þróun undirliggjandi þátta.

Fyrir samningsbundnar skuldbindingar eru fjárhæðir brotnar niður á tímabil eftir því hvenær samningsbundnar höfuðstólsgreiðslur og áætlaðar greiðslur á vöxtum falla til. Óbundnar innstæður og aðrar skuldbindingar, sem ekki hafa samningsbundinn gjalddaga, eru flokkaðar miðað við að viðskiptavinur krefji samstæðuna um greiðslu við fyrsta tækifæri.

Töflurnar hér á eftir sýna greiðslufæði þeirra afleiðuskuldbindinga samstæðunnar sem hafa neikvætt og jákvætt markaðsvirði á uppgjörsgæði. Fyrir afleiður sem gerðar eru upp án nettunar er greiðslufæði fyrir báða leggina sýnt þar sem ekki er hægt að beita skuldajöfnun við uppgjör.

31. desember 2020	Bókfært virði	Laust til útgr.	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjalddagi	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá SÍ	78.948	29.600	48.060	-	-	1.288	-	78.948
Útlán til lánastofnana	89.920	46.102	43.818	-	-	-	-	89.920
Skuldabréf og skuldagerningar	128.216	-	38.169	34.776	48.047	7.224	-	128.216
Útlán til viðskiptavina	1.006.717	2.562	81.090	96.084	334.520	492.461	-	1.006.717
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	14.851	-	-	-	-	-	14.851	14.851
Aðrar fjáreignir	3.692	2.483	560	643	6	-	-	3.692
Samtals fjáreignir	1.322.344	80.747	211.697	131.503	382.573	500.973	14.851	1.322.344
Innlán SÍ og lánastofnana	39.758	6.073	20.044	10.278	3.368	-	-	39.763
Innlán viðskiptavina	679.455	539.932	65.532	56.764	23.409	27.016	-	712.653
Lántaka	387.274	-	12.677	31.569	327.003	93.434	-	464.683
Víkjandi lán	27.194	-	176	477	3.096	29.903	-	33.652
Aðrar fjárskuldir:	9.721	3.570	1.453	1.227	1.783	2.123	-	10.157
Leiguskuldir	3.962	-	123	369	1.783	2.123	-	4.398
Aðrar skuldir	5.759	3.571	1.330	858	-	-	-	5.759
Samtals fjárskuldir	1.143.402	549.575	99.882	100.315	358.659	152.476	-	1.260.908
		Laust til útgreiðslu	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjalddagi	Samtals
Afleiður gerðar upp brúttó								
Innstreymi	-	41.288	46.627	39.643	-	-	-	127.558
Útstreymi	-	(38.823)	(45.090)	(36.516)	-	-	-	(120.429)
Samtals	-	2.465	1.537	3.127	-	-	-	7.129
Afleiður gerðar upp nettó	-	90	-	-	-	-	-	90
Samtals afleiður - eignir	-	2.555	1.537	3.127	-	-	-	7.219
Afleiður gerðar upp brúttó								
Innstreymi	-	29.311	18.714	29.943	-	-	-	77.968
Útstreymi	-	(30.236)	(20.113)	(33.957)	-	-	-	(84.306)
Samtals	-	(925)	(1.399)	(4.014)	-	-	-	(6.338)
Afleiður gerðar upp nettó	-	(1.752)	-	-	-	-	-	(1.752)
Samtals afleiður - skuldir	-	(2.677)	(1.399)	(4.014)	-	-	-	(8.090)
Samtals fjáreignir fráregnar fjárskuldum	(468.828)	117.047	34.124	31.055	348.497	14.851		76.746

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

58. (framhald)

31. desember 2019	Bókfært virði	Laust til útgr.	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjalddagi	Samtals
Handbært fé og innstæður hjá Sí	146.638	28.978	115.981	-	-	1.679	-	146.638
Útlán til lánastofnana	54.376	20.719	33.656	-	-	-	-	54.375
Skuldabréf og skuldagerningar	52.870	7.768	23.998	10.120	10.983	-	-	52.869
Útlán til viðskiptavina	899.632	2.972	88.446	87.462	303.668	417.083	-	899.631
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	18.426	-	-	-	-	-	18.426	18.426
Aðrar fjáreignir	5.757	1.889	525	118	17	-	3.259	5.808
Samtals fjáreignir	1.177.699	62.326	262.606	97.700	314.668	418.762	21.685	1.177.747
Innlán Sí og lánastofnana	30.925	1.992	16.363	8.468	4.580	-	-	31.403
Innlán viðskiptavina	618.313	453.959	78.232	54.994	16.612	62.222	-	666.019
Lántaka	306.381	-	6.991	24.861	267.776	90.610	-	390.238
Víkjandi lán	22.674	-	158	463	2.865	26.482	-	29.968
Aðrar fjárskuldir:	24.772	17.581	2.124	1.276	1.759	2.448	-	25.188
Leiguskuldir	4.256	-	116	349	1.759	2.448	-	4.672
Aðrar skuldir	20.516	17.581	2.008	927	-	-	-	20.516
Samtals fjárskuldir	1.003.065	473.532	103.868	90.062	293.592	181.762	-	1.142.816
		Laust til	1-3	3-12		Meira en	Enginn	
		útgreiðslu	mánuðir	mánuðir	1-5 ár	5 ár	gjaldhagi	Samtals
Afleiður gerðar upp brúttó								
Innstreymi	-	92.680	28.583	74.731	-	-	-	195.994
Útstreymi	-	(82.832)	(27.964)	(73.544)	-	-	-	(184.340)
Samtals	-	9.848	619	1.187	-	-	-	11.654
Afleiður gerðar upp nettó	-	273	-	-	-	-	-	273
Samtals afleiður - eignir	-	10.121	619	1.187	-	-	-	11.927
Afleiður gerðar upp brúttó								
Innstreymi	-	57.542	36.133	43.218	-	-	-	136.893
Útstreymi	-	(59.615)	(37.222)	(44.915)	-	-	-	(141.752)
Samtals	-	(2.073)	(1.089)	(1.697)	-	-	-	(4.859)
Afleiður gerðar upp nettó	-	(323)	-	-	-	-	-	(323)
Samtals afleiður - skuldir	-	(2.396)	(1.089)	(1.697)	-	-	-	(5.182)
Samtals fjáreignir frádragar fjárskuldum	(411.206)	171.255	9.346	23.960	237.000	21.685	52.040	

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

58. (framhald)

Liðir utan efnahags

Töflurnar hér fyrir neðan sýna samningsbundnar skuldbindingar samstæðunnar vegna skuldbindinga utan efnahags gagnvart viðskiptavinum, annað hvort vegna loforða um lánveitingar eða vegna ábyrgða sem veittar hafa verið þriðja aðila. Fjárhæðirnar eru hámarksfjárhæðir og er ekki tekið tillit til þess að samstæðan gæti lækkað yfirdráttar- og greiðslukortaheimildir áður en þær verða fullnýttar. Þessar skuldbindingar tilheyra fyrsta gjalddagátímabilinu þar sem samstæðan gæti í hverju tilfelli fyrir sig verið krafín um að mæta þeim samningsbundnu skuldbindingum strax.

	Laust til útgreiðslu	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	Meira en 1-5 ár	Meira en 5 ár	Enginn gjaldtagi	Samtals
31. desember 2020							
Fjárhagslegar ábyrgðir	23.189	-	-	-	-	-	23.189
Óáðregnar lánalínur	40.026	-	-	-	-	-	40.026
Ónýttar yfirdráttarheimildir	56.746	-	-	-	-	-	56.746
Ónýttar greiðslukortaheimildir	32.427	-	-	-	-	-	32.427
Samtals liðir utan efnahags	152.388	-	-	-	-	-	152.388
31. desember 2019							
Fjárhagslegar ábyrgðir	18.861	-	-	-	-	-	18.861
Óáðregnar lánalínur	35.443	-	-	-	-	-	35.443
Ónýttar yfirdráttarheimildir	51.338	-	-	-	-	-	51.338
Ónýttar greiðslukortaheimildir	30.163	-	-	-	-	-	30.163
Samtals liðir utan efnahags	135.805	-	-	-	-	-	135.805

59. Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er sú áhætta að verðbreytingar á mörkuðum, svo sem breytingar á vöxtum, gengi gjaldmiðla, hlutabréfaverði, verðtryggingu og hrávöruverði, hafi óhagstæð áhrif á fjármálagerninga samstæðunnar og þar með á afkomu hennar og eigið fé. Markaðsáhætta er tilkomin vegna misvægis í efnahagsreikningi samstæðunnar og stöðutöku í skuldabréfum, gjaldeyri og hlutabréfum, auk þess sem áhætta skapast af stöðum í afleiðusamningum.

Markaðsáhætta er flokkuð í veltubók og fjárfestingarbók. Markaðsáhætta í veltubók tengist viðskiptum samstæðunnar til skamms eða meðallangs tíma í verðbréfum, erlendum gjaldmiðlum, öðrum fjármálagerningum og afleiðum. Allar fjárhagslegar eignir og skuldbindingar í veltubók eru bókfærðar á gangvirði og allar gangvirðisbreytingar endurspeglast strax í rekstrarreikningi. Stöður sem mynda markaðsáhættu í fjárfestingarbók tengjast verðbréfum sem fjárfest er í til lengri tíma, óskráðum verðbréfum eða stöðum í dóttur- og hlutdeildarfélögum. Stór hluti markaðsáhættu í fjárfestingarbók kemur til vegna misvægis í samsetningu eigna og skuldbindinga, til dæmis með tilliti til erlendra gjaldmiðla, vaxta, verðtryggingar eða annarra þátta sem geta haft áhrif á afkomu eða flökt í afkomu samstæðunnar. Skýr mörk eru sett varðandi slíkt misvægi og eru stjórnendur og stjórn reglulega upplýst um þá áhættu sem í því felst.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

60. Vaxtaáhætta

Vaxtaáhætta er skilgreind sem þau áhrif sem óhagstæðar hreyfingar á vöxtum geta haft á eigið fé eða afkomu samstæðunnar. Næmismælingum eins og punktvirði (e. basis-point-value) er beitt til þess að mæla og stýra vaxtaáhættu. Punktvirði segir til um hvernig gangvirði undirliggjandi stöðu breytist ef vaxtaferlar hliðrast upp um 0,01 prósentustig (einn punkt).

Vaxtaáhætta í veltubók

Fjárfestingar í veltubók skuldabréfa eru aðallega í ríkisskuldabréfum, skuldabréfum sveitarfélaga, sértryggðum skuldabréfum útgefnum af íslenskum bönkum og íbúðabréfum með ríkisábyrgð. Skuldabréf og víxlar í lausafjár safni samstæðunnar teljast einnig til veltubókar. Hafa ber í huga að heildarvirði gnótt- og skortstaðna í töflunum hér að neðan þarf ekki nauðsynlega að vera það sama og í skýringu 19 þar sem hér er um að ræða samtölu gnótt- og skortstaðna áður en hrein staða í hverju bréfi er reiknuð.

	31.12.2020			31.12.2019		
	Markaðs- virði	Meðal- líftími	Punktvirði	Markaðs- virði	Meðal- líftími	Punktvirði
Skuldabréf og skuldagerningar veltubókar, gnóttstaða						
Verðtryggð	4.103	1,87	(0,77)	1.143	6,84	(0,78)
Óverðtryggð	86.829	0,66	(5,70)	31.855	0,41	(1,29)
Samtals	90.932	0,71	(6,47)	32.998	0,63	(2,07)

	31.12.2020			31.12.2019		
	Markaðs- virði	Meðal- líftími	Punktvirði	Markaðs- virði	Meðal- líftími	Punktvirði
Skuldabréf og skuldagerningar veltubókar, skortstaða						
Verðtryggð	224	6,00	0,12	150	6,00	0,10
Óverðtryggð	351	5,00	0,17	615	4,00	0,28
Samtals	575	5,39	0,29	765	4,39	0,38
Hrein staða veltubókar skuldabréfa	90.357	0,68	(6,18)	32.233	0,54	(1,69)

Eftirfarandi tafla sýnir vaxtanæmi veltubókar samstæðunnar gagnvart samsíða 100 punkta hliðrunar allra vaxtaferla.

Næmisgreining á skuldabréfum og öðrum skuldagerningum	31.12.2020		31.12.2019		
	Hagnaður (tap)				
	Samsíða hliðrun vaxtaferils (punktar)	Hliðrun niður	Hliðrun upp	Hliðrun niður	Hliðrun upp
Mynt					
ISK, verðtryggð	100	78	(78)	87	(87)
ISK, óverðtryggð	100	393	(393)	44	(44)
EUR	100	108	(108)	40	(40)
USD	100	12	(12)	32	(32)
Aðrar myntir samtals	100	61	(61)	9	(9)
Samtals		652	(652)	212	(212)

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

60. (framhald)

Vaxtaáhætta í fjárfestingarbók

Vaxtaáhætta í fjárfestingarbók er til komin vegna kjarnastarfsemi samstæðunnar. Þessi vaxtaáhætta felst einkum í hættu á tapi vegna sveiflna í framtíðargreiðsluflæði eða gangvirði fjármálagerninga vegna vaxtabreytinga sem endurspeglar þá staðreynd að eignir og skuldir samstæðunnar hafa mismunandi gjalddaga og eru verðlagðar miðað við mismunandi vaxtagrunn.

Eftirfarandi tafla sýnir vaxtanæmi fjárfestingarbókar samstæðunnar gagnvart samsíða 100 punkta hliðrunar allra vaxtaferla, að öllu öðru óbreyttu, skipt eftir vaxtabindingartímabilum.

Vaxtanæmi fjárfestingarbókar

31. desember 2020

Mynt	0-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-2 ár	2-5 ár	5-10 ár	Yfir 10 ár	Samtals
ISK, verðtryggð	-	(108)	236	(2.554)	4.388	(1.232)	730
ISK, óverðtryggð	(13)	(28)	(43)	(945)	(218)	(4)	(1.251)
EUR	60	(58)	(34)	123	-	(1)	90
SEK	(5)	-	-	-	-	-	(5)
USD	27	-	-	-	-	(1)	26
Aðrar myntir	(2)	(12)	-	(8)	-	(6)	(28)
Samtals	67	(206)	159	(3.384)	4.170	(1.244)	(438)

31. desember 2019

Mynt	0-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-2 ár	2-5 ár	5-10 ár	Yfir 10 ár	Samtals
ISK, verðtryggð	55	60	(442)	(1.668)	1.995	193	193
ISK, óverðtryggð	7	(12)	11	89	(10)	(9)	76
EUR	(17)	(20)	(29)	118	-	(2)	50
SEK	10	-	-	-	-	-	10
USD	(42)	-	-	-	-	(1)	(43)
Aðrar myntir	12	(11)	-	41	-	(6)	36
Samtals	25	17	(460)	(1.420)	1.985	175	322

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

61. Gjaldeyrissáhlættta

Gjaldeyrissáhlættta er áhlættan af því að afkoma eða eigið fé verði fyrir neikvæðum áhrifum af völdum breytinga á gengi erlendra gjaldmiðla, vegna viðskipta í erlendum gjaldmiðlum eða vegna misræmis í myntsamsetningu eigna og skulda.

Greining á gjaldeyrissáhlætttu hér að neðan byggist á samningsbundnum gjaldmiðli sérhvers undirliggjandi efnahagsliðar. Að auki eru liðir utan efnahagsreiknings, sem bera gjaldeyrissáhlætttu, taldir með í heildargjaldeyrissjöfnuði samstæðunnar. Fjárhæðir liða utan efnahagsreiknings endurspeglar nafnverðsfjárhæðir afleiðna og stundarsamninga.

Serú C forgangshlutabréf í Visa Inc., sem samstæðan á, eru tekin með í gjaldeyrissjöfnuði þrátt fyrir að þau séu flokkuð sem fastafjármunir til sölu.

Eignir og skuldir eftir myntum 31. desember 2020

Eignir	EUR	USD	GBP	CHF	JPY	SEK	NOK	DKK	CAD	Aðrar erl. myntir	Samtals erl. myntir
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	779	281	148	45	17	54	56	101	31	119	1.631
Útlán til lánastofnana	28.586	44.519	1.301	422	248	880	9.487	415	375	100	86.333
Skuldabréf og skuldagerningar	25.052	3.932	7	-	-	3.894	11.195	-	-	-	44.080
Útlán til viðskiptavina	127.317	31.584	1.160	521	3.330	84	3.215	2.788	7.468	29	177.496
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	32	1.551	338	-	-	152	32	-	-	-	2.105
Aðrar eignir	606	124	-	-	-	34	-	-	3	-	767
Eignir samtals	182.372	81.991	2.954	988	3.595	5.098	23.985	3.304	7.877	248	312.412
Skuldir											
Innlán lánastofnana	10.958	788	23	-	-	-	1	-	-	-	11.770
Innlán viðskiptavina	26.757	30.607	3.917	517	386	1.017	3.132	2.277	392	20	69.022
Afleiðusamningar og skortstöður	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	9
Lántaka	143.255	-	-	-	-	38.589	21.169	-	-	-	203.013
Víkjandi lán	-	-	-	-	-	27.194	-	-	-	-	27.194
Aðrar skuldir	415	114	-	-	-	19	-	29	1	-	578
Skuldir samtals	181.385	31.509	3.940	517	386	66.828	24.302	2.306	393	20	311.586
Hrein staða efnahagsreiknings	987	50.482	(986)	471	3.209	(61.730)	(317)	998	7.484	228	826
Hrein staða utan efnahagsreiknings	463	(46.840)	920	(484)	(3.198)	61.672	268	(829)	(7.468)	(276)	4.228
Hrein staða	1.450	3.642	(66)	(13)	11	(58)	(49)	169	16	(48)	5.054

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

61. (framhald)

Eignir og skuldir eftir myntum 31. desember 2019

Eignir	EUR	USD	GBP	CHF	JPY	SEK	NOK	DKK	CAD	Aðrar erl. myntir	Samtals erl. myntir
Handbært fé og innstæður hjá Seðlabanka Íslands	942	319	210	52	24	51	73	114	58	123	1.966
Útlán til lánastofnana	11.689	25.740	1.650	378	534	116	9.707	1.294	272	687	52.067
Skuldabréf og skuldagerningar	12.930	10.937	3	-	-	-	8.232	-	-	-	32.102
Útlán til viðskiptavina	112.185	29.486	2.037	581	3.185	3	3.408	635	6.005	33	157.558
Hlutabréf og eiginfjárgerningar	31	3.371	419	-	-	-	27	-	-	-	3.848
Aðrar eignir	390	1.866	338	6	-	73	2	20	-	458	3.153
Eignir samtals	138.167	71.719	4.657	1.017	3.743	243	21.449	2.063	6.335	1.301	250.694
Skuldir											
Innlán lánastofnana	9.145	558	1	-	-	-	-	-	-	-	9.704
Innlán viðskiptavina	32.247	27.939	3.810	385	395	874	3.317	3.617	453	42	73.079
Lántaka	91.809	-	-	-	-	37.768	19.565	-	-	-	149.142
Víkjandi lán	-	-	-	-	-	22.674	-	-	-	-	22.674
Aðrar skuldir	1.728	944	558	35	3	162	5	47	2	665	4.149
Skuldir samtals	134.929	29.441	4.369	420	398	61.478	22.887	3.664	455	707	258.748
Hrein staða efnahagsreiknings	3.238	42.278	288	597	3.345	(61.235)	(1.438)	(1.601)	5.880	594	(8.054)
Hrein staða utan efnahagsreiknings	(4.344)	(41.574)	(231)	(610)	(3.345)	61.127	1.255	1.726	(5.840)	(203)	7.961
Hrein staða	(1.106)	704	57	(13)	-	(108)	(183)	125	40	391	(93)

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

61. (framhald)

Taflan hér á eftir sýnir áhrif 10% veikingar eða styrkingar gengis gjaldmiðla þar sem samstæðan var með opnar stöður á uppgjörsdegi, að öllu öðru óbreyttu.

Næmisgreining á gjaldeyrisáhættu	31.12.2020		31.12.2019	
	Hagnaður eða (tap)			
Gjaldmiðill	-10%	10%	-10%	10%
EUR	(145)	145	111	(111)
USD	(364)	364	(70)	70
GBP	7	(7)	(6)	6
CHF	1	(1)	1	(1)
JPY	(1)	1	-	-
SEK	6	(6)	11	(11)
NOK	5	(5)	18	(18)
DKK	(17)	17	(13)	13
CAD	(2)	2	(4)	4
Aðrar erlendar myntir	5	(5)	(39)	39
Samtals	(505)	505	9	(9)

62. Hlutabréf og eiginfjárgæringar

Hlutabréf og eiginfjárgæringar í veltubók samstæðunnar koma til vegna flæðiviðskipta og viðskiptavaktar með skráð hlutabréf í kauphöll Nasdaq Iceland. Hlutabréf og eiginfjárgæringar í fjárfestingarbók eru annaðhvort metin sem tilskilin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eða flokkuð sem fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi.

Taflan hér á eftir sýnir áhrif 10% hliðrunar á hlutabréfaverði á eigið fé samstæðunnar og rekstrarreikning að öllu öðru óbreyttu. Varnir afleiðusamninga eru undanskildar hér.

Næmisgreining á hlutabréfum og eiginfjárgæringum	Breyting á verðmæti	31.12.2020		31.12.2019	
		Hagnaður eða (tap)			
Eignasafn		Hliðrun niður	Hliðrun upp	Hliðrun niður	Hliðrun upp
Veltubók	10%	(113)	113	(169)	169
Fjárfestingarbók	10%	(462)	462	(806)	806
Samtals		(575)	575	(975)	975

63. Verðbólguáhætta

Samstæðan ber áhættu vegna óvæntra breytinga á vísitölu neysliverðs þar sem virði verðtryggðra eigna er hærra en virði verðtryggðra skulda. Virði þessara eigna og skulda breytist í samræmi við breytingar á vísitölu neysliverðs á hverjum tíma og allar breytingar á neysliverðsvísitölunni hafa áhrif á afkomu samstæðunnar. 1% hækkun á vísitölunni leiðir til 262 milljóna króna nettóhækkunar á verðtryggingarjöfnuði og 1% lækkun leiðir til samsvarandi lækkunar þegar aðrir áhættuþættir eru óbreyttir.

Villur í stöðum nokkurra afleiðusamninga sem eru utan efnahags olli skekkju í árslokatalöllum 2019. Skuldastaða utan efnahags, sem telur inn í verðtryggingarjöfnuði, lækkaði því um 11.400 milljónir króna. Verðtryggingarjöfnuður í árslok 2019 jókst því úr 9.260 milljónum króna í 20.660 milljónir króna.

	31.12.2020	31.12.2019
Skuldabréf og skuldagæringar	4.684	2.103
Útlán til viðskiptavina	268.062	295.725
Verðtryggðar eignir samtals	272.746	297.828

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

63. (framhald)

	31.12.2020	31.12.2019
Innlán viðskiptavina	90.353	98.766
Lántaka	136.487	125.975
Liðir utan efnahags	19.725	52.427
Verðtryggðar skuldir samtals	246.565	277.168
Verðtryggingarjöfnuður	26.181	20.660

64. Afleiðusamningar

Samstæðan notar afleiðusamninga til að verja sig gegn gjaldeyrisáhættu, vaxtaáhættu og verðbólguáhættu. Samstæðan ber óbeina áhættu vegna tryggingaskyldra samninga viðskiptavina. Kröfur um tryggingar í slíkum viðskiptum eru strangar og er haft stöðugt eftirlit með veðstöðu. Aðrir afleiðusamningar samstæðunnar vegna tilfallandi viðskipta nema óverulegum fjárhæðum.

65. Eiginfjárstýring

Töflurnar hér á eftir sýna eiginfjárgrunn, áhættugrunn, eiginfjárlutföll og vogunarhlutföll samstæðunnar þann 31. desember 2020 og 31. desember 2019.

Eiginfjárpörf samstæðunnar er reiknuð samkvæmt lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki og reglugerð nr. 233/2017 um varfærniskröfur vegna starfsemi fjármálafyrirtækja. Eiginfjárpörf vegna útlánaáhættu og markaðsáhættu er reiknuð með staðalaðferð. Eiginfjárpörf vegna rekstraráhættu er reiknuð með grundvallaraðferð.

Frá og með 1. janúar 2020 gildir hér á landi ákvæði 501. gr. reglugerðar (ESB) nr. 575/2013, sem kveður á um afslátt vegna áhættuskuldbindinga lítilla og meðalstórra fyrirtækja (e. SME factor). Áhrifin lækka áhættugrunn um 13,7 milljarða króna sem samsvarar 30 punkta hækkun á eiginfjárlutfalli samstæðunnar.

Reglugerð nr. 2017/2395 er varðar mildun áhrifa vegna innleiðingar IFRS 9 á eigin fé var innleidd í íslenskan rétt í maí 2020. Reglugerðin heimilar fjármálastofnunum að innleiða áhrif IFRS 9 á eigin fé í skrefum með því að líta á fyrirfram ákveðið hlutfall virðisrýrnunar sem hluta af eiginfjárbætti 1. Íslandsbanki hefur ákveðið að nýta sér þessa mildunarheimild sem eykur eigin fé bankans um 5,1 milljarð króna, sem samsvarar hækkun eiginfjárlutfalls um 55 punkta.

Samstæðan hefur sett sér markmið um lágmarkseiginfjárlutfall sem miðar að því að tryggja að eiginfjárlutfallið fari ekki niður fyrir heildarkröfu Fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands. Heildarkrafa samstæðunnar um eiginfjárgrunn samkvæmt niðurstöðum könnunar- og matsferlis Fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands frá 22. september 2020 er 17,0%. Eiginfjármarkið samstæðunnar gerir ráð fyrir 0,5-2% stjórnendaauka ofan á heildar eiginfjákröfuna.

Lög um fjármálafyrirtæki kveða á um að vogunarhlutfall skuli ekki fara undir 3%.

	31.12.2020	31.12.2019
Eiginfjárpáttur 1		
Hlutfé	10.000	10.000
Yfirverðsreikningur hlutfjár	55.000	55.000
Varasjóðir	6.181	7.065
Óráðstafað eigið fé	113.529	105.569
Hlutdeild minnihluta	1.494	2.428
Áhrif vegna IFRS 9	5.164	-
Gangvirðisbreyting fjárskulda vegna eigin útlánaáhættu	238	392
Skatteign	(259)	(476)
Óefnislegar eignir	(3.478)	(4.330)
Eiginfjárpáttur 1 samtals	187.869	175.648

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

65. (framhald)

	31.12.2020	31.12.2019
Eiginfjárpáttur 2		
Tæk víkjandi lán	27.194	22.674
Eiginfjárgrunnur samtals	215.063	198.322
Áhættugrunnur		
- Vegna útlánaáhættu	830.141	789.180
- Vegna markaðsáhættu	16.626	7.919
Markaðsáhætta, veltubók	11.306	6.488
Gjaldeyrisáhætta	5.320	1.431
- Vegna aðlögunar á útlánvirði	1.728	2.027
- Vegna rekstraráhættu	85.026	85.424
Áhættugrunnur samtals	933.521	884.550
Eiginfjárlutföll		
Eiginfjárlutfall þáttar 1	20,1%	19,9%
Eiginfjárlutfall	23,0%	22,4%
Vogunarhlutfall		
Áhættuskuldbindingar		
Liðir á efnahag	1.333.807	1.189.062
Liðir utan efnahags	41.072	38.849
Afleiður	9.922	9.461
Áhættuskuldbindingar samtals	1.384.801	1.237.372
Eiginfjárpáttur 1	187.869	175.648
Vogunarhlutfall	13,6%	14,2%

66. Rekstraráhætta

Samstæðan skilgreinir rekstraráhættu sem áhættu á tapi sem afleiðingu af ófullnægjandi innri verkferlum, misbresti á að verkferlum sé fylgt, mannlegum mistökum og kerfisbilunum eða vegna ytri atburða. Skilgreining samstæðunnar á rekstraráhættu innifelur orðsporsáhættu, lagaáhættu, háttsemisáhættu og hlífingaráhættu ásamt öðrum áhættupáttum.

Stjórn Íslandsbanka ber ábyrgð á því að umgjörð fyrir stýringu rekstraráhættu sé fullnægjandi. Stjórnin hefur samþykkt rekstraráhættustefnu sem lýsir umgjörð rekstraráhættustýringar í bankanum. Áhættustýring ber ábyrgð á því að innleiða umgjörð fyrir stýringu rekstraráhættu og að þróa og viðhalda rekstraráhættustefnu og miðla henni til starfsmanna bankans.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

67. Helstu reikningsskilaaðferðir

Neðangreindum reikningsskilaaðferðum hefur verið beitt með samræmdum hætti af öllum félögum samstæðunnar á öll tímabil sem þessi ársreikningur nær yfir.

67.1 Grundvöllur samstæðu

Ársreikningur samstæðu bankans samanstendur af ársreikningi Íslandsbanka hf., sem móðurfélags, og dótturfélaga hans. Samstæðan myndar samstæðu með dótturfélögum sínum á grundvelli yferráða.

Yferráð

Dótturfélög eru fjárfesting sem samstæðan hefur yferráð yfir. Samstæðan hefur yferráð yfir fjárfestingu þegar samstæðan ber áhættu af eða hefur ávinning af breytilegri arðsemi frá fjárfestingunni og getur haft áhrif á þá arðsemi með valdi sínu yfir fjárfestingunni. Samstæðan hefur vald yfir félagi þegar samstæðan hefur réttindi sem gera henni kleift að stýra viðkomandi starfsemi og getu til að hagnýta rétt sinn.

Alla jafna er gert ráð fyrir því að meirihluti atkvæðisréttar leiði til yferráða. Hinsvegar í ákveðnum tilvikum þá getur samstæðan haft yferráð yfir félagi þrátt fyrir að ráða yfir minna en 50% hlutafjáreignar eða hefur ekki vald yfir félagi þrátt fyrir að ráða yfir meira en 50% hlutafjáreignar. Þegar samstæðan metur hvort hún hafi vald yfir félagi og hefur þar af leiðandi stjórn á breytilegri arðsemi þess, hefur samstæðan hliðsjón af öllum viðeigandi staðreyndum og kringumstæðum, þar á meðal samningum við aðra sem hafa atkvæðisrétt innan félagsins, réttindum sem stafa af öðrum samningum, atkvæðisrétti samstæðunnar og mögulegum atkvæðisrétti.

Samstæðan endurmetur yferráð sín yfir dótturfélögum með reglubundnum hætti.

Sameining félaga

Samstæðan færir sameiningu félaga með því að beita kaupaðferð. Með kaupaðferðinni skilgreinir samstæðan sjálfa sig sem kaupanda, ákvarðar kaupdaginn, skráir og metur aðgreinanlegar eignir sem keyptar eru, yfirteknar skuldir og alla hlutdeild minnihluta í hinu keypta félagi og skráir og metur alla viðskiptavild eða hagnað af kaupunum.

Samstæðureikningsskil

Samstæðureikningsskil með dótturfélagi hefjast þegar samstæðan fær yferráð yfir dótturfélaginu og þeim lýkur þegar samstæðan hefur ekki lengur yferráð yfir dótturfélaginu.

Við gerð ársreiknings samstæðunnar sameinar Íslandsbanki reikningsskil sín reikningsskilum dótturfélaga sinna, lið fyrir lið, með því að leggja saman samskonar eignir, skuldir, eigið fé, tekjur, gjöld og sjóðstreymi. Þegar nauðsyn krefur eru gerðar lagfæringar á reikningsskilum dótturfélaga til að samræma reikningsskilaaðferðir þeirra reikningsskilaaðferðum samstæðunnar. Allar efnahagsstöður, tekjur og gjöld milli félaga innan samstæðu eru felldar út að fullu við gerð samstæðureikningsskila. Þetta á einnig við um dótturfélög sem flokkuð eru sem aflögð starfsemi (sjá skýringu 67.11).

Breyting á eignarhlutdeild samstæðunnar í dótturfélagi, án þess að yferráðum ljúki, er færð sem viðskipti með hlutafé.

Hlutdeild minnihluta

Hlutdeild minnihluta er eigið fé í dótturfélögum sem ekki tilheyrir samstæðunni, hvorki beint né óbeint.

Við sameiningu félaga metur samstæðan hlutdeild minnihluta á yfirtökudegi, annaðhvort á gangvirði eða hlutfallslegan eignarhlut þess í aðgreinanlegum hreinum eignum hins yfirteknna félags.

Samstæðan sýnir hlutdeild minnihluta meðal eigin fjár í efnahagsreikningi aðskilda frá því eigin fé sem tilheyrir eigendum Íslandsbanka. Hlutdeild minnihluta er sýnd sérstaklega í rekstrarreikningi og í yfirliti um heildarafkomu aðskilið frá þeirri afkomu sem tilheyrir eigendum samstæðunnar óháð því hvort það verði til þess að hlutdeild minnihluta sýni tap. Þetta á einnig við um dótturfélög sem flokkuð eru sem aflögð starfsemi.

Yferráðum lýkur

Missi samstæðan yferráð yfir dótturfélagi, færir hún eignir og skuldir út úr ársreikningi samstæðunnar, sem og eign minnihluta og aðrar stöður innan eigin fjár en allur hagnaður og tap, sem myndast við þessar færslur, færirst í rekstrarreikning undir liðinn „Aðrar rekstrartekjur“ eða undir liðinn „Aflögð starfsemi, að frádrögnum tekjuskatti“ ef um er að ræða dótturfélag sem flokkað er sem aflögð starfsemi.

Þegar yferráðum lýkur er öll hlutdeild sem haldið er eftir í fyrrum dótturfélagi metin á gangvirði.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

67.1 (framhald)

Sjóðastýring

Samstæðan rekur og hefur umsjón með eignum í verðbréfa- og fjárfestingarsjóðum ásamt fagfjárfestasjóðum fyrir hönd fjárfesta. Slíkir sjóðir eru fjármagnaðir með útgáfu hlutdeildarskírteina eða hlutabréfa. Samstæðan ber ekki neina samningsbundna fjárhagslega ábyrgð gagnvart slíkum sérsniðnum einingum. Reikningsskil þessara sjóða eru ekki innifalin í ársreikningi samstæðunnar, nema í þeim tilvikum þegar sjóðirnir lúta yfirráðum samstæðunnar.

Samstæðan fer yfir allar staðreyndir og kringumstæður til að ákvarða hvort taka skuli þessa sjóði inn í reikningsskil samstæðunnar. Samstæðan telst umbjóðandi og þar með hafa yfirráð yfir sjóðum og færir þá í ársreikning samstæðunnar, þegar hún sinnir hlutverki sjóðstjóra og verður ekki vikið til hliðar að ástæðulausu, fær breytilegar tekjur af verulegri eign hlutdeildarskírteina og/eða vegna ábyrgðar og er í aðstöðu til að beita valdi sínu til að hafa áhrif á tekjur sjóðsins.

67.2 Fjárfestingar í hlutdeildarfélagum

Hlutdeildarfélag eru félög þar sem samstæðan hefur veruleg áhrif á fjármála- og rekstrarlegar ákvarðanir félags án þess að hafa yfirráð yfir ákvörðunum þess. Veruleg áhrif eru alla jafna til staðar þegar samstæðan ræður yfir 20-50% atkvæðisréttar annars félags. Atriði sem höfð eru í huga þegar ákveðið er hvort veruleg áhrif séu til staðar eru samskonar og þau sem eru notuð til að ákvarða yfirráð yfir dótturfélagum (sjá skýringu 67.1).

Samstæðan færir fjárfestingu í hlutdeildarfélagum með hlutdeildaraðferð. Með hlutdeildaraðferðinni er fjárfesting í hlutdeildarfélagum í upphafi færð á kostnaðarverði. Bókfært virði herrar fjárfestingar er leiðrétt fyrir breytingum sem verða á eignarhlut samstæðunnar í hreinum eignum hlutdeildarfélagsins frá kaupdegi. Úthlutanir frá hlutdeildarfélagi lækka bókfært virði fjárfestingarinnar. Ef viðskiptavild er til staðar sem tengist fjárfestingu í hlutdeildarfélagum þá er hún tekin með í bókfært virði fjárfestinganna og er ekki sérstaklega prófuð með tilliti til virðisrýrnunar.

Hlutur samstæðunnar í hagnaði eða tapi og annarri heildarafkomu hlutdeildarfélaga, frá þeim degi sem veruleg áhrif hefjast fram að þeim degi sem verulegum áhrifum lýkur, er hluti af ársreikningi samstæðunnar.

Verði hlutdeild samstæðunnar í tapi hlutdeildarfélags hærrí en eignarhlutur samstæðunnar, er bókfært virði þess hlutdeildarfélags lækkað niður í núll og frekara tap er ekki skráð, nema að því marki að lagaleg eða rökstudd greiðsluskylda hvíli á samstæðunni, eða greiðslur hafi verið inntar af hendi fyrir hönd hlutdeildarfélagsins. Skili hlutdeildarfélagið í kjölfarið hagnaði færir samstæðan ekki hlutdeild sína í hagnaði fyrr en sá hagnaður er orðinn jafn uppsafnaðri óskráðri hlutdeild í tapi.

Eftir að hlutdeildaraðferðinni hefur verið beitt, ákvarðar samstæðan hvort nauðsynlegt sé að færa virðisrýrnun af fjárfestingu sinni í hlutdeildarfélagum. Á hverjum reikningsskiladegi ákvarðar samstæðan hvort fyrir liggja hlutlægar vísbendingar um að einstakar fjárfestingar í hlutdeildarfélagum hafi rýrnað. Ef slíkar vísbendingar eru til staðar, reiknar samstæðan út fjárhæð virðisrýrnunar sem mismuninn milli endurheimtanlegs virðis hlutdeildarfélagsins og bókfærðs virðis þess og færir virðisrýrnunina í rekstrarreikning.

Þegar verulegum áhrifum samstæðunnar á hlutdeildarfélagi lýkur, metur samstæðan og færir eftirstæðan eignarhlut á gangvirði. Allur mismunur milli bókfærðs virðis hlutdeildarfélagsins, þegar verulegum áhrifum lýkur, og gangvirðis hinnar áframhaldandi fjárfestingar, og söluhagnaður eða sölutap er fært í rekstrarreikning undir liðinn „Aðrar rekstrartekjur“.

Tekjur og gjöld vegna hlutdeildarfélaga eru færð í rekstrarreikning undir liðinn „Aðrar rekstrartekjur“.

67.3 Erlendir gjaldmiðlar

Reikningsskil hvers félags í samstæðunni eru færð í starfrækslugjaldmiðli viðkomandi félags.

Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum

Við upphaflega skráningu eru viðskipti í erlendum gjaldmiðlum umreiknuð í starfrækslugjaldmiðil á gengi þess dags sem viðskiptin eiga sér stað. Á hverjum reikningsskiladegi eru peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum umreiknaðar yfir í starfrækslugjaldmiðil á gengi þess dags. Ófjárhagslegar eignir og skuldir sem eru metnar samkvæmt upphaflegu kostnaðarverði í erlendum gjaldmiðli eru umreiknaðar með því að nota gengi viðskiptadags. Ófjárhagslegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum sem metnar eru á gangvirði eru umreiknaðar í starfrækslugjaldmiðil á gengi þess dags sem gangvirðið var ákvarðað.

Allur gengismunur sem verður til vegna umreiknings úr einum gjaldmiðli í annan er færður í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinn gengismunur“.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

67.4 Fjáreignir og fjárskuldir

Skráning

Samstæðan skráir fjáreignir og fjárskuldir í efnahagsreikning á viðskiptadegi sem er sú dagsetning þegar samstæðan verður aðili að samningsbundnum ákvæðum gerningsins, nema fyrir útlán sem eru skráð á þeim degi sem samstæðan afhendir skuldara reiðufé. Við upphaflega skráningu metur samstæðan fjáreign eða fjárskuld á gangvirði og fyrir fjáreignir og fjárskuldir sem eru ekki metnar á gangvirði er bætt við viðskiptakostnaði sem má rekja beint til kaupa eða útgáfu fjáreignarinnar eða fjárskuldarinnar.

Afskráning

Samstæðan afskráir fjárskuld þegar samningsbundnar skuldbindingar hennar eru uppfylltar, þær eru felldar niður eða renna út.

Samstæðan afskráir fjáreignir við eftirfarandi aðstæður:

- Þegar samningsbundnu sjóðstreymi af fjáreignunum lýkur; eða
- Þegar samstæðan flytur réttindin til að taka við samningsbundnu sjóðstreymi af fjáreignunum í viðskiptum þar sem:
 - Samstæðan flytur alla áhættu og allan ávinning af eignarhaldi á fjáreignunum; eða
 - Samstæðan hvorki yfirfærir né heldur að verulegu leyti eftir allri áhættu og öllum ávinningi af eignarhaldi og heldur ekki yfirráðum yfir fjáreignunum

Sérhver hluti í fluttum fjáreignum sem uppfyllir skilyrði fyrir afskráningu og á uppruna sinn hjá samstæðunni eða er haldið eftir er skráður sem aðgreind eign eða skuld. Við afskráningu fjáreignar er mismunurinn milli bókfærðs verðs eignarinnar (eða þess bókfærða verðs sem er ráðstafað til þess hluta hinnar fluttu eignar), og samtölu (i) móttækis endurgjalds (þar á meðal sérhver ný eign sem fengist hefur að frádreginni sérhverri nýrri skuld sem stofnað er til) og (ii) alls uppsafnaðs hagnaðar eða taps sem hafði verið skráð í aðra heildarafkomu, skráður í rekstrarreikning.

Samstæðan á viðskipti þar sem hún yfirfærir eignir sem skráðar eru í efnahagsreikningi, en heldur eftir annaðhvort allri áhættu og ávinningi eignanna sem yfirfærðar eru, eða hluta þeirra. Ef öllum eða verulegum hluta áhættu og ávinnings er haldið eftir, er yfirfærð eign ekki afskráð í efnahagsreikningi. Flutningur eigna þar sem haldið er eftir öllum eða verulegum hluta allrar áhættu og ávinnings felur meðal annars í sér endurhverf viðskipti og verðbréfalán.

Samstæðan afskráir ekki af efnahagsreikningi verðbréf sem samstæðan selur samkvæmt endurkaupasamningi á tilgreindum degi í framtíðinni (endurhverf viðskipti) á föstu verði eða á söluverði auk ágóða lánveitanda. Samstæðan skráir móttekið fé sem skuldbindingu í efnahagsreikningi. Mismunurinn á sölu- og kaupverði er færður sem vaxtakostnaður á líftíma samnings með aðferð virkra vaxta.

Verðbréfalán og lánviðskipti eru venjulega tryggð með verðbréfum eða handbæru fé. Flutningur verðbréfa til mótaðila er eingöngu tilgreindur í efnahagsreikningi ef áhætta og ávinningur vegna eignar eru líka flutt. Útgreitt lausafé eða lausafé móttekið sem veð er skráð sem eign eða skuld.

Í viðskiptum þar sem samstæðan heldur yfirráðum yfir eigninni en hvorki heldur eftir né flytur efnislega alla áhættu og allan ávinning af eignarhaldi, heldur samstæðan áfram að færa eignina í samræmi við áframhaldandi þátttöku sína, að teknu tilliti til þess að hve miklu leyti hún er óvarin fyrir breytingum á verðmæti fluttu eignarinnar.

Skilamálabreytingar

Verulegar breytingar á skilmálum skráðra fjáreigna eða skipti á þeim fyrir nýjar með verulega breyttum skilmálum leiða til þess að samstæðan afskráir upphaflegu fjáreignirnar og skráir nýjar fjáreignir á gangvirði.

Flokkun og mat fjáreigna

Við upphaflega skráningu flokkar samstæðan fjáreignir sínar í eftirfarandi flokka:

- Fjáreignir færðar á afskrifuðu kostnaðarverði
- Fjáreignir færðar á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu
- Fjáreignir færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning
- Veltufjáreignir í áhættuvörn

Flokkun fjáreigna byggir á mati á sjóðstreymiseinkennum eignanna og því viðskiptalíkani sem þær tilheyra.

Viðskiptalíkön

Viðskiptalíkön um stjórnun fjáreigna eru skilgreind af lykilstarfsmönnum samstæðunnar á grundvelli þess hvernig eignum er stýrt og afkoma þeirra kynnt stjórnendum. Viðskiptalíkin eru skilgreind utan um flokka fjáreigna, sem stýrt er saman til að ná ákveðnu rekstrarmarkmiði en ekki á grundvelli einstakra fjáreigna. Viðskiptalíkin um stjórnun fjáreigna samstæðunnar eru þrenns konar: haldið til innlausnar (e. held to collect), haldið til innlausnar og til sölu (e. held to collect and for sale) og önnur gangvirðislíkin (e. other fair value business models) þar sem fjáreignum er haldið sem veltufjáreignum eða þær færðar á gangvirði án þess að falla undir fyrri tvö viðskiptalíkin.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

67.4 (framhald)

Eingöngu endurgreiðslur höfuðstóls og vaxta (SPPI)

Prófað er hvort samningsbundið sjóðstreymi fjáreigna í flokkunum haldið til innlausnar og haldið til innlausnar og til sölu samanstandi eingöngu af endurgreiðslu höfuðstóls og vaxta (e. solely payments of principal and interest – SPPI). SPPI eru greiðslur samkvæmt skilmálum almennra lánasamninga. Höfuðstóll er gangvirði fjáreignar við upphaflega skráningu og breytist yfir líftíma fjáreignarinnar, til dæmis ef greitt er inn á höfuðstól. Vextir eru arðsemi útlána, þar á meðal bætur fyrir tímavirði peninga og útlánaáhættu sem tengist útistandandi höfuðstól yfir tímabil. Vextir geta einnig innihaldið endurgjald fyrir aðra útlánaþætti (t.d. lausafjárahættu) og kostnað (t.d. þjónustugjöld eða stjórnumarkostnað) ásamt hagnaðarhlutfalli sem er í samræmi við almennan lánasamning.

Þar sem samningsskilmálar fela í sér áhættu eða flókt á sjóðstreymi sem eru ekki í samræmi við almenna lánasamninga er sú fjáreign flokkuð og metin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

Fjáreignir færðar á afskrifuðu kostnaðarverði

Fjáreign er færð á afskrifuðu kostnaðarverði ef samningsbundið sjóðstreymi hennar felur eingöngu í sér endurgreiðslu höfuðstóls og vaxta og markmiðið er að halda eigninni til innlausnar og hún færð í þann flokk, þ.e. haldið til innlausnar.

Fjáreignir á afskrifuðu kostnaðarverði eru metnar með aðferð virkra vaxta. Afskrifað kostnaðarverð er reiknað með því að taka tillit til þeirrar fjárhæðar, sem eignirnar eru metnar á við upphaflega skráningu að frádregnum afborgunum af höfuðstól, að viðbætti eða frádregningu uppsafnaðri afskrift með aðferð virkra vaxta alls mismunar á upphaflegu fjárhæðinni og innlausnarvirðinu (svo sem vegna afsláttar eða álags við kaupin, þóknana og kostnaðar sem samofin eru virkum vöxtum) og að frádregnu framlagi vegna virðisrýmnunar. Bókfært verð fjáreigna á afskrifuðu kostnaðarverði í efnahagsreikningi inniheldur áfallna vexti. Virðisrýmnun og bakfærð virðisrýmnun eru færðar undir liðinn „Hrein virðisbreyting fjáreigna“ í rekstrarreikningi.

Fjáreignir færðar á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu

Við upphaflega skráningu hlutabréfa og eiginfjárgerninga, sem ekki eru ætluð í veltuviðskipti, er heimilt að ákveða að færa óinnleystar og innleystar gangvirðisbreytingar og gengismun í gegnum aðra heildarafkomu í stað rekstrarreiknings. Sé þessi heimild nýtt er ekki heimilt að breyta meðferð hennar síðar. Meðferð slíkra eigna er ákvörðuð fyrir hverja eign fyrir sig en ekki eignaflokk. Hlutabréf og eiginfjárgerningar, sem færð eru á gangvirði gegnum aðra heildarafkomu, sæta ekki virðisrýmnunarprófum. Arðgreiðslur eru færðar gegnum rekstrarreikning, svo fremi sem um hagnað af fjárfestingu sé að ræða. Við afskráningu slíkra eigna eru áður færðar gangvirðisbreytingar ekki færðar í rekstrarreikningi.

Fjáreignir færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Fjáreignir færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru allar aðrar fjáreignir sem eru ekki færðar á afskrifuðu kostnaðarverði eða á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Þetta á við um fjáreignir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning og fjáreignir sem eru óafturkallanlega tilgreindar af samstæðunni í upphafi skráningar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning sem annars myndu uppfylla kröfur um að vera flokkaðar á afskrifuðu kostnaðarverði eða færðar á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Samstæðan tilgreinir fjáreignir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning ef það kemur í veg fyrir eða dregur verulega úr reikningsskilalegu ósamræmi sem myndi annars verða. Engar fjáreignir eru tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning hjá samstæðunni.

Fjáreignir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru upphaflega skráðar og síðan metnar á gangvirði í efnahagsreikningi. Breytingar á gangvirði eru færðar í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)“, að undanskildum áföllnum vöxtum sem færðir eru undir liðinn „Hreinar vaxtatekjur (gjöld)“ og gengismunur sem færður er undir liðinn „Hreinn gengismunur“.

Veltufjáreignir í áhættuvörn

Veltufjáreignir í áhættuvörn samanstanda af afleiðusamningum með jákvætt gangvirði sem eru áhættuvarnargerningar (sjá skýringu 67.7).

Flokkun og mat fjárskulda

Til að meta fjárskuldir sínar aðgreinir samstæðan þær við upphaflega skráningu í eftirfarandi flokka, að undanskildum lánsloforðum og fjárhagslegum ábyrgðum (sjá skýringu 67.12):

- Fjárskuldir færðar á afskrifuðu kostnaðarverði
- Fjárskuldir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning
- Fjárskuldir tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning
- Veltufjárskuldir í áhættuvörn

Fjárskuldir færðar á afskrifuðu kostnaðarverði.

Fjárskuldir sem færðar eru á afskrifuðu kostnaðarverði eru fjárskuldir sem ekki eru afleiður. Fjárskuldir sem færðar eru á afskrifuðu kostnaðarverði samanstanda meðal annars af innstæðum, lántökum og víkjandi lánum.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

67.4 (framhald)

Fjárskuldir færðar á afskrifuðu kostnaðarverði eru upphaflega skráðar á gangvirði að frádregnum áföllnum viðskiptakostnaði og síðan á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Afskrifað kostnaðarverð er reiknað með því að taka tillit til fjárhæðarinnar sem fjárskuldirnar eru metnar á við upphaflega skráningu að frádregnum afborgunum af höfuðstól, að viðbætti eða frádreginni uppsafnaðri afskrift með aðferð virkra vaxta á öllum mismun milli upphaflegrar fjárhæðar og innlausnarfjárhæðarinnar (svo sem vegna afsláttar eða álags við útgáfu, þóknana og kostnaðar sem samofin eru aðferð virkra vaxta). Áfallnir vextir eru hluti af bókfærðu virði fjárskuldanna í efnahagsreikningi.

Afskrifaður kostnaður tiltekinnar skuldabréfa, sem samstæðan hefur gefið út og eru tilgreindar sem áhættuvarðir liðir þegar áhættuvarnarsambönd vegna gangvirðisáhættu eru skilgreind, er aðlagður eftir breytingum á gangvirði bréfanna sem rekja má til vaxtaáhættu (sjá skýringu 67.7).

Fjárskuldir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Fjárskuldir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru fjárskuldir sem aðallega er stofnað til í þeim tilgangi að hagnast á skammtímaverðbreytingum eða þóknunum vegna miðlunar. Fjárskuldir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru skortstöður í skráðum skuldabréfum og afleiðusamningum með neikvætt gangvirði sem ekki eru flokkaðar sem fjárhagslegar ábyrgðir og eru ekki áhættuvarnargerningar.

Fjárskuldir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru upphaflega skráðar og síðan metnar á gangvirði í efnahagsreikningi. Breytingar á gangvirði eru færðar í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)“ að undanskildum áföllnum vöxtum sem færðir eru undir liðinn „Hreinar vaxtatekjur (gjöld)“ og gengismunur sem færður er undir liðinn „Hreinn gengismunur“.

Fjárskuldir tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Fjárskuldir tilgreindar á gangvirði gegnum rekstrarreikning eru færðar á gangvirði og breytingar á gangvirði sem má rekja til breytinga á útlánaáhættu fjárskuldanna eru færðar í yfirlit um aðra heildarafkomu og eru ekki færðar í rekstrarreikning á síðari tímabilum. Það gangvirði sem eftir stendur er fært í gegnum rekstur undir liðinn „Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)“, að undanskildum áföllnum vöxum sem eru færðir undir liðinn „Hreinar vaxtatekjur“ samkvæmt samningsvöxtum og gengishagnaður og -tap sem er fært undir liðinn „Hreinn gengismunur“.

Samstæðan reiknar gangvirði sem má rekja til breytinga á útlánaáhættu sem mismuninn á milli breytinga á gangvirði fjárskulda og gangvirðisbreytinga sem má rekja til breytinga á markaðsvöxtum. Breytingar á gangvirði sem má rekja til breytinga á markaðsvöxtum fjárskulda er reiknað með því að afvaxta samningsbundið sjóðstreymi í lok tímabilsins með afvöxtunarstuðli þeirra markaðsvaxta sem eiga við.

Eftir upphaflega skráningu metur samstæðan hvort færsla hagnaðar og taps í yfirlit um aðra heildarafkomu skapi eða auki reikningsskilalegt ósamræmi í rekstrarreikningi, ef svo er þá er heildar gangvirðisbreytingin færð í rekstrarreikning.

Veltufjárskuldir í áhættuvörn

Veltufjárskuldir í áhættuvörn samanstanda af afleiðusamningum með neikvætt gangvirði sem eru áhættuvarnargerningar (sjá skýringu 67.7).

Endurflokkun

Fjáreignir eru endurflokkaðar eftir upphaflega skráningu ef breyting verður á rekstrarmarkmiði eignarinnar og breytingin er talin veruleg.

Fjárskuldir eru ekki endurflokkaðar.

Mat á gangvirði

Gangvirði fjármálagernings er það viðskiptaverð sem væri greitt við kaup eða móttekið við sölu á viðkomandi fjármálagerningi í frjálsum viðskiptum á milli markaðsaðila á matsdegi.

Samstæðan metur gangvirði fjáreigna og fjárskulda út frá skráðu verði á virkum markaði þegar það er aðgengilegt. Markaður er talinn virkur ef skráð verð er aðgengilegt og tiltækt reglulega og ef þetta verð endurspeglar raunveruleg og regluleg viðskipti. Gangvirði byggist á nýjasta tiltæka markaðsvirði á reikningsskiladegi.

Ef ekki er til virkur markaður fyrir fjármálagerning ákvarðar samstæðan gangvirði með verðmatsaðferð. Meðal verðmatsaðferða eru núvirðis- og fjárstreymislíkön, samanburður við svipaða fjármálagerninga þar sem þekkt verð á markaði er fyrir hendi, Black- Scholes-verðlagningarlíkön og önnur virðislíkön. Forsendur sem eru meðal annars notaðar í verðmatsaðferðum eru áhættulausir vextir og viðmiðunarvextir, áhættuálag og aðrir þættir sem eru notaðir til að meta afvöxtunarstuðla, verð skuldabréfa og gengi hlutabréfa, gengi erlendra gjaldmiðla, ásamt flökti á verði og fylgni þess. Gangvirði endurspeglar útlánaáhættu fjármálagerningsins og felur í sér leiðréttingar til að taka tillit til útlánaáhættu samstæðunnar og gagnaðilans þar sem við á.

Samstæðan prófar verðmatsaðferðina reglubundið og stillir af með hliðsjón af sögulegum gögnum og með því að styðjast við verð í nýlegum, þekktum markaðsviðskiptum með sama fjármálagerning eða á grundvelli annarra tiltækra og þekktra markaðsgagna.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

67.4 (framhald)

Breytingar á gangvirði fjáreigna og fjárskulda eru færðar í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)“.

Samstæðan hefur sett upp skipulagt eftirlit með mati á gangvirði fjármálagerna. Viðskiptaæiningar sem eiga viðkomandi eignir eru ábyrgar fyrir mati á virði þeirra og að leggja verðmatið fyrir fjárfestingaráð til samþykktar. Áhættustýring rýnir niðurstöðurnar, verðmatsaðferðirnar og forsendur verðmatsins. Endanlegt mat er staðfest af fjárfestingarráði bankans.

Virðisrýrnun fjáreigna

Virðisrýrnunarlíkanið sem IFRS 9 byggir á lítur til atburða sem gætu gerst í framtíðinni og virðisrýrnun skv. IFRS 9 á að endurspeglar líkindavegið meðaltal fyrir allar mögulegar útkomur. Þar að auki byggir virðisrýrnunarlíkan skv. IFRS 9 á tvenns konar mælingum á væntu útlánatapi, annars vegar á væntu útlánatapi vegna atburða sem verða á næstu 12 mánuðum frá reikningsskiladegi og hins vegar á væntu útlánatapi vegna allra atburða sem verða á líftíma fjáreignarinnar. Það hvor mælingin er valin byggir á því hvort vart hafi orðið verulega aukinnar útlánaáhættu vegna fjáreignarinnar á reikningsskiladegi samanborið við þá útlánaáhættu sem metin var við upphaflega skráningu eignarinnar. Til að uppfylla kröfur IFRS 9 þá verður að byggja talsvert á líkönum. Þau líkón sem samstæðan notar til þess eru þróuð og þeim viðhaldið samkvæmt ramma samstæðunnar um líkanagerð. Til þess að líkan rúmist innan þessa ramma þurfa tilteknar kröfur að vera uppfylltar um upphaflega þróun líkansins, skjölun þess, þar með talið kennslufni fyrir endanotendur, samþykktarferli líkansins, útfærslu líkansins í tölvukerfum og viðhald líkansins, þar með talið staðfestingar og gæðaprófanir. Virðisrýrnunarferli samstæðunnar, það er að segja allt það ferli sem þarf að vera virkt til að skila hæfilegu mati á virðisrýrnun á hverjum reikningsskiladegi, er skjalfest og staðfest af áhættustefnunefnd bankans.

Skipting fjáreigna í stig

Á hverjum reikningsskiladegi þarf að skipta öllum fjáreignum sem eru metnar í virðisrýrnunarferlinu í þrjá hópa sem nefnast „stig“. Þessi skipting endurspeglar hversu mikið útlánaáhætta vegna eignarinnar hefur aukist frá upphaflegri skráningu eignarinnar. Skiptingin hefur síðan áhrif á það hvernig virðisrýrnun eignarinnar er metin og hvernig vextir af eigninni eru bókfærðir.

Stig 1

Allar fjáreignir þar sem ekki hefur orðið vart verulegrar aukningar á útlánaáhættu eru færðar á stig 1. Fyrir fjáreignir á þessu stigi þá er fjárhæð virðisrýrnunar metin sem vænt útlánatap vegna atburða sem geta orðið á næstu 12 mánuðum frá reikningsskiladegi. Vextir af eigninni eru bókfærðir út frá vergu bókfærðu virði eignarinnar.

Stig 2

Fjáreignir á stigi 2 eru fjáreignir sem samstæðan metur sem svo að vart hafi orðið verulega aukinnar útlánaáhættu frá upphaflegri skráningu eignarinnar. Fyrir fjáreignir á þessu stigi þá er fjárhæð virðisrýrnunar metin sem vænt útlánatap vegna allra atburða sem geta orðið á líftíma eignarinnar. Vextir af eigninni eru bókfærðir út frá vergu bókfærðu virði eignarinnar.

Skilgreining samstæðunnar á verulegri aukningu á útlánaáhættu er fyrir hverja fjáreign fyrir sig. Samstæðan metur það sem svo að veruleg aukning hafi orðið á útlánaáhættu ef líkur hafa aukist verulega á að vanefndaatburður (þ.e. færsla á stig 3) muni eiga sér stað á líftíma eignarinnar samanborið við hvernig þessar líkur voru metnar við upphaflega skráningu eignarinnar. Í þessu samhengi þá vísar upphafleg skráning eignarinnar til upphafs samningsins en ekki til atburða þar sem samningnum var breytt og þær breytingar leiddu ekki til afskráningar eignarinnar. Mat á því hvort veruleg aukning hafi orðið á útlánaáhættu er byggt á nokkrum skilgreindum vísbendingum. Ein þeirra er sú að eign sé komin í yfir 30 daga vanskil og samstæðan lítur ekki fram hjá þeirri vísbendingu. Aðrar vísbendingar eru mat samstæðunnar á framtíðarhorfum viðskiptavinar, atburðir eins og veiting umlíðunar sem eru ekki það alvarlegir að þeir leiði til laskaðs lánsþæfis, skráningar á vanskilaskrá og veruleg hækkan á vanefndalíkum samkvæmt áhættumati. Skilgreiningin á verulegri aukningu á útlánaáhættu byggist eingöngu á mati á líkum á færslu á stig 3 en það felur í sér að ekki er tekið tillit til tryggingastöðu eða annarra upplýsinga sem hafa einungis áhrif á tap að gefnum vanefndum. Þegar þær vísbendingar sem leiddu til flutnings á stig 2 eiga ekki lengur við fyrir tiltekna fjáreign þá færir hún aftur á stig 1. Einnig má geta þess að fjáreignir eru sagðar vera með umlíðun í tvö ár eftir að umlíðunaratburður hefur átt sér stað en umlíðunaratburðir leiða einungis til þess að eignir eru á stigi 2 í tólf mánuði. Eftir það færast þær aftur yfir á stig 1 nema aðrar vísbendingar fyrir flutningi á stig 2 séu til staðar.

Samstæðan nýtir ekki undanþágu sem heimil er samkvæmt IFRS 9 fyrir fjáreignir þar sem útlánaáhætta er lítil. Í samræmi við skipulag samstæðunnar þá hefur samstæðan sett sér þá stefnu að mæla virðisrýrnunarframlag fyrir eignaleigusamninga byggt á væntu útlánatapi út líftíma samnings einungis fyrir þá samninga þar sem vart hefur orðið verulegrar aukningar á útlánaáhættu. Fyrir aðra eignaleigusamninga er virðisrýrnunarframlagið jafnt mati á væntu útlánatapi vegna atburða sem verða á næstu 12 mánuðum frá reikningsskiladegi.

Stig 3

Þetta stig er fyrir þær fjáreignir þar sem útlánaáhætta hefur raungerst. Fyrir þessar fjáreignir hefur því útlánaáhættu atburður nú þegar átt sér stað og vænt útlánatap vegna atburða næstu 12 mánaða og vegna atburða allan líftíma fjáreignarinnar er því það sama. Sú fjárhæð er þá matið á virðisrýrnun fjáreignarinnar. Vextir af eignum á þessu stigi eru færðar út frá nettó bókfærðu virði eignarinnar, þ.e. að frádrögnum virðisrýrnunarframlagi.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

67.4 (framhald)

Skilgreining samstæðunnar á því að útlánaáætla hafi raungerst á við hvern viðskiptavin fyrir sig en ekki hverja fjáreign. Í orðfæri samstæðunnar nefnist þetta ástand laskað láns hæfi og samkvæmt skilgreiningu þá telst viðskiptavinur hafa laskað láns hæfi ef annað af eftirfarandi gildir:

- Það er mat samstæðunnar að ólíklegt sé að viðskiptavinur geti staðið í skilum í samræmi við skilmála án þess að samstæðan grípi til fullnustuaðgerða samkvæmt lánasamningi, eða
- Vanskil viðskiptavinar eru umfram 90 daga á einhverri af skuldbindingum sínum

Mat samstæðunnar skv. a) lið er byggt á skilgreindum vísbendingum, þar á meðal eru alvarleg brot á kvöðum samninga, skráningar á innri válista, upphaf alvarlegra innheimtuaðgerða og alvarlegar skráningar á ytri vanskilaskrá. Þá eru einnig ákveðnar forsendur sem viðskiptavinir, sem eru með laskað láns hæfi, verða að uppfylla til að losna undan því að vera með laskað láns hæfi. Þar á meðal er reynslutími og einnig er horft til framtíðarhorfa viðskiptavinar.

Vænt útlánatap

Fyrir sérhverja fjáreign þá er vænt útlánatap reiknað út frá líkönum samstæðunnar sem meta líkur á að vanefndaatburður muni eiga sér stað (PD), líkönum sem meta hversu stórt hlutfall af þeirri fjárhæð sem samstæðan er útsett fyrir tapi á muni tapast þegar til vanefnda kemur (LGD) og líkönum sem meta hver fjárhæðin sem samstæðan er útsett fyrir tapi á verður þegar vanefndaatburður á sér stað (EAD). Í sinni einföldustu mynd er hægt að reikna vænt útlánatap með því að margfalda þessa þætti saman, en af ýmsum ástæðum þá er nauðsynlegt að formúlan sem notuð er sé flóknari en þetta.

Samstæðan notar staðalaðferð til að leggja mat á grunnkröfu um eiginfjárgrunn en hefur engu að síður hannað PD og LGD líkön á undanförunum árum til þess að nota við áhættustýringu. Þessi líkön hafa verið aðlöguð til að falla að kröfum IFRS 9. Fyrir EAD og að hluta til fyrir LGD þá hefur samstæðan hannað ný líkön.

PD líkön samstæðunnar skiptast í alsjálfvirk líkön og líkön sem byggja á sérfræðimati í meira eða minna mæli. Fyrir þau líkön þar sem sérfræðimat kemur við sögu þá er til staðar ferli til þess að tryggja eftirlit með matinu og að matið sé endurnýjað eins oft og þörf er á. Inntaksgögnin fyrir líkönin eru meðal annars lýðfræðilegar upplýsingar, upplýsingar úr ársreikningum fyrirtækja og söguleg greiðsluhegðun.

Tillit er tekið til efnahagsástands í PD líkönum með því að beita skölunarstuðlum sem varpa meðaltals PD gildum yfir heila efnahagssvæiflu yfir í PD gildi sem hæfa efnahagsástandinu hverju sinni. Samstæðan er með líkan til að meta þessa skölunarstuðla út frá efnahagsspám sem unnar eru af aðalhafgræðingi bankans. Útkoman úr spánni er mat á safni af hagstærðum fimm ár fram í tímann. Líkaninu er beitt á hluta af þessum stærðum og skilar það skölunarstuðlum. Skölunarstuðlarnir eru yfirfarnir í áhættustefnunefnd bankans með tilliti til allra hagstærðanna í spánni og annarra viðeigandi þátta og nefndin samþykkir notkun þeirra við útreikning virðisrýrnunarinnar. Þetta ferli er framkvæmt a.m.k. ársfjórðungslega.

Samstæðan notar þrjár mismunandi efnahagssviðsmyndir. Fyrir utan grunnsviðmyndina eru skölunarstuðlar reiknaðir fyrir jákvæðari og neikvæðari sviðsmyndir. Þetta er gert til þess að ná utan um ólíka möguleika á efnahagsþróun. Endanlegt mat á virðisrýrnun endurspeglar þannig líkindavegið meðaltal af væntu útlánatapi í ólíkum sviðsmyndum.

Áhættustefnunefnd ákvað að það væri viðeigandi að aðlaga vægi sviðsmyndanna vegna COVID-19 heimsfaraldursins, yfirleitt eru sviðsmyndirnar með vægið 25%-50%-25% (gott, grunnur, slæmt) en ákveðið var að hafa vægið 15%-55%-30% þar sem þessi sviðmynd var talin besta nálgun á líkindavegið meðaltal af öllum mögulegum sviðsmyndum.

Taflan hér fyrir neðan sýnir þjóðhagsstærðir úr efnahagsspá aðalhafgræðings bankans

Breyting á hagstærðum %	2020	2021	2022	2023	2024
Hagvöxtur	(8,6)	3,1	4,7	2,5	2,6
Húsnæðisverð á Íslandi	2,6	1,5	3,0	4,0	4,0
Kaupmáttur	3,0	1,1	2,1	2,1	1,6
Gengisvísitala krónunnar	11,2	3,1	(1,8)	(2,8)	(1,5)
Meginvextir Seðlabanka Íslands	1,5	1,2	2,0	3,0	3,5
Verðbólga	2,7	2,7	1,9	1,9	2,4
Fjármunamyndun	(10,2)	1,5	6,7	1,2	3,5
þ.a. atvinnuvegafjárfesting	(16,9)	(0,2)	8,7	3,5	3,0

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

67.4 (framhald)

Líkan samstæðunnar um LGD byggir á nokkrum sviðsmyndum um hver afdrif fjáreignar geta orðið þegar laskað lánsþæfi hefur átt sér stað. Einn möguleiki er að fjáreignin komist aftur í skil án taps fyrir samstæðuna. Ef það gerist ekki þá geta endurheimtur byggst á því að samstæðan leysi til sín tryggingar. Til þess að meta endurheimtur í slíkri sviðsmynd þá eru skoðaðir nokkrir ólíkir möguleikar fyrir þróun virðis veðandlaga. Einnig geta orðið endurheimtur þó ekki séu tryggingar til staðar fyrir fjáreigninni. Þessar ólíku sviðsmyndir fyrir endurheimtur eru vegnar saman á ólíkan hátt í samræmi við þær efnahagsforsendur sem liggja til grundvallar. Þannig verður til ólínulegt samhengi milli efnahagsástands og vænts útlánataps þannig að vegið meðaltal vænts útlánataps verður ekki það sama og vænt útlánatap í þeirri sviðsmynd sem liggur í miðju dreifingar efnahagssviðsmyndanna.

Til að leggja mat á það hversu hárrí fjárhæð samstæðan er útsett fyrir tapi á þegar til vanefnda kemur þá er nauðsynlegt að taka tillit til væntra endurgreiðslna á lánum í endurgreiðsluferli og væntri nýtingu á lánsloforðum svo sem kreditkortum, yfirdráttum, ábyrgðum og lánalínum. Væntur líftími fjáreigna getur einnig verið lengri en samningsbundinn líftími þeirra gefur til kynna ef það er almenn regla að samningarnir séu framlengdir.

Samstæðan hefur gert tímabundnar breytingar á virðisrýrnunarlíkaninu vegna COVID-19 heimsfaraldursins, fjallað er um þessar breytingar í skýringu 3.

Reglur um afskriftir

Þegar fyrir liggur að frekari innheimtuaðgerðir krafna munu verða árangurslausar eða of kostnaðarsamar þá telst krafa töpuð og er afskrifuð í bókum samstæðunnar. Afskrift breytir ekki lögvarðri kröfu á viðskiptamann og hafi ekki verið samið um annað skal afskrifuð krafa færð á kröfuvakt. Beri innheimta á kröfuvakt árangur skal ráðstafa innheimtri fjárhæð inn á áður afskrifaðar kröfur.

Virðisrýrnunarferillinn

Samkvæmt virðisrýrnunarferli samstæðunnar þá er skipting fjáreigna í stig og útreikningur vænts útlánataps gerður samkvæmt þeim reglum og með þeim líkönum sem lýst er að ofan. Útkoman er yfirfarin af viðskiptaæiningum samstæðunnar og þær geta lagt til breytingar að uppfylltum skilyrðum um nauðsynlegan rökstuðning fyrir þeim. Matið á virðisrýrnuninni og allar tillögur að breytingum eru yfirfarar af virðisrýrnunarráði sem skipað er af áhættustefnunefnd bankans. Endanlegt mat á virðisrýrnun er samþykkt í áhættustefnunefnd bankans ársfjórðungslega.

Í allri umfjöllun um virðisrýrnun hér að ofan eru mikilvægissjónarmið höfð til hliðsjónar þannig að ekki er fjallað um atriði og undantekningar sem teljast ekki mikilvæg.

67.5 Handbært fé og ígildi þess

Handbært fé og ígildi þess er fært á afskrifuðu kostnaðarverði í efnahagsreikningi og telst bera litla útlánaáhættu á reikningsskiladegi. Virðisrýrnun og bakfærð virðisrýrnun eru færðar undir liðinn „Hrein virðisbreyting fjáreigna“ í rekstrarreikningi.

Til handbærs fjár og ígildis þess í sjóðstremisýfirliti telst reiðufé, innstæður hjá Seðlabanka Íslands, óbundnar innstæður hjá lánastofnunum og skammtímalán til lánastofnana. Handbært fé og ígildi þess samanstendur af innstæðum með gjalddaga innan þriggja mánaða frá móttöku.

67.6 Afleiðusamningar

Afleiður eru aðallega notaðar í veltuviðskiptum en eru einnig notaðar til að verja samstæðuna gegn áhættum af ýmsu tagi eins og vaxtaáhættu, verðbólguáhættu og gjaldeyrisáhættu. Afleiður eru flokkaðar sem fjáreignir eða fjárskuldir, metnar á gangvirði og skráðar í efnahagsreikning sem eignir eða skuldir, eftir því hvort gangvirði þeirra á uppgjörsdegi er jákvætt (eignir) eða neikvætt (skuldir).

Samstæðan beitir áhættuvarnarreikningsskilum og í samræmi við það færir samstæðan ákveðnar afleiðueignir og -skuldir sem tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning en aðrar sem afleiðueignir eða -skuldir í áhættuvörn (sjá skýringu 67.4 og skýringu 67.7).

Þegar afleiður eru innbyggðar í aðra fjármálagerninga eða eru hluti af samningum eru þær kallaðar blandaðir gerningar sem hefur þau áhrif að hluti af sjóðstremi blandaðra gerninga er breytilegt á svipaðan máta og ef um sjálfstæðar afleiður væri að ræða. Þessar innbyggðu afleiður eru metnar og settar fram í ársreikningi samstæðunnar eins og ef þær væru sjálfstæðar afleiður. Samstæðan færir innbyggðu afleiður sérstaklega óháð samningunum sem afleiðurnar eru hluti af þegar þeir samningar eru ekki eignir og gildissvið IFRS 9 nær ekki um þá, afleiðurnar eru ekki færðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, skilmálar innbyggðu afleiðnanna uppfylla skilgreiningu sem afleiður ef þær væru sjálfstæðar samningar, og fjárhagslegir eiginleikar og áhætta innbyggðu afleiðnanna eru ekki nátengd fjárhagslegum eiginleikum og áhættu samninganna sem afleiðurnar eru hluti af. Þegar samstæðan þarf að aðgreina innbyggðu afleiður og færa þær eins og sjálfstæða samninga, færir samstæðan gangvirði innbyggðu afleiðnanna í sama lið í efnahagsreikningi og þá samninga sem þeir eru hluti af.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

67.7 Áhættuvarnarreikningsskil

IFRS 9 heimilar að beita áfram reikningsskilaaðferðum sem settar eru fram í IAS 39 um áhættuvarnarreikningsskil og hefur samstæðan ákveðið að nýta þessa heimild.

Við upphaflega skráningu áhættuvarnanna, skráði samstæðan sambandið milli áhættuvarnargerninganna og hinna áhættuvörðu liða með formlegum hætti, þar á meðal markmið og stefnu áhættustýringar við beitingu áhættuvarnarinnar, ásamt aðferðinni sem notuð verður til að meta skilvirkni áhættuvarnarsambandanna. Samstæðan framkvæmir mat, bæði við upphaf áhættuvarnarsambandanna og á áframhaldandi grundvelli, á því hvort búist sé við því að áhættuvarnargerningarnir komi að miklu gagni við að veða á móti breytingum á gangvirði hinna áhættuvörðu liða á því tímabili sem áhættuvörnin nær yfir og hvort raunveruleg áhrif af hverri áhættuvörn sé á bilinu 80-125%. Við framkvæmd matsins gerir samstæðan ráð fyrir að viðmiðunarvextir breytist ekki vegna innleiðingar á endurbættum viðmiðunarvöxtum (sjá skýringu 4).

Samstæðan beitir gangvirðisvörn í áhættuvarnarreikningsskilum þar sem áhættuvarnarsambandið samanstendur af tilteknum skuldabréfum, sem samstæðan hefur gefið út, í evrum á föstum vöxtum sem hinir áhættuvörðu liðir og áhættuvarnargerningarnir eru tilteknir vaxtaskiptasamningar þar sem samstæðan greiðir breytilega vexti og fær fasta vexti. Áhættuvarnarsamböndin eru skilgreind og færð sem gangvirðisvarnir þar sem vaxtaskiptasamningarnir verja samstæðuna fyrir áhættu vegna breytinga á gangvirði skuldabréfanna sem stafa af vaxtabreytingum. Samstæðan færir breytingarnar á gangvirði vaxtaskiptasamninganna strax í rekstrarreikning ásamt breytingunum á gangvirði skuldabréfanna sem rekja má til vaxtaáhættunnar. Breytingar á hreinu gangvirði vaxtaskiptasamninganna og skuldabréfanna eru færðar undir liðnum „Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)“, áfallnir vextir af skuldabréfunum og vaxtaskiptasamningunum eru færðir undir liðnum „Vaxtagjöld“ og gengishagnaður og gengistap af skuldabréfunum er færð undir liðnum „Hreinn gengismunur“.

Ef afleiðusamningur sem notaður er í áhættuvörn rennur út, er seldur, honum er slitið eða samningur er nýttur, eða áhættuvörn uppfyllir ekki lengur skilyrði fyrir gangvirðisvörn í áhættuvarnarreikningsskilum eða skilgreining áhættuvarnar er afturkölluð, þá eru áhættuvarnarreikningsskil fyrir viðkomandi áhættuvarnarsamband felld niður til frambúðar. Sérhver breyting á áhættuvörðum lið sem núvirðisaðferðinni er beitt á, upp að því marki að hann er felldur niður, er afskrifuð í rekstrarreikningi sem hluti af endurútreiknuðu núvirði liðsins það sem eftir er af líftíma hans.

67.8 Rekstrarfjármunir

Skráning og mat

Varanlegir rekstrarfjármunir eru metnir á kostnaðarverði að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og virðisýrnum (sjá skýringu 67.19). Þegar rekstrarfjármunir eru samsettir úr einingum sem hafa mismunandi nýtingartíma eru þeir færðir og afskrifaðir hver í sínu lagi eins og um aðgreinda rekstrarfjármuni væri að ræða.

Kostnaður sem fellur til síðar

Kostnaður sem fellur til vegna endurnýjunar rekstrarfjármuna er eignfærður ef líklegt er að efnahagslegur ávinningur muni renna til samstæðunnar og hægt er að meta kostnaðinn með áreiðanlegum hætti. Allur annar kostnaður er færður í rekstur sem gjöld eftir því sem til hans stofnast.

Afskriftir

Varanlegir rekstrarfjármunir eru afskrifaðir frá þeim degi sem þeir eru tiltækir til notkunar, að undanskildu landi sem er ekki afskrifað. Afskriftarfjárhæð hvers aðgreinds rekstrarfjármunar er ákvörðuð eftir að niðurlagsverð hans hefur verið dregið frá. Afskriftir eru gjaldfærðar línulega í rekstur, undir liðnum „Annar rekstrarkostnaður“, miðað við áætlaðan nýtingartíma hvers einstaks rekstrarfjármunar.

Afskriftaraðferðin, nýtingartími og niðurlagsverð eru endurmetin á hverjum reikningsskiladegi og breytt ef við á.

Áætlaður nýtingartími er eftirfarandi:

Fasteignir	50 ár
Nýtingaréttur eigna	1-11 ár
Innréttingar	6-12 ár
Áhöld	4-5 ár
Bifreiðar	3 ár

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

67.9 Óefnislegar eignir

Hugbúnaður

Hugbúnaður sem samstæðan kaupir er metinn á kostnaðarverði að frádreginni uppsafnaðri afskrift og virðisrýrnun.

Kostnaður vegna hugbúnaðar sem er þróaður innan samstæðunnar er færður sem eign þegar samstæðan getur sýnt fram á ætlun sína og getu til að ljúka þróun hugbúnaðarins, að notkun hugbúnaðarins muni skapa efnahagslegan ávinning í framtíðinni og þegar samstæðan getur með áreiðanlegum hætti metið kostnaðinn við að ljúka þróunarvinnunni. Eignfærður kostnaður felur í sér allan kostnað sem beintengdur er þróun hugbúnaðarins ásamt eignfærðum fjármagnskostnaði. Hugbúnaður sem er þróaður innan samstæðunnar er eignfærður á kostnaðarverði að frádreginni afskrift og virðisrýrnun.

Kostnaður sem fellur til síðar vegna hugbúnaðar er aðeins eignfærður þegar hann eykur þann efnahagslega framtíðarávinning sem felst í þeirri tilteknu eign sem hann tengist. Allur annar kostnaður er gjaldfærður þegar til hans er stofnað.

Hugbúnaður er afskrifaður línulega á áætluðum nýtingartíma hans frá þeim degi sem hann er tilbúinn til notkunar. Afskriftirnar eru færðar í rekstrarreikning undir liðnum „Annar rekstrarkostnaður“. Áætlaður nýtingartími hugbúnaðar er fjögur til tíu ár.

67.10 Leigusamningar

Við upphaflega skráningu samnings metur samstæðan hvort samningur sé leigusamningur að hluta til eða öllu leyti. Ef samningur veitir rétt til yfirráða á ákveðinni eign til ákveðins tíma gegn endurgjaldi þá telst hann leigusamningur, að hluta til eða öllu leyti. Samstæðan hefur ákveðið að færa samninga sem eru leigusamningar að hluta til eða að öllu leyti sem leigusamninga.

Samstæðan sem leigutaki

Samstæðan notar samræmda aðferð við að færa og meta leigusamninga fyrir utan leigusamninga til styttri tíma og leigusamninga með lágt virði. Samstæðan færir leiguskuld og nýtingarrétt eignar í upphafi leigusamnings. Samstæðan hefur ákveðið að færa ekki nýtingarrétt eigna og leiguskuldir fyrir skammtímaleigusamninga sem hafa leigutímabil sem er styttra en 12 mánuðir og leigusamninga fyrir eignir með lágt virði. Samstæðan færir leigugreiðslur sem tengjast þessum leigusamningum sem gjöld á línulegum grunni yfir leigutímabilið.

Leiguskuld

Leiguskuldin er upphaflega metin á núvirði leigugreiðslna, bæði fastra og breytilegra, og afvöxtuð með því að nota vænt vaxtastig einingarinnar. Vænt vaxtastig eru þeir vextir sem einingin þyrfti að greiða til að taka lán til sambærilegs tíma í því skyni að kaupa álíka eign með svipað virði og nýtingarrétt eigna við svipaðar efnahagsaðstæður. Vænta vaxtastigið er háð mati þegar ekki er hægt að nálgast markaðsvexti. Leiguskuldin er metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta og endurmetin þegar breyting verður á framtíðargreiðslum, þ.e. þegar breytingar verða á vísitölu eða mati á því hvort að framlengingar- eða lúkningarkostir verða nýttir. Eftir upphafsdagsetningu er fjárhæð leiguskuldarinnar aukin til að endurspeglar uppsafnaða vexti og lækkuð vegna leigugreiðslna.

Leigutímabilið er ákvarðað af samstæðunni sem óuppsegjanlegt leigutímabil leigusamnings ásamt öllum þeim tímabilum sem framlengingarákvæði kveða á um, ef það er frekar öruggt að þau verði nýtt, eða öll tímabil sem lúkningarkostir kveða á um, ef það er frekar öruggt að þeir verði ekki nýttir. Stjórnendur samstæðunnar framkvæma árlega mat á því hvort samstæðan muni nýta sér framlengingarákvæði eða lúkningarkosti. Ef mat á því hvort samstæðan muni nýta framlengingarákvæði eða lúkningarkosti breytist eftir upphafsdagsetningu er leiguskuldin endurmetin og viðeigandi breyting er gerð á bókfærðu virði nýtingarréttis eignarinnar.

Nýtingarréttur eigna

Nýtingarréttur eigna er upphaflega metinn á kostnaðarverði, sem samanstendur af upphaflegri fjárhæð leiguskuldarinnar leiðréttri með tilliti til leigugreiðslna sem hafa verið inntar af hendi fyrir eða á upphafsdagsetningu, að viðbættum öllum upphafskostnaði sem hefur fallið til að frádreginni fenginni ívilnun. Endurmat á leiguskuldinni leiðir til samsvarandi aðlögunar á bókfærðu virði nýtingarréttarins eða færslu í rekstrarreikning ef bókfærða virðið á nýtingarréttinum er komið niður í núll. Nýtingarrétturinn er því næst afskrifaður með línulegri aðferð frá upphafsdagsetningu til loka leigutímabilsins. Nýtingarréttur eigna fellur undir reglur um virðisrýrnun eigna.

Ef breyting á leigusamningi eykur umfang leigunnar með því að bæta við nýtingarrétti einnar eða fleiri undirliggjandi eigna og endurgjaldið fyrir leiguna eykst um fjárhæð í réttu hlutfalli við verðið vegna aukins umfangs og allar breytingar á verðinu sem endurspeglar kringumstæður viðeigandi samnings, þá er breytingin bókfærð sem aðskilinn leigusamningur. Fyrir breytingar á leigusamningum sem eru ekki bókfærðar sem aðskilinn leigusamningur er leigutímabil hins breytta leigusamnings endurákvæðað og leiguskuldin endurmetin með því að nota endurskoðaðar leigugreiðslur sem eru afvaxtaðar með því að nota vænt vaxtastig á breytingardegi. Allar breytingar á leiguskuldinni eru jafnframt gerðar á nýtingarrétti eignarinnar.

Samstæðan setur nýtingarrétt eigna fram undir liðnum „Rekstrarfjármunir“ og leiguskuldir undir liðnum „Aðrar skuldir“ í efnahagsreikningi. Nánar er fjallað um tímagreiningu leiguskulda í skýringu 58. Vextir af leiguskuldum eru færðir í rekstrarreikningi undir liðnum „Vaxtagjöld“. Afskriftir á nýtingarrétti eigna eru færðar í rekstrarreikningi undir liðnum „Annar rekstrarkostnaður“.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

67.10 (framhald)

Samstæðan sem leigusali

Samstæðan flokkar leigusamninga eftir efni þeirra og að hve miklu leyti áhætta og ávinningur sem tengist eignarhaldi eignanna færast yfir til leigutakans. Leigusamningar eru skilgreindir sem rekstrarleiga þegar áhætta og ávinningur sem fylgja eignarhaldinu færast ekki efnislega frá leigusala til leigutaka. Leigusamningar eru skilgreindir sem fjármögnunarleiga þegar áhætta og ávinningur sem fylgja eignarhaldinu færast efnislega frá leigusala til leigutaka.

Þar sem samstæðan er leigusali í eignaleigu, færir samstæðan kröfu sem jafngildir hreinni fjárfestingu í leigunni undir liðinn „Útlán til viðskiptavina“ í efnahagsreikningi. Samstæðan beitir reikningsskilaaðferðum sínum um afskráningu og virðisrýrnun fjáreigna einnig á eignaleigukröfur sínar. Samstæðan færir fjármagnstekjur af eignaleigu í rekstrarreikningi undir liðinn „Hreinar vaxtatekjur (gjöld)“ á leigutímanum til að fá fram samfellda arðsemi hinnar hreinu fjárfestingar í leigunni á tímabilinu.

Þegar samstæðan er leigusali í samningum sem teljast vera lögformlegir eignaleigusamningar en eru efnislega lánasamningar flokkar samstæðan þá meðal útlána á afskrifuðu kostnaðarverði.

67.11 Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi

Fastafjármunir og aflögð starfsemi eru flokkuð annaðhvort til sölu ef samstæðan væntir þess að hún muni endurheimta bókfært virði þeirra við sölu frekar en með áframhaldandi notkun eða til úthlutunar til eigenda ef samstæðan hefur skuldbundið sig til að úthluta eignum, eða aflagðri starfsemi, til eigenda.

Til að þetta eigi við þarf eignin, eða aflagða starfsemin, að vera tilbúin til sölu eða úthlutunar, í núverandi ástandi og að mjög líklegt teljist að af sölu eða úthlutuninni verði. Salan má einungis vera með fyrirvara um eðlileg viðskiptakjör eins og við á um sambærilegar eignir eða aflagða starfsemi.

Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi eru færð í sérstökum lið í efnahagsreikningi en skuldir vegna fastafjármuna til sölu og aflagðrar starfsemi eru færð í efnahagsreikning undir liðnum „Aðrar skuldir“. Hlutdeild minnihluta í aflagðri starfsemi er sýnd innan eigin fjár.

Áður en eignin er flokkuð til sölu eða úthlutunar eru fastafjármunir, eða viðkomandi liðir aflagðrar starfsemi, metnir í samræmi við viðeigandi reikningsskilaaðferðir. Þar á eftir eru fastafjármunir til sölu, eða aflögð starfsemi, metin á kostnaðarverði eða gangvirði að frádregnum sölukostnaði eða kostnaði við úthlutun, hvort sem lægra reynist.

Tekjur og gjöld sem stofnað hefur verið til vegna fastafjármuna til sölu og aflagðrar starfsemi eru færð í rekstrarreikning undir liðinn „Aflögð starfsemi, að frádregnum tekjuskatti“ (sjá skýringu 67.21).

67.12 Lánsloforð og fjárhagslegar ábyrgðir

Lánsloforð eru skuldbindingar samstæðunnar til að útvega lánsfé samkvæmt fyrirfram tilgreindum skilmálum og skilyrðum. Vænt útlánatap vegna lánsloforða (sjá skýringu 67.4) er færð í efnahagsreikning undir liðnum „Aðrar skuldir“. Þóknarir vegna lánsloforða sem samstæðan veitir viðtöku eru færðar í rekstrarreikning undir liðnum „Hreinar þóknatekjur (gjöld)“.

Fjárhagslegar ábyrgðir eru samningar sem skuldbinda samstæðuna til að bæta réttthafa tap sem hann verður fyrir vegna vanefnda skuldara á greiðslum á gjalddaga, í samræmi við skilmála skuldagernings. Fjárhagslegar ábyrgðir eru gefnar út af samstæðunni til lánastofnana eða annarra samningsaðila viðskiptavinarins svo hægt sé að setja þær fram sem veð gegn lánveitingu, yfirdrætti eða annarri lánafyrirgreiðslu.

Skuldir vegna fjárhagslegra ábyrgða sem samstæðan gefur út eru upphaflega metnar sem gangvirði álagsþóknunar á útgáfudegi. Skuldarnar eru síðan færðar á upphaflegu gangvirði ábyrgðarinnar eða væntu útlánatapi ábyrgðarinnar (sjá skýringu 67.4), hvort sem hærra reynist. Hækkun eða lækkun skuldbindinga vegna ábyrgða er færð í rekstrarreikning. Álagsþóknunin er færð í rekstrarreikning undir liðnum „Hreinar þóknatekjur (gjöld)“ yfir líftíma ábyrgðarinnar.

67.13 Skuldbindingar

Skuldbindingar eru færðar þegar lagaleg eða rökstudd greiðsluskylda hvílir á samstæðunni vegna liðinna atburða, ef líklegt þykir að samstæðan þurfi að gera upp skuldbindinguna með fjármunum og hægt er að meta fjárhæðina með áreiðanlegum hætti.

Fjárhæðin sem færð er sem skuldbinding er áreiðanlegasta matið á því endurgjaldi sem þarf til að gera upp núverandi skuldbindingar á reikningsskiladegi, að teknu tilliti til áhættu og óvissu sem tengist skuldbindingunni. Þegar skuldbinding er metin út frá því framtíðargreiðslufæði sem þarf til að gera upp núverandi skuldbindingu, er bókfært virði hennar núvirði greiðslufæðisins.

Þegar þess er vænst að hluti eða allur efnahagslegur ávinningur sem þarf til að gera upp skuldbindingu verði endurheimtur frá þriðja aðila og nær öruggt er að endurgreiðslan verði innheimt og hægt er að meta fjárhæð viðskiptakröfunnar á áreiðanlegan hátt er viðskiptakrafan skráð sem eign.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

67.14 Starfskjör

Öll félög samstæðunnar eru skuldbundin til að greiða lögbundin og samningsbundin iðgjöld með framlagi í almenna lífeyrissjóði og séreignarsjóði. Samstæðan hefur engar frekari greiðsluskyldur umfram þessi framlög. Samstæðan færir þessi iðgjöld meðal launatengdra gjalda þegar þau falla til. Samstæðan hefur ekki skilgreint eftirlaunakerfi.

Starfskjör til skamms tíma fela í sér laun, kaupauka í peningum, hlunnindi og launaðar fjarvistir. Starfskjör til skamms tíma eru gjaldfærð af samstæðunni eftir því sem hin tengda þjónusta er veitt. Skuld er færð fyrir fjárhæðinni sem gert er ráð fyrir að greidd verði samkvæmt áætlunum um kaupauka í peningum ef samstæðan hefur núgildandi lagalega eða ætlaða skuldbindingu til að greiða þessa fjárhæð vegna fyrri þjónustu sem starfsmaðurinn hefur veitt og hægt er að meta skuldbindinguna með áreiðanlegum hætti.

67.15 Eigið fé

Hlutfé

Hlutfé sem sýnt er í ársreikningi samstæðunnar samanstendur af heildarnafnvirði almennra hluta útgefnum af bankanum. Viðbótarkostnaður, sem rekja má beint til útgáfu almennra hluta, er færður sem frádráttur frá eigin fé, að frádregnum öllum skattaáhrifum.

Arður af hlutabréfum

Arður til hluthafa bankans er færður sem skuld og dreginn frá eigin fé á því reikningstímabili sem hann er samþykktur af hluthöfum á aðalfundi bankans. Arður til hluthafa í minnihluta í dótturfélögum er færður sem skuld og dreginn frá eigin fé á því reikningstímabili sem hann er samþykktur af hluthafafundi dótturfélaganna. Arður sem ákveðinn er eftir uppgjörsdag er ekki færður sem skuld á uppgjörsdagi.

Lögbundinn varasjóður

Samkvæmt lögum um hlutfélög nr. 2/1995 skal lögbundinn varasjóður nema 25% af hlutfé bankans.

Bundnir varasjóðir

Samstæðan skal eftir því sem við á færa tiltekna fjárhæðir af óráðstöfuðu eigin fé á bundinn varasjóð. Fjárhæðir á bundnum varasjóðum eru ekki tækar til arðgreiðslna. Bundnir varasjóðir greinast þannig:

Bundinn varasjóður vegna eignfærðs þróunarkostnaðar

Við eignfærslu þróunarkostnaðar færir samstæðan sömu fjárhæð af óráðstöfuðu eigin fé á bundinn varasjóð. Fjárhæðir sem færðar eru á bundinn varasjóð eru færðar til baka á óráðstafað eigið fé í samræmi við afskrift eignfærðs þróunarkostnaðar sem færð er í rekstrarreikning.

Bundinn varasjóður vegna gangvirðisbreytinga fjáreigna

Samstæðan færir gangvirðisbreytingar, vegna fjáreigna sem færðar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, af óráðstöfuðu eigin fé á bundinn varasjóð, að teknu tilliti til skattáhrifa ef við á. Fjárhæðir sem færðar hafa verið á bundinn varasjóð eru færðar til baka á óráðstafað eigið fé við sölu fjáreignarinnar.

Bundinn varasjóður vegna óinnleysts hagnaðar af hlutdeildarfélögum

Sé hlutdeild í afkomu hlutdeildarfélaga umfram móttækinn arð eða þann arð sem ákveðið hefur verið að úthluta, færir samstæðan mismuninn á bundinn varasjóð. Bundni varasjóðurinn skal, eftir því sem við á, leystur upp með færslu á óráðstafað eigið fé ef eignarhluturinn er seldur eða hann afskrifaður.

Gangvirðisvarasjóður

Gangvirðisvarasjóður samanstendur af öllum óinnleystum hagnaði eða tapi sem tengjast gangvirðisbreytingum á eiginfjárgerningum sem eru flokkaðir á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Gangvirðisbreytingarnar eru ekki endurflokkaðar yfir í rekstrarreikning við afskráningu eiginfjárgerninga.

Varasjóður útlánaáhættu fjárskulda

Breytingar á gangvirði eigin útlánaáhættu fjárskulda sem tilgreindar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru færðar á varasjóð útlánaáhættu fjárskulda. Gangvirðisbreytingarnar eru ekki endurflokkaðar yfir í rekstrarreikning við greiðslu skuldar.

Þýðingarmunur

Þýðingarmunur er gengismunur vegna þýðingar reikningsskila erlendra starfsemi í íslenskar krónur.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

67.16 Vaxtatekjur og vaxtagjöld

Vaxtatekjur og vaxtagjöld vegna allra fjáreigna og fjárskulda sem metnar eru á afskrifuðu kostnaðarverði eru færð í rekstrarreikning með aðferð virkra vaxta.

Virkir vextir er sú ávöxtunarkrafa sem afvaxtar vænt framtíðargreiðsluflæði fjáreignar eða fjárskuldar yfir áætlaðan líftíma fjármálagerningsins eða styttra tímabil, eftir því sem við á, til bókfærðs virðis fjáreignarinnar eða fjárskuldarinnar. Þegar hlutfall virkra vaxta er reiknað áættlar samstæðan greiðsluflæði með tilliti til allra samningsskilmála fjármálagerningsins en tekur ekki tillit til vænts útlánataps. Við útreikninginn er tekið tillit til allra þóknana og greiðslna á milli samningsaðila sem heyra undir hlutfall virkra vaxta, sem og viðskiptakostnaðar, yfirverðs og affalla.

Virkir vextir er sú ávöxtunarkrafa sem samstæðan gefur sér við upphaflega skráningu fjáreignar og fjárskuldar og bókfært virði þeirra er síðan aðlagð ef áættlanir um greiðslur og innborganir eru endurmetnar. Bókfært virði er endurreiknað með sömu ávöxtunarkröfu og notuð var við upphaflega skráningu. Breytingar á bókfærðu virði eru færðar sem vaxtatekjur eða vaxtagjöld. Vaxtatekjur og vaxtagjöld vegna fjármálagerninga á breytilegum vöxtum, eru venjulega skráð á gildandi markaðsvöxtum að viðbættum afskriftum eða að frádrögnum álagi eða afföllum, sem byggjast á upprunalegri ávöxtunarkröfu.

Vextir á virðisrýrðar fjáreignir eru reiknaðir með upphaflegri ávöxtunarkröfu fjáreignarinnar. Fyrir fjáreignir á stigi 1 og stigi 2 eru vextir reiknaðir af vergu bókfærðu verði eignanna og vegna fjáreigna á stigi 3 eru vextir reiknaðir af vergu bókfærðu verði eignanna að frádrögnum virðisrýrnunarframlagi (sjá skýringu 67.4).

Vaxtatekjur og vaxtagjöld innifela hagnað og tap af afskráðum fjáreignum og fjárskuldum sem metnar eru á afskrifuðu kostnaðarverði.

Vaxtatekjur og vaxtagjöld vegna fjáreigna og fjárskulda sem færðar eru á gangvirði í gegnum rekstur, eru skráð í rekstrarreikning á grundvelli reikningsskila á rekstrargrunni að undanskildum fjárskuldum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning (sjá skýringu 67.4).

Áfallnir vextir vaxtaskiptasamninga, sem eru skilgreindir og færðir sem áhættuvarnargerningar í gangvirðisvörn gegn vaxtaáhættu (sjá skýringu 67.7), eru færðir í rekstrarreikning sem breyting á vaxtakostnaði sem færður er fyrir skuldabréfin.

67.17 Þóknatekjur og þóknagjöld

Fjárhæðin, sem færð er vegna þóknatekna og -gjalda er sú fjárhæð sem endurspeglar raunverulegan kostnað við þjónustu við viðskiptavinum. Tekjur og gjöld vegna þóknana sem eru óaðskiljanleg frá virkum vöxtum á fjáreign eða fjárskuld eru tekin með við mat á virkum vöxtum.

Þóknarir vegna lánsloforða, sem líklegt þykir að viðskiptavinur nýti, eru færðar sem hluti af virkum vöxtum útlánsins. Þegar ekki er gert ráð fyrir nýtingu á lánsloforðum eru þóknarir færðar línulega í rekstrarreikning yfir lánstímabilið.

Þóknarir vegna sambankalána eru færðar sem tekjur þegar ferlinu er lokið og samstæðan hefur ekki haldið eftir neinum hluta lánapakkans fyrir sig eða hefur haldið hluta af sömu virku vöxtunum og aðrir þátttakendur.

Þóknatekjur og -gjöld sem stofnað er til vegna samningaviðræðna, þátttöku í samningaviðræðum, viðskipta fyrir þriðja aðila svo sem umsýslu á yfirtöku hlutabréfa eða annarra verðbréfa eða kaupa eða sölu fyrirtækja, eru skráð þegar undirliggjandi viðskiptum er lokið.

Þóknatekjur fyrir umsjón með verðbréfasöfnum, aðra ráðgjöf og þjónustu eru færðar samkvæmt viðkomandi þjónustusamningi, vanalega eftir því sem þjónustan er veitt.

Þóknatekjur fyrir eignastýringu sem tengjast fjárfestingarsjóðum eru skráðar hlutfallslega á það tímabil sem þjónustan er veitt. Sama á við um einkabankþjónustu, fjármálaskipulagningu og vörsluþjónustu sem er veitt samfellt yfir lengri tíma. Árangurstengdar þóknarir, eða hluti af þóknunum, eru færðar þegar tilsettum árangri hefur verið náð.

Í þeim tilvikum þegar samstæðan telst vera umboðsmaður eru þóknatekjum og þóknagjöldum jafnað saman og nettófjárhæð birt.

67.18 Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld)

Hreinar fjármunatekjur (fjármagnsgjöld) fela í sér hreinan hagnað (tap) af fjáreignum og fjárskuldum sem tilskildar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, hreinan hagnað (tap) af fjárskuldum sem tilgreindar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning og hreinan hagnað (tap) af gangvirðisvörnum.

Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum tilskildum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Hreinn hagnaður eða tap af fjáreignum og fjárskuldum sem tilskildar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning felur í sér allar innleystar og óinnleystar gangvirðisbreytingar fjáreigna og fjárskulda sem samstæðan flokkar sem tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, nema vaxtatekjur og -gjöld sem færð eru undir liðinn „Hreinar vaxtatekjur (gjöld)“ og gengishagnað og -tap sem færð eru undir liðinn „Hreinn gengismunur“. Tekjur vegna arðgreiðslna fjáreigna eru skráðar í rekstrarreikning þegar réttur samstæðunnar til þess að móttaka greiðslu er staðfestur.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

67.18 (framhald)

Hreinn hagnaður (tap) af fjárskuldum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Hreinn hagnaður eða tap af fjárskuldum sem tilgreindar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning felur í sér allar innlestar og óinnlestar gangvirðisbreytingar fjárskulda sem samstæðan tilgreinir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, nema gangvirðisbreytingar sem má rekja til breytinga á útlánaáhættu sem færð er í yfirlit um aðra heildarafkomu, gjaldfærða vexti sem eru færðir undir liðinn „Hrein vaxtagjöld“, og gengishagnað og -tap sem færð eru undir liðinn „Hreinn gengismunur“.

Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörn

Hreinn hagnaður eða tap af gangvirðisvörnum felur í sér breytingar á hreinu gangvirði vaxtaskiptasamninga sem eru skilgreindir sem áhættuvarnargerningar í gangvirðisvörn og breytingar á gangvirði tiltekinna skuldabréfa sem rekja má til vaxtaáhættu skuldabréfanna og eru þau skilgreind sem áhættuvarðir liðir í gangvirðisvörn (sjá skýringu 67.7).

67.19 Virðisrýrnun ófjárhagslegra eigna

Samstæðan metur á hverjum reikningsskiladegi hvort einhver vísbending sé um virðisrýrnun ófjárhagslegra eigna annarra en tekjuskattsinn eignar og fastafjármuna til sölu og aflagðrar starfsemi. Ef slík vísbending er til staðar metur samstæðan endurheimtanlegt virði eignarinnar. Ef bókfært virði eignar reynist hærra en vænt endurheimtanlegt virði hennar er virðisrýrnun færð í rekstrarreikning.

Virðisrýrnun ófjárhagslegra eigna er bakfærð ef breyting hefur orðið á endurheimtanlegu virði eignarinnar. Virðisrýrnun er aðeins færð til baka að því marki að bókfært virði eignarinnar sé ekki hærra en bókfært virði sem hefði verið ef virðisrýrnun hefði aldrei verið færð, að frádregnum afskriftum eða niðurfærslu.

67.20 Skattar

Tekjuskattur

Tekjuskattur felur í sér sérstakan fjársýsluskatt, tekjuskatt til greiðslu og frestaðan tekjuskatt og er sýndur í sérstökum lið í rekstrarreikningi. Tekjuskattur af aflagðri starfsemi er færður í rekstrarreikningi undir liðinn „Aflögð starfsemi, að frádregnum tekjuskatti“ (sjá skýringu 67.21). Tekjuskattur er skráður í rekstrarreikning nema að því marki sem hann tengist liðum sem færðir eru beint á eigið fé í samræmi við skráningu þess undirliggjandi liðar sem hann tengist.

Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki

Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki reiknast 0,145% (2019: 0,376%) af skattalegu bókfærðu virði skulda í árslok, umfram 50.000 milljónir króna, að skattskuldum frátöldum. Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki telst til ófrádráttarbærs kostnaðar við útreikning á tekjuskatti. Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki er sýndur í sérstökum lið í rekstrarreikningi og er færður í efnahagsreikningi undir liðinn „Skattskuldir“.

Sérstakur fjársýsluskattur

Sérstakur fjársýsluskattur reiknast 6% af skattskyldum hagnaði yfir 1.000 milljónum króna. Sérstakur fjársýsluskattur er færður í efnahagsreikningi undir liðinn „Skattskuldir“.

Tekjuskattur til greiðslu

Tekjuskattur til greiðslu er sá skattur sem gert er ráð fyrir að greiða þurfi af skattsskyldri afkomu ársins miðað við þá skattprósentu sem í gildi er á reikningsskiladegi. Tekjuskattur til greiðslu inniheldur einnig allar breytingar sem gerðar hafa verið á skatti til greiðslu vegna fyrri ára. Inneign tekjuskatts er jafnað á móti tekjuskatti til greiðslu í efnahagsreikningi ef samstæðan hefur lagalegan aðfararhæfan rétt til að jafna út hinum færðu fjárhæðum og hefur í hyggju annaðhvort að gera upp nettó eða að innleysa eignina og gera upp skuldina samtímis. Tekjuskattur til greiðslu er færður í efnahagsreikningi undir liðinn „Skattskuldir“.

Skatteign og tekjuskattsskuldbinding

Frestaður tekjuskattur er færður á grundvelli tímabundins mismunar á skattalegu virði eigna og skulda og bókfærðu virði þeirra. Frestaður tekjuskattur er hins vegar ekki færður ef hann er tilkominn vegna upphaflegrar skráningar eignar eða skuldar, í öðrum viðskiptum en sameiningu félaga, sem á viðskiptadegi hafa hvorki áhrif á skattalega afkomu né reikningshaldslega afkomu. Þar að auki eru frestaðir skattar ekki færðir ef tímabundinn mismunur er tilkominn vegna upphaflegrar skráningar viðskiptavildar.

Frestaður tekjuskattur er reiknaður miðað við þá skattprósentu sem í gildi er á reikningsskiladegi.

Skatteign er aðeins færð að því marki sem líklegt er að skattskyldur framtíðarhagnaður verði nægjanlegur til að nýta á móti eigninni. Skatteign er yfirfarin á hverjum reikningsskiladegi og lækkuð að því marki sem talið er ólíklegt að muni nýttast á móti framtíðarhagnaði.

Tekjuskattsskuldbinding er færð í efnahagsreikningi undir liðinn „Skattskuldir“ og skatteign er færð í efnahagsreikningi undir liðinn „Aðrar eignir“. Frestaðir skattar sem tilheyra aflagðri starfsemi (sjá skýringu 67.11) eru færðir undir liðinn „Fastafjármunir til sölu og aflögð starfsemi“ eða „Aðrar skuldir“ í efnahagsreikningi eftir því sem við á.

Skýringar með ársreikningi samstæðunnar

67.21 Aflögð starfsemi, að frádregnum tekjuskatti

Aflögð starfsemi, að frádregnum tekjuskatti, er sýnd í sérstökum lið í rekstrarreikningi og inniheldur (i) hagnað eða tap vegna fullnustueigna og aflagðrar starfsemi, (ii) hagnað eða tap af lækkun á gangvirði að frádregnum sölukostnaði umfram bókfært virði af fullnustueignum, (iii) hagnað eða tap af sölu á fullnustueignum og aflagðri starfsemi, og (iv) tekjuskatt af aflagðri starfsemi.

67.22 Jöfnun

Fjáreignum og fjárskuldum er jafnað saman og nettófjárhæð sýnd í efnahagsreikningi þegar og aðeins þegar, samstæðan hefur lagalegan rétt til jöfnunar fjárhæða og ætlunin er annaðhvort að gera upp á nettógrunni eða innleysa eignina og gera skuldina upp samhliða.

Samstæðan jafnar aðeins tekjum og gjöldum í rekstrarreikningi þegar þess er krafist eða það er leyft samkvæmt reikningsskilareglum.

67.23 Hagnaður á hlut

Samstæðan sýnir grunnhagnað og þynntan hagnað á hlut fyrir almenna hluti sína. Grunnhagnaður á hlut er reiknaður með því að deila í hagnað eða tap sem tilheyrir almennum hluthöfum bankans með vegnu meðaltali fjölda útistandandi almennra hluta á tímabilinu. Þynntur hagnaður er ákvarðaður með því að leiðrétta hagnað eða tap sem tilheyrir almennum hluthöfum bankans og vegið meðaltal fjölda útistandandi almennra hluta með tilliti til áhrifanna af öllum þynntum mögulegum almennum hlutum, ef einhverjir eru.

Ársreikningur samstæðu

Stjórnarháttayfirlýsing Íslandsbanka hf. 2020

Óendurskoðuð

Óendurskoðaður viðauki: Stjórnarháttayfirlýsing 2020

Stjórn Íslandsbanka hefur einsett sér að vera framúrskarandi í góðum stjórnarháttum og að stjórnarhættir bankans samræmist því í regluverki sem um starfsemina gildir, alþjóðlega viðurkenndum viðmiðum og bestu framkvæmd á sviði stjórnarháttanna.

Stjórnarhættir Íslandsbanka eru í samræmi við viðurkenndar leiðbeiningar um stjórnarhætti eftirlitsskyldra aðila. Íslandsbanki starfar samkvæmt gildandi löggjöf um aðila sem eru undir eftirliti Fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands (FME SÍ), ásamt viðeigandi reglum og tilmælum FME SÍ og reglum Nasdaq Iceland sem aðgengilegar eru á vefsíðum þeirra (www.sedlabanki.is og www.nasdaqomxnordic.com). Meðal þeirra laga sem um starfsemi bankans gilda eru lög um fjármála fyrirtæki nr. 161/2002, lög um verðbréfavíðskipti nr. 108/2007, samkeppnislög nr. 44/2005 og lög um hlutafélög nr. 2/1995 sem ásamt samþykktum bankans mynda grunninn að starfsemi hans. Viðeigandi löggjöf er að finna á vefsíðu Alþingis (www.althingi.is).

Fyrirmyndarfyrirtæki í góðum stjórnarháttum

Bankinn leggur áherslu á að viðhalda stjórnarháttum sem samræmast bestu framkvæmd á sviði stjórnarháttanna. Íslandsbanki hlaut fyrst viðurkenningu sem fyrirmyndarfyrirtæki í góðum stjórnarháttum í mars 2014. Viðurkenningin var veitt í kjölfar ítarlegrar skoðunar á starfsháttum stjórnar, undirnefndum stjórnar og stjórnenda bankans. Viðurkenningin hefur verið endurnýjuð árlega frá því að hún var upphaflega veitt og sér Stjórnvísni nú um veitingu hennar.

Íslandsbanki hefur innleitt ákvarðanatökulykil, sem kortleggur skilyrði fyrir öllum meiriháttar ákvörðunum innan bankans. Lykilinn er liður í að bæta ákvarðanatöku og auka þar með traust hagsmunaaðila til bankans. Með ákvarðanatökulyklinum eru sett ákveðin skilyrði og einnig er mælt fyrir um tiltekið ferli fyrir töku meiriháttar ákvarðana. Hann setur það skilyrði að allar meiriháttar ákvarðarnir skuli teknar á grundvelli bestu fánlegu upplýsinga á hverjum tíma og að fengnu álitni viðeigandi aðila innan bankans.

Fylgni við leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja

Stjórn bankans fylgir leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja (5. útg.) sem gefnar eru út af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq Iceland og Samtökum atvinnulífsins (hér eftir leiðbeiningarnar), í samræmi við 7. mgr. 54. gr. laga um fjármála fyrirtæki nr. 161/2002. Leiðbeiningarnar eru aðgengilegar á www.leidbeiningar.is. Stjórnarhættir bankans samræmast ákveðnum leiðbeininganna að grein 1.5 undanskilinni.

Í grein 1.5 í leiðbeiningunum er gert ráð fyrir að hluthafafundur skuli skipa tilnefningarnefnd eða ákveða hvernig hún skuli skipuð. Hluthafar bankans, sem og stjórn hans, telja ekki ástæðu til að skipa slíka nefnd á þessum tíma á meðan Bankasýsla ríkisins fer með alla eignarhluti í bankanum. Stjórnarmenn eru tilnefndir af eiganda bankans, íslenska ríkinu, og skipar Bankasýsla ríkisins sérstaka valnefnd til verksins í samræmi við 7. gr. laga um Bankasýslu ríkisins nr. 88/2009.

Helstu þættir áhættustýringar og innra eftirlits

Innra eftirlit

Umgjörð bankans um áhættustýringu og innra eftirlit byggir á þriggja þrepa eftirlitakerfi, eins og því er lýst í leiðbeiningum Evrópsku bankaeftirlitsstofnunarinnar um innri stjórnarhætti, og er ætlað að styðja við góðar ákvarðanir og sterka áhættuvitund í bankanum. Skipulagið miðar að því að tryggja skilvirkni, virka áhættustýringu, góða viðskiptahætti, áreiðanleika fjárhagsupplýsinga og annarra upplýsinga innan og utan bankans, ásamt fylgni við viðeigandi lög, reglur, tilmæli og innri reglur bankans.

Fyrsta varnarlinan er mynduð af viðskipta- og stoðeiningum bankans; önnur varnarlinan af innri eftirlitseiningum bankans, áhættustýringu og regluvörslu og þriðja varnarlinan er innri endurskoðun sem leggur, í umboði stjórnar, óháð og hlutlægt mat á skilvirkni stjórnarháttanna, áhættustýringar og innra eftirlits.

Áhættustýring

Stjórn bankans samþykkir áhættustefnu, yfirlýsingu bankans um áhættuvilja og framkvæmd áhættustýringar og skal tryggja að innri ferlar og umgjörð vegna áhættustýringar séu yfirfarnir eigi sjaldnar en árlega.

Áhættustefnunefnd er ráðgefandi nefnd bankastjóra og í henni eiga sæti bankastjóri, allir framkvæmdastjórnar bankans og aðrir stjórnendur sem skipaðir eru af bankastjóra. Nefndin tekur lykilákvæðanir er varða innleiðingu á umgjörð áhættustýringar og innra eftirlits og hefur eftirlit með því að áhættusnið bankans sé innan þess ramma sem markast af yfirlýsingu stjórnar um áhættuvilja. Nefndin gefur út leiðbeiningar um áhættuviðmið og samþykkir aðferðir og forsendur við útreikning á áhættumælikvörðum auk þess sem nefndin staðfestir lánareglur og aðrar reglur er varða útfærslu á áhættustefnu bankans.

Frekari upplýsingar um áhættustýringu og innra eftirlit má finna í óendurskoðaðri áhættuskýrslu bankans fyrir árið 2020 (Pillar 3 Report) sem er birt á vefsíðu bankans.

Óendurskoðaður viðauki: Stjórnarháttayfirlýsing 2020

Reikningsskil og endurskoðun

Bankastjóri sér til þess að stjórn fái reglulega nákvæmar upplýsingar um fjármál, uppbyggingu og rekstur bankans og endurskoðunarnefnd stjórnar aðstoðar stjórn bankans við að uppfylla eftirlitsskyldur sínar í tengslum við birtingu fjárhagsupplýsinga og innra eftirlit.

Fjármálasvið bankans gerir reikningsskil fyrir samstæðuna í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu auk viðeigandi krafna í lögum um ársreikninga nr. 3/2006, lögum um fjármálaframtækni nr. 161/2002 og reglum um reikningsskil lánastofnana. Áður en árs- og árshlutareikningar samstæðunnar eru lagðir fyrir stjórn til samþykktar, gefur endurskoðunarnefnd stjórnar álit sitt á þeim. Stjórnendauppgjör eru lögð fyrir stjórn 10 sinnum á ári, að jafnaði. Ytri endurskoðendur kanna hálsársuppgjör og endurskoða ársuppgjör bankans.

Árs- og árshlutauppgjör bankans eru birt opinberlega.

Í samræmi við samþykktir bankans og lög um fjármálaframtækni skal kjósa endurskoðunarfélag á aðalfundi bankans. Í fyrsta skipti árið 2016 var Ríkisendurskoðun kosið endurskoðunarfélag bankans á aðalfundi bankans til næstu fimm ára í samræmi við 4. gr. laga nr. 46/2016 um Ríkisendurskoðanda og endurskoðun ríkiseininga. Ríkisendurskoðun hefur síðan falið Ernst & Young ehf. endurskoðun bankans í umboði sínu.

Innri endurskoðun

Innri endurskoðandi er ráðinn af, og heyrir beint undir, stjórn og er ábyrgur fyrir innri endurskoðun innan samstæðunnar. Innri endurskoðun starfar sjálfstætt frá öðrum deildum bankans í samræmi við 16. gr. laga um fjármálaframtækni nr. 161/2002. Innri endurskoðun veitir stjórn bankans óháða og hlutlæga staðfestingu á því hvort ferli bankans varðandi áhættustýringu, innra eftirlit og stjórnarhætti séu fullnægjandi. Nánar er gerð grein fyrir skyldum og heimildum innri endurskoðunar í erindisbréfi frá stjórn.

Regluvörður

Regluvörður er ráðinn af bankastjóra og er ráðning hans staðfest af stjórn. Regluvörður starfar samkvæmt erindisbréfi sem samþykkt er af stjórn bankans. Hlutverk regluvarðar er að fylgjast með og meta með reglubundnum hætti, ráðstafanir bankans í tengslum við verðbréfavíðskipti og að þær séu ávallt í samræmi við viðeigandi lög. Regluvörður er jafnframt ábyrgur fyrir því að meta og fylgjast með hvort bankinn starfi í samræmi við lög um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka nr. 64/2006. Auk þess er hann ábyrgur aðili samkvæmt bandarísku FATCA skattalöggjöfinni og staðli OECD ríkjanna um skipti á fjárhagsupplýsingum.

Gildi Íslandsbanka, siðferðisviðmið og sjálfbærni

Vorið 2019 mótuðu starfsmenn sameiginlega hlutverk og gildi bankans. Hlutverk bankans er að vera hreyfiafl til góðra verka. Gildi bankans eru kjarni fyrirtækjamenningar sem mótar hegðun, hugarfarar og viðmót starfsmanna bankans. Gildi Íslandsbanka eru eldmóður, fagmennska og samvinna.

Í október 2019 samþykkti stjórn nýjar starfs- og siðareglur fyrir bankann sem ætlað er að stuðla að góðum starfsháttum innan bankans. Reglurnar má finna á vefsíðu bankans.

Verkefni bankans á sviði sjálfbærni eru byggð á stefnu stjórnar sem nær til fimm lykilþátta; viðskipta, fræðslu, umhverfis, vinnustaðar og samfélags. Bankinn hefur jafnframt tiltekin fjögur heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna að leiðarljósi, þ.e. menntun fyrir alla, jafnrétti kynjanna, aðgerðir í loftlagsmálum og nýsköpun og uppbyggingu. Árlega gefur bankinn út árs- og sjálfbæmiskýrslu í samræmi við ESG leiðbeiningar Nasdaq, viðeigandi mælikvarða GRI, leiðbeiningar UN Global Compact og tengsl við heimsmarkmið SP. Undanfarin átta ár hefur bankinn verið aðili að alþjóðlegu samkomulagi Sameinuðu þjóðanna um samfélagslega ábyrgð, UN Global Compact. Samkomulagið er leiðarvísir að því hvernig fyrirtæki geta sýnt samfélagslega ábyrgð í verki og er hvatning til góðra verka.

Bankinn hefur samþykkt stefnu um sjálfbærni sem miðar að því að rekstur bankans verði til fyrirmyndar í íslensku atvinnulífi út frá alþjóðlegum viðurkenndum viðmiðum um umhverfismál, félagslega þætti og stjórnarhætti. Íslandsbanki stefnir á að vera leiðandi á sviði sjálfbærrar þróunar og hreyfiafl til góðra verka í samfélaginu.

Stjórn Íslandsbanka

Í stjórn bankans sitja sjö einstaklingar, ásamt einum varamanni, sem kosnir eru á hverjum aðalfundi til eins árs í senn. Stjórnarformaður er kosinn af hluthafafundi. Engin takmörk eru fyrir því hve lengi stjórnarmenn mega sitja í stjórn bankans.

Stjórn bankans fer með málefni bankans milli hluthafafunda nema þegar lög eða samþykktir bankans kveða á um annað. Stjórn ber ábyrgð á því að setja stefnu bankans og felur bankastjóra nánari útfærslu og framkvæmd hennar. Stjórn hefur eftirlit með starfsemi bankans og að hún sé ávallt í samræmi við lög, reglur og góða viðskiptahætti. Stjórn ræður bankastjóra og innri endurskoðanda.

Óendurskoðaður viðauki: Stjórnarháttayfirlýsing 2020

Starfsreglur stjórnar eru settar á grundvelli 70. gr. laga nr. 2/1995 um hlutafélög og 54. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Gildandi reglur má finna á vefsíðu bankans. Samkvæmt starfsreglum stjórnar eru fundir stjórnar lögmætir ef fimm stjórnarmenn hið minns ta sækja fund. Stjórnarfundir á árinu 2020 voru 20 talsins og var stjórn ákvörðunarbær á öllum fundum.

Hlutfé Íslandsbanka er í eigu íslenska ríkisins og fer Bankasýsla ríkisins með eignarhlut ríkisins í bankanum í samræmi við lög um Bankasýslu ríkisins nr. 88/2009. Stjórn Bankasýslu ríkisins skipar sérstaka valnefnd skv. 7. gr. laganna og tilefnir hún fulltrúa til kjörs í stjórn bankans. Þá kveða samþykktir bankans á um að hlutfall hvors kyns í stjórn bankans skuli ekki vera lægra en 40%. Stjórn bankans er nú skipuð fjórum konum og þremur körlum. Stjórn hefur samþykkt stefnu um hæfi stjórnar, bankastjóra og lykilstarfsmanna sem kveður m.a. á um að samsetning stjórnar skuli á hverjum tíma vera fjölbreytt m.t.t. menntunar, starfsreynslu, kyns og aldurs stjórnarmanna.

Undirnefndir stjórnar

Undirnefndir stjórnar eru þrjár og starfa þær samkvæmt erindisbréfi frá stjórn og starfsreglum stjórnar. Erindisbréf undirnefnda stjórnar má finna á vefsíðu bankans. Stjórn kys nefndarmenn undirnefnda og skipar formenn þeirra. Við skipun nefndanna skal stjórn taka tillit til þess hvaða sérþekkingar, hæfni og reynslu starf í viðkomandi undirnefnd krefst. Nefndirnar eru allar skipaðar stjórnarmönnum.

Endurskoðunarnefnd stjórnar sem skipuð er þremur stjórnarmönnum, aðstoðar stjórn við að uppfylla eftirlitsskyldur sínar vegna fjárhagsupplýsinga, innra eftirlits, endurskoðunar og eftirlits með fylgni við lög og reglur ásamt siðareglum bankans. Á árinu 2020 voru haldnir sex fundir í endurskoðunarnefnd stjórnar og var nefndin ákvörðunarbær á þeim öllum.

Áhættunefnd stjórnar sem skipuð er þremur stjórnarmönnum aðstoðar stjórn við að uppfylla ráðgjafar- og eftirlitshlutverk sitt, m.a. vegna mótunar og innleiðingar á áhættustefnu og áhættuvilja bankans. Verkefni áhættunefndar stjórnar ná til móðurfélagsins, dótturfélaga þess og samstæðunnar í heild sinni. Á árinu 2020 voru haldnir níu fundir í áhættunefnd stjórnar og var nefndin ákvörðunarbær á þeim öllum.

Stjórnarháttá- og mannauðsnefnd stjórnar sem skipuð er þremur stjórnarmönnum aðstoðar stjórn bankans við að fylgjast með þróun og meta reglulega nálgun bankans í góðum stjórnarháttum og frammistöðu stjórnarmanna. Ennfremur er nefndin ábyrg fyrir eftirliti með kaupaukakerfi og álitaeftum er varða mannauðsmál. Haldnir voru sjö fundir í þessari undirnefnd stjórnar á árinu 2020 og var nefndin ákvörðunarbær á þeim öllum.

Skipan undirnefnda stjórnar má sjá í töflu hér að neðan:

	Stjórnarháttá- og mannauðsnefnd	Endurskoðunarnefnd	Áhættunefnd stjórnar
Hallgrímur Snorrason			
Anna Þórðardóttir			
Árni Stefánsson			
Frosti Ólafsson			
Guðrún Þorgeirsdóttir			
Heiðrún Emilía Jónsdóttir			
Herdís Gunnarsdóttir			

 Formaður nefndar Nefndarmaður

Stjórnarmenn

Hallgrímur Snorrason, stjórnarformaður, (f. 1947) hefur verið stjórnarmaður frá apríl 2016 og stjórnarformaður frá mars 2020. Hann starfar sjálfstætt sem ráðgjafi í opinberri hagskýrslugerð á alþjóðavettvangi. Hann gegndi starfi Hagstofustjóra 1985-2007 og var aðstoðarforstjóri Þjóðhagsstofnunar 1980-1984. Hann hefur setið í fjölda stjórna, m.a. bankaráði Útvegsbanka Íslands hf., Skýrr og Auði Capital. Hann hefur jafnframt verið formaður ýmissa stjórnskipaðra nefnda, bæði innlendra sem og nefnda tengdum norrænu samstarfi, EFTA, ESB og OECD.

Hallgrímur er með M.Sc. gráðu í hagfræði frá Háskólanum í Lundi og B.Sc. gráðu í hagfræði frá Háskólanum í Edinborg.

Undirnefndir: Nefndarmaður í endurskoðunarnefnd og áhættunefnd stjórnar.

Óendurskoðaður viðauki: Stjórnarháttayfirlýsing 2020

Anna Þórðardóttir (f. 1960) hefur verið stjórnarmaður frá apríl 2016. Hún hefur mikla reynslu af stjórnarsetu. Hún hefur setið í stjórn KPMG og félags löggiltra endurskoðenda. Hún situr í stjórn Framtíðarseturs Íslands og er formaður endurskoðunarnefndar Haga. Anna starfaði hjá KPMG á árunum 1988-2015, þar af sem eigandi frá 1999 og bar m.a. ábyrgð á endurskoðun hjá eftirfarandi félögum: Reitum, Högum, 365, Bauji Group, Vodafone, Landfestum, Landey, 10-11 og Félagsbústöðum.

Anna er löggiltur endurskoðandi og er með Cand.oecon. gráðu í viðskiptafræði frá Háskóla Íslands. Hún stundaði Cand.merc. nám í fjármálafræðum við Handelshøgskolen í Árósum, Danmörku.

Undirnefndir: Formaður endurskoðunarnefndar.

Árni Stefánsson (f. 1966) hefur verið stjórnarmaður frá apríl 2016. Hann hefur víðtæka stjórnunarreynslu tengdri stóriðju á Íslandi. Hann starfar sem framkvæmdastjóri, og situr í framkvæmdastjórn, hjá Rio Tinto. Árni hefur áður starfað sem framkvæmdastjóri hjá Norðuráli Grundartanga, deildarstjóri og í framkvæmdaráði hjá Landsneti og sem stjórnandi hjá Landsvirkjun.

Árni er með M.Sc. gráðu í rafmagns- og rekstrarverkfræði.

Undirnefndir: Formaður í áhættunefnd stjórnar.

Frosti Ólafsson (f. 1982) hefur verið stjórnarmaður frá mars 2020. Frosti starfar sem sjálfstæður ráðgjafi. Hann starfaði áður sem forstjóri ORF Líftækni, leiðandi þekkingarfyrtækis í plöntulíftækni sem jafnframt á og rekur snyrtivörumerkið BIOEFFECT, framkvæmdastjóri Viðskiptaráðs Íslands og ráðgjafi hjá McKinsey & Company. Í sínum fyrri verkefnum hefur Frosti veitt leiðandi innlendum og alþjóðlegum fyrirtækjum ráðgjöf og þjónustu á breiðu sviði, m.a. við stefnumörkun, hagsmunagæslu, rekstrarumbætur og stjórnarhætti. Frosti situr í stjórn Háskólans í Reykjavík og öðrum félögum sem tengjast háskólanum, í stjórn framtakssjóðsins Freyju og í stjórn Controlant.

Frosti er með MBA gráðu frá London Business School og B.Sc. gráðu í hagfræði frá Háskóla Íslands og Macquarie University í Sydney, Ástralíu.

Undirnefndir: Nefndarmaður í stjórnarhátt- og mannauðsnefnd stjórnar og endurskoðunarnefnd.

Guðrún Þorgeirsdóttir (f. 1979) hefur verið stjórnarmaður frá mars 2020. Hún er framkvæmdastjóri viðskiptaþróunar hjá PayAnalytics. Hún starfaði áður sem framkvæmdastjóri fjármálasviðs hjá Skeljungu. Guðrún hefur reynslu sem framkvæmdastjóri áhættustýringar og sem fjárfestingarstjóri. Hún er reyndur stjórnarmaður og hefur gegnt stjórnarstörfum í tryggingarfélagum, fjármálafyrirtækjum og verslunar- og þjónustufyrirtækjum og hefur meðal annars setið í stjórn Vátryggingafélags Íslands, Líffis, Lyfju og Lýsingu.

Guðrún er með MBA gráðu frá HEC School of Management í Frakklandi, B.Sc. gráðu í iðnaðarverkfræði frá Háskóla Íslands og hefur lokið prófi í verðbréfavíðskiptum.

Undirnefndir: Nefndarmaður í áhættunefnd stjórnar.

Heiðrún Jónsdóttir (f. 1969) hefur verið stjórnarmaður frá apríl 2016. Hún starfar sem héraðsdómsslögmaður hjá Múla lögmansstofu. Auk þess að sitja í stjórn bankans er hún stjórnarmaður í Regin fasteignafélagi og Royal Arctic Line. Hún starfaði áður sem framkvæmdastjóri hjá Eimskipafélagi Íslands, Lex Lögmansstofu og framkvæmdastjóri lögfræði- og mannauðs sviðs KEA. Hún hefur víðtæka reynslu af stjórnarsetu frá árinu 1998. Hún hefur meðal annars verið formaður stjórnar Norðlenska, Íslenskra verðbréfa, Gildis lífeyrissjóðs og stjórnarmaður í stjórn Símans, Icelandair Group, Ólíuverzlunar Íslands, Ístaks, Reiknistofu bankanna, Arion verðbréfavörslu, Þekkingar og Landssambands lífeyrissjóða. Þá sat hún í stjórn Lögmannafélags Íslands 2016-2019, og var varaformaður þess 2018-2019.

Heiðrún er með embættispróf frá lagadeild Háskóla Íslands og hefur lokið prófi í verðbréfavíðskiptum. Hún lauk stjórnendanámi, Advanced Management Program (AMP) frá IESE Business School í Barcelona á Spáni 2017.

Undirnefndir: Formaður í stjórnarhátt- og mannauðsnefnd stjórnar.

Herdís Gunnarsdóttir (f. 1968) hefur verið stjórnarmaður frá nóvember 2020. Herdís er framkvæmdastjóri réttindasviðs Tryggingastofnunar. Hún hefur áður starfað, m.a. sem forstjóri Heilbrigðisstofnunar Suðurlands. Herdís er með yfirgripsmikla reynslu sem stjórnandi í heilbrigðisgeiranum og hjá opinberum stofnunum, en hefur að auki sinnt sjálfstæðum verkefnum á sviði stefnumótunar og verkefnisstjórnunar. Samhliða störfum sínum hefur hún einnig sinnt háskólakennslu. Þá hefur hún langa reynslu af stjórnarstörfum á vettvangi félagsamtaka, stéttar- og fagfélaga, lífeyrissjóða og í Evrópusamstarfi, þar af með stjórnarformennsku í lífeyrissjóði og hjá Evrópusamtökum.

Herdís er með MBA gráðu frá Háskóla Íslands, M.Sc. gráðu í barnahjúkrun og B.Sc. gráðu í hjúkrunarfræði, frá Háskóla Íslands.

Undirnefndir: Nefndarmaður í stjórnarhátt- og mannauðsnefnd stjórnar.

Flóki Halldórsson (f. 1973) sat í stjórn bankans frá mars 2020 og til nóvember 2020. Flóki sagði sig úr stjórn bankans er hann var ráðinn sem forstöðumaður skrifstofu skilavaldsins á sviði fjármálastöðugleika Seðlabanka Íslands. Herdís Gunnarsdóttir, sem verið hefur varamaður í stjórn bankans frá apríl 2016, tók sæti sem aðalmaður í stað Flóka.

Varamaður í stjórn er **Óskar Jósefsson**, frá mars 2020.

Aðal- og varamenn stjórnar eiga ekki hlut í bankanum, hvorki beint né í gegnum tengda aðila. Aðal- og varamenn eru jafnframt óháðir bankanum og eiganda hans. Þeir hafa engin hagsmunatengsl við helstu viðskipta- og samkeppnisaðila félagsins og eiganda bankans.

Óendurskoðaður viðauki: Stjórnarháttayfirlýsing 2020

Árangurs- og hæfismat stjórnar

Starfsreglur stjórnar kveða á um skyldu stjórnar til að meta störf sín og einstakra stjórnarmanna, verklag og starfshætti eigi sjaldnar en árlega. Þessu mati er ætlað að bæta starfshætti og skilvirkni stjórnarinnar. Við árangursmat er lagt mat á styrkleika og veikleika í störfum stjórnar. Árangursmatið byggir m.a. á mati á nauðsynlegum fjölda stjórnarmanna og samsetningu stjórnar m.t.t hæfni og reynslu, verklags og starfshátta. Stjórn framkvæmdi þetta mat síðast í desember 2020.

Stjórn leggur jafnframt árlega mat á sameiginlegt hæfi stjórnar og einstakra stjórnarmanna í samræmi við starfsreglur stjórnar og stefnu bankans um mat á hæfi stjórnar, bankastjóra og lykilstarfsmanna.

Bankastjóri

Bankastjóri ber ábyrgð á að rekstur og starfsemi bankans sé, á hverjum tíma, í samræmi við samþykktir bankans, samþykktu stefnu, fyriræli stjórnar og viðeigandi lög. Bankastjóri ræður framkvæmdastjóra yfir starfssvið bankans, regluvörð og skipar nefndarmenn í ráðgefandi nefndir bankastjóra.

Birna Einarsdóttir, bankastjóri, (f. 1961) er með MBA gráðu frá Háskólanum í Edinborg og Cand.oecon gráðu í viðskiptafræði frá Háskóla Íslands. Birna hóf fyrst störf hjá forvera Íslandsbanka árið 1987 en var ráðinn bankastjóri Íslandsbanka hf. 15. október 2008. Hún hefur jafnframt starfað sem vörustjóri hjá Royal Bank of Scotland, markaðsstjóri Íslenska útvarpsfélagsins og Íslenskrar getsþár. Birna er óháð bankanum, eiganda hans, og hefur engin hagsmunatengsl við helstu viðskipta- og samkeppnisaðila né eiganda bankans.

Bankastjóri er ekki hluthafi í bankanum, hvorki beint né óbeint. Engir kaupréttarsamningar hafa verið gerðir milli bankans og bankastjóra.

Framkvæmdastjórn

Framkvæmdastjórn bankans samanstendur af sjö einstaklingum, að bankastjóra meðtöldum: **Birna Einarsdóttir**, bankastjóri frá október 2008, **Jón Guðni Ómarsson**, framkvæmdastjóri fjármála frá október 2011, **Sigríður Hrefna Hrafnkelsdóttir**, framkvæmdastjóri einstaklinga frá maí 2017, **Riaan Dreyer**, framkvæmdastjóri upplýsingatækni frá september 2019, **Guðmundur Kristinn Birgisson**, framkvæmdastjóri áhættustýringar frá október 2018, **Una Steinsdóttir**, framkvæmdastjóri viðskiptabanka frá maí 2017, og **Ásmundur Tryggvason**, framkvæmdastjóri fyrirtækja og fjárfesta frá janúar 2019.

Ráðgefandi nefndir bankastjóra

Ráðgefandi nefndir bankastjóra skiptast í stefnumótunarnefndir, sem hafa með höndum innleiðingu á stefnu stjórnar, og viðskiptanefndir, sem taka afstöðu til einstakra viðskiptaerinda. Skipan nefndanna er ákveðin af bankastjóra og starfa þær samkvæmt erindisbréfi og starfsreglum settum af bankastjóra.

Framkvæmdastjórn og **áhættustefnunefnd** teljast til stefnumótunarnefnda og taka lykilávarðanir er varða innleiðingu á þeirri stefnu sem mörkuð er af stjórn. Í þeim eiga sæti allir framkvæmdastjórar bankans auk annarra stjórnenda sem skipaðir eru af bankastjóra.

- **Framkvæmdastjórn** skal hafa yfirsýn og samhæfa lykilþætti í starfsemi Íslandsbanka. Framkvæmdastjórn fer með ákvörðunarvald í þeim málefnum bankans sem bankastjóri felur henni í samræmi við stefnu, markmið og áhættuvilja.
- **Áhættustefnunefnd** tekur lykilávarðanir er varða innleiðingu á umgjörð áhættustýringar og innra eftirlits og hefur eftirlit með því að áhættusnið bankans sé innan ramma yfirlýsingar stjórnar um áhættuvilja.

Viðskiptanefndir bankans taka afstöðu til einstakra viðskipta- eða rekstrarerinda í samræmi við stefnu, reglur og önnur mörk sem samþykkt hafa verið af stjórn, framkvæmdastjórn eða áhættustefnunefnd. Viðskiptanefndir bankans eru **yfirlánanefnd**, **efnahagsnefnd**, **fjárfestingarráð**, **rekstrar-** og **öryggisnefnd** og **sjálfbærminefnd**.

- **Yfirlánanefnd** tekur afstöðu til erinda um lánamál og er formlegur vettvangur fyrir rýni og umræðu um einstök lánamál.
- **Efnahagsnefnd** tekur afstöðu til erinda varðandi markaðsáhættu, lausafjárstýringu, fjármögnun, eigið fé og innri og ytri verðlagningu.
- **Fjárfestingarráð** tekur afstöðu til erinda varðandi kaup, sölu og verðmat eignarhluta í félögum og öðrum fjárfestingum bankans.
- **Rekstrar- og öryggisnefnd** tekur afstöðu til erinda varðandi nýjar vörur og þjónustu, samfelldan rekstur og áhættusamar breytingar á kerfum og ferlum í bankanum.
- **Sjálfbærminefnd** er formlegur vettvangur fyrir rýni og umræðu um mál er varða sjálfbærniáhættu, sjálfbær innkaup og viðskiptatækifæri.

Óendurskoðaður viðauki: Stjórnarháttayfirlýsing 2020

Tilhögun samskipta milli hluthafa og stjórnar

Stjórn á samskipti við hluthafa í samræmi við ákvæði viðeigandi laga, samþykkt bankans og starfsreglna stjórnarinnar. Stjórnarmenn skulu í störfum sínum og ákvarðanatöku standa vörð um hagsmuni bankans í samræmi við lög, reglur, tilmæli og leiðbeiningar sem um starfsemina gilda á hverjum tíma.

Frá janúar 2016 er bankinn alfarið í eigu íslenska ríkisins. Bankasýsla ríkisins fer með eignarhlut ríkisins í samræmi við lög um Bankasýslu ríkisins nr. 88/2009. Hluthafafundir, sem fara með æðsta vald í málefnum bankans, eru meginvettvangur fyrir upplýsingagjöf og samskipti við hluthafa. Í kjölfar birtra reikningsskila er haldinn fundur með fulltrúum Bankasýslu ríkisins og grein gerð fyrir afkomu bankans. Á milli löglega boðaðra hlutahafafunda sér stjórnarformaður bankans um samskipti við hluthafa fyrir hönd stjórnar.

Upplýsingar um brot á lögum og reglum sem viðeigandi eftirlits- og eða úrskurðaraðili hefur ákvarðað

Á árinu 2020 komu ekki fram athugasemdir frá viðeigandi eftirlits- og/eða úrskurðaraðilum sem fólu í sér viðurlög vegna brota á lögum og reglum. Upplýsingar um dómsmál tengd Íslandsbanka er að finna í skýringum með ársreikningi samstæðunnar.

Þessi stjórnarháttayfirlýsing var samþykkt af stjórn Íslandsbanka þann 10. febrúar 2021.

